

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา)

ปริญญา

พลศึกษา

พลศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
ของประเทศไทย

The Status of Physical Education in Secondary Schools of Lower Northeastern Region
In Thailand

นามผู้วิจัย นางสาวอรพรรณ ปุญญา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์จันทมาศ บัตรเจริญ, ก.ค.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์กรวี บุญชัย, Ed.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีระ มาลีหอม, ศศ.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย

The Status of Physical Education in Secondary Schools
of Lower Northeastern Region in Thailand

โดย

นางสาวอรพรรณ ปุญญา

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา)

พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อรพรรณ ปุญญา 2553: สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออก
เฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา)
สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
อาจารย์จุฑามาศ บัตรเจริญ, ค.ศ. 181 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อ
ศึกษาข้อมูลด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ด้านการจัดและ
บริหาร โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้าน
โครงสร้างวิชาพลศึกษา และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่ง
แบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน
534 คน จาก 534 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 463 ฉบับ คิด
เป็นร้อยละ 86.70 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ และฐานนิยม

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ส่วนใหญ่จบวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา มี
ภาระงานสอน 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ สอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำ
สาระหลักสูตรพลศึกษาและจัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเอง คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตร
ประกอบด้วยครูผู้สอนวิชาพลศึกษาเป็นหลัก ทุกโรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา
ทุกชั้นปี สถานที่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นสนามกลางแจ้ง มีความปลอดภัย มี
พื้นที่ที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ มีความเพียงพอและมีมาตรฐาน โครงสร้างวิชาพลศึกษา ในช่วงชั้น
ที่ 3 กำหนดเป็นสาระพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ เรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ และในช่วงชั้นที่ 4 กำหนด
เป็นสาระพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ เรียน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ เกณฑ์การตัดสินระดับคะแนนเป็นแบบ
อิงเกณฑ์ องค์กรประกอบในการตัดสินระดับคะแนน ประกอบด้วย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้าน
สมรรถภาพทางกาย ด้านเจตคติ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม ซึ่งกำหนดการ
ให้คะแนนเท่ากับ 40, 20, 10, 10 และ 10 ตามลำดับ

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Oraphan Punya 2010: The Status of Physical Education in Secondary Schools of Lower Northeastern Region in Thailand. Master of Arts (Physical Education), Major Field: Physical Education, Department of Physical Education. Thesis Advisor: Mrs. Juthamas Butcharoen, Ph.D. 181 pages.

The purpose of this research was to study the status of physical education in secondary schools of lower northeastern region in Thailand. A questionnaire was prepared by the researcher to solicit information on teachers, curriculum development, physical education programs management, equipment and facilities, instruction times, and evaluation. The document was mailed to the five hundred thirty-four physical education chairpersons from five hundred thirty-four schools. Four hundred sixty-three respondents (86.70%) were completed and returned. Data were analyzed by using percentage, and mode.

The results revealed that most physical education teachers got a degree in physical education, teaching load was twenty hours per week. They taught both physical and health education. Most schools had developed their own physical education curriculum. Physical education teachers were key persons on curriculum committee. All schools mandate physical education teaching for all grade levels. The space for physical education classes was an outdoor field that was safe and sound. The space was met the standard and sufficient for requirement. The framework of physical education for the third level, secondary grades 1-3, most schools mandate physical education as fundamental substance required two hour courses per week, and one hour course per week for the fourth level, secondary grades 4-6. Grading system was a criterion-referenced standard. Grades in physical education were base on psychomotor, cognitive, physical fitness, attitude, and good characters for 40, 20, 10, 10, and 10 points, respectively.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงของ อาจารย์ ดร. จุฑามาศ บัตรเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร. กรรวิ บุญชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.เรณูมาศ มาอ่อน ประธานการสอบ และรองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำด้านวิชาการ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยอย่างดียิ่ง

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ และคุณแม่ควน ปุญญา ที่ให้ชีวิต ให้กำลังใจ กำลังทรัพย์ และการศึกษาแก่ผู้วิจัย คุณค่าอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้แก่ บิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

อรพรรณ ปุญญา
มีนาคม 2553

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
บทบาทและความสำคัญของพลศึกษา	9
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	11
สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	15
การจัดทำสาระหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	17
การจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียน	22
การประเมินผลการเรียนรู้	40
ปฏิญญาราชบุรี	45
ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา	47
หลักการสร้างแบบสอบถาม	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	75
ประชากร	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การวิเคราะห์ข้อมูล	82

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	83
ผลการวิจัย	83
ข้อวิจารณ์	124
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	133
สรุปผลการวิจัย	133
ข้อเสนอแนะ	139
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	142
ภาคผนวก	149
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ	150
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	153
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย	155
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	157
ภาคผนวก จ คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ	173
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	181

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย	75
2	แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ ตัวแปรที่ศึกษา ลักษณะของคำถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม	78
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามเพศ	84
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามอายุ	84
5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามวุฒิการศึกษา	85
6	ประสพการณ์ในการสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม	87
7	การปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	87
8	ภาระงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียนนอกเหนือจาก การปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	88
9	ขนาดของโรงเรียน	89
10	ลักษณะของโรงเรียน	89
11	จำนวนนักเรียน โดยเฉลี่ย 1 ห้องต่อความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน	90
12	จำนวนครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	จำนวน โรงเรียนที่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา	92
14	วุฒิการศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน	92
15	ภาระงานสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา	93
16	รายวิชาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาสอน	95
17	การส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในด้านการเรียนการสอน	96
18	หัวข้อที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้รับการอบรม	96
19	จำนวน โรงเรียนที่มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	97
20	การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียน	98
21	คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	98
22	การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาของโรงเรียน	99
23	การส่งเสริมให้ครูผู้สอนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	99
24	ข้อมูลพื้นฐานที่คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาได้ศึกษาประกอบ	100
25	กระบวนการ ขั้นตอนในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีส่วนร่วม	101

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	กลุ่มสาระที่นำมาบูรณาการในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	102
27	องค์ประกอบที่ใช้พิจารณาในการเลือกกิจกรรม/กีฬา วิชาพลศึกษา	103
28	จำนวนโรงเรียนที่จัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา	103
29	จำนวนโรงเรียนที่จัดทำคู่มือการสอนวิชาพลศึกษา	104
30	ช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ได้ปรับปรุงหลักสูตร	104
31	การจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน	105
32	สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	111
33	โครงสร้างวิชาพลศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3) และช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6)	113
34	จำนวนกิจกรรมทางกาย/กีฬาที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ วิชาพลศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา	114
35	ชนิดของกิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ วิชาพลศึกษาในแต่ละชั้นปี	115
36	เกณฑ์ในการตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)	116
37	องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมิน เพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
38	เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน	119
ตารางผนวกที่		
1	คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ	174

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นและมาตรฐานการเรียนรู้ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	18
2	กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	19
3	การจัดทำสาระหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	21

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อันเป็นผลทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศ ปัจจัยสำคัญที่เป็นพลังผลักดันให้ประเทศสามารถพัฒนา คือ การมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ และกลไกที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพคือ การศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์มีทักษะและกระบวนการคิด การสร้างปัญญา มีความสามารถในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ ดังที่ รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ (2549: 1) กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาว่า

...การศึกษา นับเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาทุนทางปัญญา จึงเป็นปัจจัยหลักที่จะช่วยเพิ่มสมรรถนะของคนไทย เพื่อให้มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม ที่นำไปสู่ความยั่งยืนและยืนหยัดได้ในเวทีสากล...

นับตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือเป็นการปฏิรูปการพัฒนาประเทศในบริบทใหญ่ ได้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยในมาตรา 81 ได้ระบุให้มีการจัดทำกฎหมายการศึกษาแห่งชาติอันเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540) ผลจากมาตรา 81 ส่งผลให้ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษา ซึ่งได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า “เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษา (มาตรา 22) กำหนดไว้ว่า “ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

อันเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นี้ได้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยยึดหลักเป็น การศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่ความเป็นสากล เป็นการศึกษา เพื่อปวงชน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีโครงสร้าง ยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้ จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุก กลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ กำหนดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี และการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545ข)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ ซึ่ง ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545ข: 9) คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกลุ่มสาระการ เรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาว่า

...จัดเป็นสาระการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ เพราะการมี สุขภาพดีเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ประการแรกของคนไทยที่รัฐบาลได้กำหนดไว้เป็น นโยบายและมาตรการในการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ สามารถยืนหยัดอย่างไทยในประชาสังคมโลกทั้งปัจจุบันและอนาคต โดยการจัดการเรียน การสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การป้องกัน โรค การส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพ และการบริหารจัดการชีวิต เพื่อดำรงสุขภาพที่ดีอันเป็น รากฐาน สำคัญยิ่งในการดำเนินชีวิตที่สมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และ จิตวิญญาณ อันเป็นองค์ประกอบของการมีสุขภาพที่ดีสมบูรณ์...

และ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548: 1) ได้กล่าวถึงพลศึกษาไว้ว่า “...พลศึกษาช่วยให้ผู้เรียน ได้มี การพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม และด้านเจตคติที่ดีไปพร้อมๆ กัน โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาและกีฬาเป็นสื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ และมีพัฒนาการด้วยการมีส่วนร่วม

ร่วมและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง...” จากบทบาทและความสำคัญของพลศึกษาที่สามารถพัฒนาผู้เรียนด้านร่างกายเป็นสำคัญ พลศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา (มาตรา 6) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้

เมื่อพิจารณาถึงเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม พบว่า โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษาทุกชั้นปี ดังนั้น วิชาพลศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในโรงเรียน ดังที่ Williams (1964 อ้างใน วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2540: 659) ได้กล่าวไว้ว่า

...พลศึกษาควรจะต้องจัดให้มีโปรแกรมการสอนขั้นพื้นฐานในกิจกรรมทางกายต่างๆ สำหรับนักเรียนทุกคน และควรจะเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนทุกๆ คน การที่จะมีการยกเว้นให้แก่เด็กคนใดคนหนึ่ง ควรจะขึ้นอยู่กับหลักฐานว่านักเรียนผู้นั้นเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาทางการพลศึกษามาแล้ว...

จากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดให้วิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับแกน เรียน 1 รายวิชา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค รายวิชาละ 0.5 หน่วยกิต โดยกำหนดให้เรียนภาคเรียนละ 1 หน่วยกิต ดังนั้น นักเรียนต้องเรียน 2 รายวิชา/สัปดาห์/ภาค พร้อมทั้งกำหนดรายวิชาในแต่ละภาคของแต่ละระดับชั้นไว้ชัดเจน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) และ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดให้วิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับเลือก และวิชาเลือกเสรี เรียน 1 รายวิชา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค และกำหนดรายวิชาให้เลือกไว้ชัดเจน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) เมื่อพิจารณาตามหลักสูตรทั้งสองหลักสูตรดังกล่าวพบว่า สถานศึกษาไม่ต้องจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา และจัดการเรียนการสอนตามรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดให้ จากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 27 กำหนดให้ “สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) อีกทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตร ในรายละเอียดที่เป็นรายปีหรือรายภาคให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

คุณสมบัติอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545ข) ดังนั้น สถานศึกษาจะต้องจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาของสถานศึกษา แต่ในการจัดสาระหลักสูตรนั้น ไม่ได้กำหนดเวลาหรือจำนวนชั่วโมง และกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาไว้แน่นอน สถานศึกษาจึงสามารถจัดสาระหลักสูตรพลศึกษาได้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ทั้งด้านสาระ และเวลา

ผลจากการประชุมวิชาการแห่งชาติระหว่างวันที่ 10-12 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ของสมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทย ที่จังหวัดราชบุรี สมาชิกสมาคมฯ และผู้เข้าร่วมประชุมได้ข้อสรุปเพื่อประกาศเป็นปฏิญญาราชบุรี (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทย, 2548: 102) ได้กำหนดหลักการไว้ว่า

...การจัดเวลาเรียนสุขศึกษาและพลศึกษาในสาระพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ควรต้องจัดเวลาเรียนให้เป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย โดยแบ่งเป็นสุขศึกษา 1 ชั่วโมง และพลศึกษา 2 ชั่วโมง ในทุกระดับชั้น รวมถึงระดับอาชีวศึกษาด้วย ในสถาบันอุดมศึกษาควรต้องจัดกิจกรรมพลศึกษาเป็นวิชาบังคับให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนอย่างน้อย 2 หน่วยกิต ตลอด 4 ปีการศึกษา..

ในปี พ.ศ. 2548 ผลจากการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (International Conference on Sport and Education) เพื่อฉลองปีแห่งกีฬาและการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ ปี ค.ศ. 2005 ซึ่งจัดขึ้นโดยรัฐบาลไทย ได้มีข้อตกลงร่วมกันในปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) ได้กำหนดหลักการไว้ว่า

1. ความสำคัญของพลศึกษาและกีฬา ควรได้รับการยอมรับว่าเป็นการออกกำลังกายและการใช้เวลาว่าง รวมทั้งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนามนุษยชาติ โดยใช้กิจกรรมการกีฬาและพลศึกษาในโรงเรียนที่มีคุณภาพ

2. พลศึกษาและกีฬา ควรได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนสำคัญของคุณภาพการศึกษา และควรจะต้องให้เป็นความสำคัญระดับชาติ

3. ควรกำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ในระยะยาว

การที่จะบรรลุตามหลักการและจุดมุ่งหมายดังกล่าวนี้ ปัจจัยสำคัญคือ บุคลากร การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา การจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ แนวทางในการพัฒนาสามารถทำได้ด้วยการสำรวจสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของพลศึกษาในโรงเรียนในด้านต่างๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปสู่การปรับปรุงแก้ไขตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ดังที่ National Association for Sport and Physical Education (NASPE) & American Heart Association (2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลในปัจจุบันเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาในแต่ละรัฐและในเมืองของโคลัมเบีย ในด้านเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน ด้านผู้ที่ได้รับการยกเว้น การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการและหรือการจัดการเรียนการสอนทดแทน ด้านจำนวนนักเรียนในแต่ละห้อง ด้านมาตรฐาน หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านวุฒิการศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านศูนย์ประสานงานของรัฐ และด้านการรวบรวมข้อมูลดัชนีมวลกาย ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษา และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายและหลักการ

อันเนื่องมาจากการปฏิรูปการศึกษา ส่งผลให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ได้ให้ความสำคัญของพลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่จะขาดเสียมิได้ พร้อมทั้งการมีปฏิญญาราชบุรี และปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา จากการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ยังไม่มีหลักฐานปรากฏว่าได้มีการศึกษาในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้มาเป็นข้อมูลพื้นฐาน และเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา หน่วยงาน สถาบันการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงและพัฒนาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่างของประเทศไทย

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่างของประเทศไทย
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
ในการปรับปรุงและพัฒนาพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่างให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป
3. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยแก่ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษา ใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคอื่นๆ ต่อไป
4. เป็นแนวทางให้กับหน่วยงาน สถาบันการศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา
ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสถานภาพของพลศึกษาเฉพาะ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 534 คน จาก
โรงเรียนทั้งหมด 534 โรงเรียน ในเขตพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ยโสธร
ศรีสะเกษ สุรินทร์ อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี

นิยามศัพท์

ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์สำหรับการวิจัยดังนี้

สถานภาพของพลศึกษา หมายถึง สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยรายละเอียด 6 ด้าน คือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา การจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างวิชาพลศึกษา และการประเมินผลการเรียนรู้

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา หมายถึง บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน

สาระหลักสูตรพลศึกษา หมายถึง เนื้อหา สาระ กิจกรรม โครงการ ที่ได้มาหลังจากที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา เพื่อนำไปใช้จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในโรงเรียน

เอกสารหลักสูตรพลศึกษา หมายถึง หลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเป็นเอกสาร สิ่งที่ได้จากกระบวนการ ขั้นตอนในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วยสาระหลักสูตรพลศึกษา

คู่มือการสอนวิชาพลศึกษา หมายถึง เอกสารที่โรงเรียนจัดทำขึ้น เพื่อให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา สาระ กิจกรรม และใบงาน

โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน หมายถึง การจัดและดำเนินการเกี่ยวกับโปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ และโปรแกรมนันทนาการ

เด็กพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความพิการทางด้านร่างกาย และเด็กที่มีความสามารถเป็นเลิศที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวก ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน รวมถึงใช้ในการออกกำลังกาย และฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาทักษะนอกเวลาเรียน

โครงสร้างวิชาพลศึกษา หมายถึง การกำหนดกลุ่มวิชาพลศึกษา จำนวนชั่วโมงเรียน เกณฑ์การประเมินผล และชนิดของกิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นการเรียนรู้วิชาพลศึกษาไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน

การประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การนำผลที่ได้จากการวัดมาประเมินหรือตัดสินผู้เรียนเกี่ยวกับระดับความสามารถ พัฒนาการ ความก้าวหน้า และระดับความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน

วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือและวิธีการที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษานำมาใช้ในการวัดองค์ประกอบต่างๆ ในการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง หมายถึง จังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ตามเขตการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับพลศึกษาในโรงเรียน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. บทบาทและความสำคัญของพลศึกษา
2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
4. การจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
5. การจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียน
6. การประเมินผลการเรียนรู้
7. ปฏิญญาราชบุรี
8. ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา
9. หลักการสร้างแบบสอบถาม
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทบาทและความสำคัญของพลศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย ได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า “ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (มาตรา 6) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) จากจุดมุ่งหมายของการศึกษาจะเห็นได้ว่า พลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญที่จำเป็นต้องสอนในโรงเรียน เพราะพลศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนได้หลายๆ ด้าน และที่สำคัญคือ ด้านร่างกาย ดังที่ วรรศักดิ์ เพ็ชรชอบ (2548: 1) ได้กล่าวถึงพลศึกษาไว้ว่า “...พลศึกษาช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม และด้านเจตคติที่ดีไปพร้อมๆ กัน โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาและกีฬาเป็นสื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ และมีพัฒนาการด้วยการมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง...”

พลศึกษาคือส่วนหนึ่งของการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีวิสัยทัศน์ที่ว่า “พลศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาโดยรวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญาและสังคม ด้วยการเข้าร่วมในกิจกรรมการออกกำลังกายและกีฬา และกิจกรรมเหล่านั้นได้รับการคัดสรรมาเป็นอย่างดีแล้ว” (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545ก)

เมื่อพิจารณาถึงเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม พบว่า โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาทุกชั้นปี ดังนั้น วิชาพลศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในโรงเรียน ดังที่ Williams (1964 อ้างใน วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2540: 659) ได้กล่าวว่า

...พลศึกษาควรจัดให้มีโปรแกรมการสอนขั้นพื้นฐานในกิจกรรมทางกายต่างๆ สำหรับนักเรียนทุกคน และควรจะเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนทุกๆ คน การที่จะมีการยกเว้นให้แก่เด็กคนใดคนหนึ่ง ควรจะขึ้นอยู่กับหลักฐานว่านักเรียนผู้นั้นเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาทางการพลศึกษามาแล้ว...

และ ประเวศ วะสี (2547 อ้างใน วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ และคณะ, 2547: คำนำ) กล่าวว่า

...กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพของผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ สมดุลและมีคุณภาพ เพราะสุขภาพหรือสุขภาพะมีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของคนแต่ละคนและสังคม เมื่อมีสุขภาพดีเป็นพื้นฐาน การดำเนินชีวิตทั้งในการเรียนการทำงานก็จะมีความสุขและมีคุณภาพตามไปด้วย สุขภาพของใครคนใดคนหนึ่งจึงหมายรวมทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพอารมณ์ สุขภาพสังคม และสุขภาพจิตวิญญาณเข้าด้วยกัน หรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างแยกไม่ออก...

พลศึกษามีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาบุคคลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนสร้างเสริมคุณภาพชีวิตและความเป็นพลเมืองดีของชาติ ดังที่ได้มีผู้กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของพลศึกษาไว้ดังนี้

สุวิมล ตั้งสัจพจน์ (2540: 7) ได้กล่าวถึงพลศึกษาไว้ว่า

...พลศึกษาเป็นสาขาวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้ใช้ผลจากการศึกษาให้เป็นผู้ที่มีสมรรถภาพทางกายสมบูรณ์ ร่างกายแข็งแรง อีกทั้งมีพัฒนาการทางสังคมที่ดีด้วย การพลศึกษาไม่เน้นเฉพาะสมรรถภาพทางกาย แต่ยังได้เน้นถึงการใช้ประสบการณ์ การแก้ปัญหา และการเข้าถึงชีวิตได้เป็นอย่างดี...

กอง วิสุทธารมณ (ม.ป.ป. อ่างใน ประสิทธิ์ สารสนเทศ และคณะ, 2544: 9) ได้กล่าวถึงพลศึกษาไว้ว่า “...พลศึกษา คือ การฝึกฝนร่างกายให้มีสมรรถภาพดีขึ้น โดยใช้กิจกรรมบางอย่างเป็นเครื่องมือประกอบการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีร่างกายเจริญงอกงาม เติบโต แข็งแรงและว่องไว อบรมให้เป็นผู้ที่มีระเบียบ วินัย หนักแน่น อดทน รู้แพ้รู้ชนะ สร้างสรรค์สามัคคี...”

จึงกล่าวได้ว่า พลศึกษามีบทบาทและความสำคัญต่อพัฒนาการของบุคคลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนสร้างเสริมคุณภาพชีวิตและความเป็นพลเมืองดีของชาติ ดังนั้น พลศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในโรงเรียนที่จะขาดเสียมิได้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

นับตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือเป็นการปฏิรูปการพัฒนาประเทศในบริบทใหญ่ ได้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยในมาตรา 81 ได้ระบุให้มีการจัดทำกฎหมายการศึกษาแห่งชาติอันเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540) ผลจากมาตรา 81 ส่งผลให้ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษา ซึ่งได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา “เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษา (มาตรา 22) กำหนดไว้ว่า “ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

อันเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นี้ได้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยยึดหลักเป็น การศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่ความเป็นสากล เป็นการศึกษา เพื่อปวงชน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีโครงสร้าง ยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้ จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุก กลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์ กำหนดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี และการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545ข)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545ข) กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไว้ว่า มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มี ความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดให้ผู้เรียนมี คุณภาพหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดจุดหมาย หรือมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มี ทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและเทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงาน ได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การ สร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค

7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาลิ่งแวดล้อม

9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานออกเป็น 4 ระดับช่วงชั้น พร้อมกับแบ่งหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545ข) ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

นอกจากนี้ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545ข) กำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง

โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง

โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000-1,200 ชั่วโมง

โดยเฉลี่ยวันละ 5 - 6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง
โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545ข) ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

ดังนั้น สถานศึกษาต้องจัดสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มในทุกชั้น และจัดให้เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียนทั้ง 4 ช่วงชั้น โดยมีความยืดหยุ่นทั้งด้าน สาระ และเวลา ซึ่งสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

จึงกล่าวได้ว่า การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ นำทางในการจัดการศึกษา มีสาระการเรียนรู้พื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่ม และจัดให้เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียนทั้ง 4 ช่วงชั้น โดยมีความยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ และเวลา ซึ่งสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มเสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545ข)

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ และคณะ (2547: 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสุขศึกษาและพลศึกษาไว้ว่า

...สุขศึกษาและพลศึกษา มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพของมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ ความสมดุล และมีคุณภาพ ให้ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้ และเกิดการพัฒนากับความมั่นใจในตนเอง ความสามารถของตนเอง เกิดวิธีการเรียนรู้ด้วยพลัง มีความสามารถในการนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ เกิดความตระหนักและความรับผิดชอบต่อสุขภาพและสมรรถภาพทางกายของตนเอง สามารถตัดสินใจและเลือกวิถีปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นใจในชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและความปลอดภัยของผู้อื่นบนพื้นฐานของความเป็นไทย...

นอกจากนี้ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ และคณะ, 2547: 15) ไว้ว่า

...การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษาในสถานศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนารอบด้านจากสาระต่างๆ คือ การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ ชีวิตและครอบครัว การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทยและกีฬาสากล การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ การป้องกันโรค และความปลอดภัยในชีวิต รวมทั้งสามารถจัดให้สอดคล้อง เชื่อมโยง บูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ อีก 7 กลุ่ม และยังสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการเติมเต็มให้แก่ผู้เรียนได้อีกด้วย...

ดังนั้น ในการจัดสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาจึงมีสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ สาระที่เป็นองค์

ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ประกอบด้วย 5 สาระและ 6 มาตรฐาน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 26) ดังนี้

สาระที่ 1: การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1: เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโต และการพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2: ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1: เข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิต ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 3: การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล

มาตรฐาน พ 3.1: เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา

มาตรฐาน พ 3.2: ระวังการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมสุนทรียภาพของการกีฬา

สาระที่ 4: การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1: เห็นคุณค่า และมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ

การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5: ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1: ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ

การใช้จ่าย สารเสพติด และความรุนแรง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 18-19) ได้กล่าวถึงสาระการเรียนรู้พลศึกษาไว้ว่า มุ่งพัฒนาพฤติกรรม 5 ด้านของผู้เรียน ดังนี้

1. พัฒนาการด้านความรู้ (Cognitive Domain) เป็นความสามารถในการใช้ทักษะทางสติปัญญาที่แสดงออกมาเป็นความเข้าใจ ความสามารถในการวิเคราะห์ จดจำ ตีความ แปลความ แก้ปัญหา ประเมินผล ฯลฯ

2. พัฒนาการด้านเจตคติ (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับความสนใจ การเห็นคุณค่า ความนิยมชมชอบ อันแสดงถึงอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ

3. พัฒนาการด้านทักษะ (Psychomotor or Skill Domain) เป็นพัฒนาการที่เกิดจากการทำงานประสานสัมพันธ์กันระหว่างระบบประสาทกับกล้ามเนื้อที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวที่มีประสิทธิภาพ

4. พัฒนาการด้านสมรรถภาพทางกาย (Physical Fitness Domain) เป็นความสามารถของร่างกายในการปฏิบัติหน้าที่ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสงวนพลังงานไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ยามว่างและยามเข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายได้หลากหลายรูปแบบ

5. พัฒนาการด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือด้านสังคม (Social Domain) เป็นความสามารถในการปรับตัว การเป็นผู้นำผู้ตาม การปฏิบัติตามกฎกติกา ระเบียบ วินัย อดทน ยุติธรรมซื่อสัตย์ มีน้ำใจนักกีฬา มีคุณธรรม จริยธรรม ฯลฯ

พัฒนาการของพฤติกรรมทั้ง 5 ด้านของผู้เรียนเป็นผลรวมการเปลี่ยนแปลงของบุคคลที่มีสาเหตุมาจากการเกิดประสบการณ์ตรงในการเข้าร่วมกิจกรรมการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาชนิดต่าง ๆ ที่รวมเรียกว่า กิจกรรมทางกาย (Physical Activity)

สรุปว่า สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพจนมีวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดี โดยให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะหรือกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ จัดสาระการเรียนรู้ โดยใช้สาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นกรอบแนวทางในการจัดการเรียนรู้

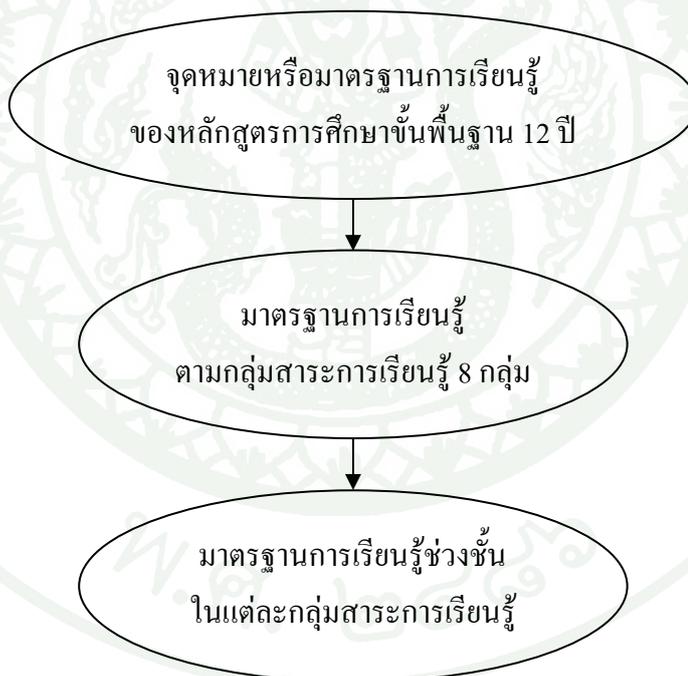
การจัดทำสาระหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ว่า “ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็น

สมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ” (มาตรา 27) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

จากข้อกำหนดนี้ สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ในกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่ม ดังนั้น สถานศึกษา ต้องจัดทำสาระหลักสูตรการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาด้วย โดยในการจัดสาระและกิจกรรมนั้นต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ และคณะ (2547: 3) กล่าวว่าไว้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนไว้ในลักษณะของจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่าง ๆ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
ที่มา: วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ และคณะ (2547: 3)

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ และคณะ (2547: 4) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไว้ว่า กระบวนการที่ครู อาจารย์ ควรได้ให้ความสนใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีขั้นตอนเสนอดังภาพที่ 2 ดังนี้

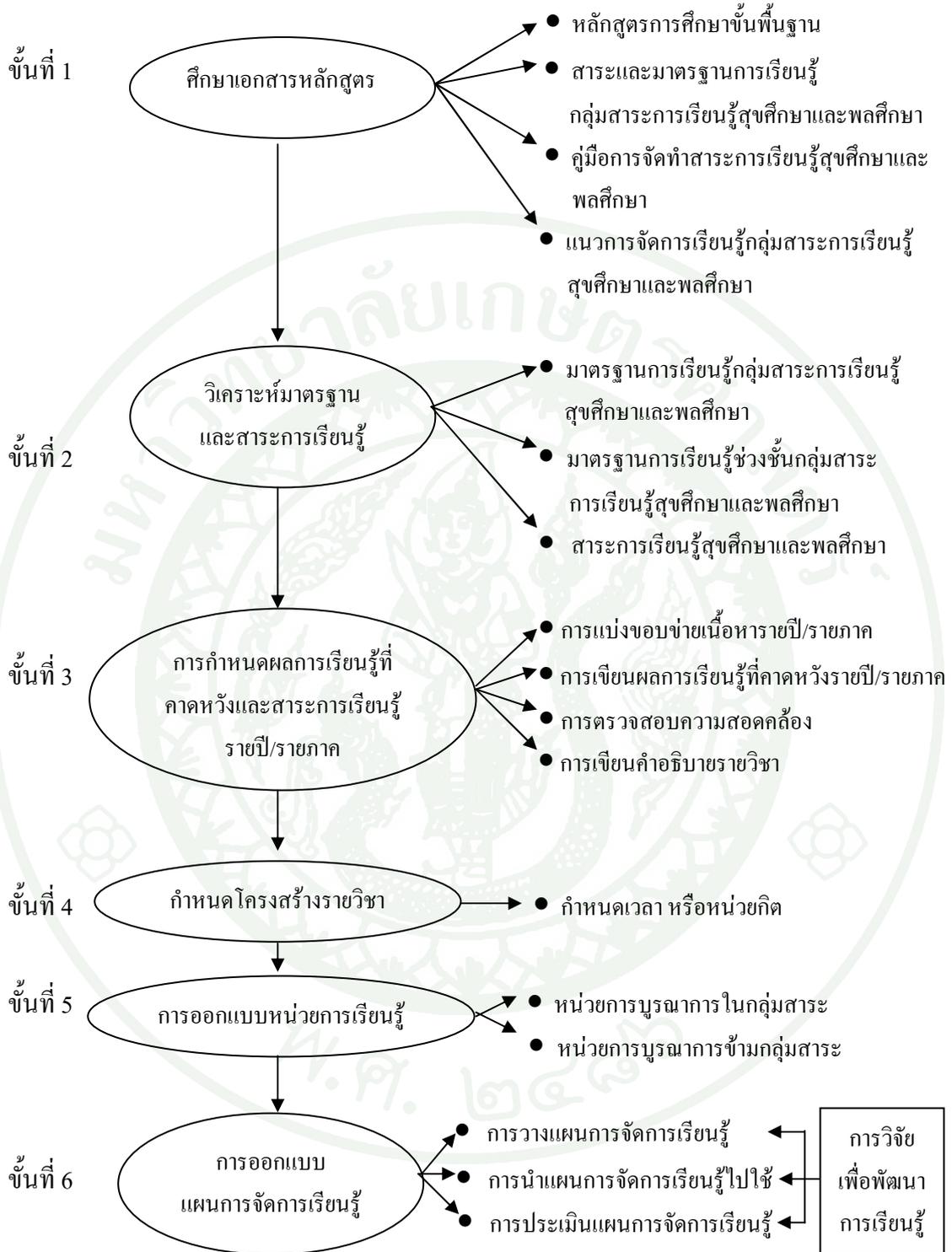
ภาพที่ 2 กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ที่มา: วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ และคณะ (2547: 4)

ครู อาจารย์ สามารถกำหนดผลการเรียนรู้ (ขั้นตอนที่ 5) และสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี (ขั้นตอนที่ 4) แต่ละภาคเรียน แต่ละปีการศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยมีพื้นฐานการพิจารณาจากวุฒิภาวะของผู้เรียน ความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและท้องถิ่น

ขั้นตอนสำคัญในกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดคือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพราะเป็นขั้นตอนที่เชื่อมโยงหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียนที่ประเทศชาติและโรงเรียนหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งต้องการเข้ากับผู้เรียน แผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นหัวใจของคุณภาพการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีเกิดจากองค์ประกอบหลายอย่าง แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ครูผู้สอน ใครสอนคนนั้นต้องวางแผน หรือจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เอง ซึ่งต้องอาศัยความรู้ในสาขาวิชาชีพของตนเอง การวิจัยในชั้นเรียน การอุทิศตนหรือการทุ่มเทกำลังกายกำลังใจ และความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองเพื่อผู้เรียน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 8) ได้กล่าวถึงการจัดทำสาระหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาไว้ว่า จากมาตรฐานและสาระที่กำหนดให้ สถานศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้ตามขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาเอกสารหลักสูตร การวิเคราะห์มาตรฐานและสาระการเรียนรู้ การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค การกำหนดโครงสร้างรายวิชา การออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนเสนอดังภาพที่ 3 ดังนี้

ภาพที่ 3 การจัดทำสาระหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ที่มา: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 2)

จากการศึกษากระบวนการจัดทำสาระหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สรุปได้ว่า กระบวนการ ขั้นตอนในการจัดทำสาระหลักสูตร ได้แก่ การศึกษาสาระ มาตรฐาน และ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น กำหนดสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น รายปี รายภาค กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาค เขียนคำอธิบายรายวิชา ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ กำหนดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

การจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียน

ความหมายของการจัดและบริหาร

การจัดหรือการจัดการ (organization) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538) ได้ให้ความหมายว่า “การจัด คือ เรื่อง ชูระ หน้าที่ที่จะต้องวางระเบียบ สิ่งงาน ควบคุม และดำเนินงานให้เป็นไปตามลำดับขั้น”

การบริหาร (administration) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538) ได้ให้ความหมายว่า “บริหาร คือ การปกครอง เมื่อรวมกับคำว่า การ จึงหมายถึง เรื่อง ชูระ หน้าที่ในการปกครอง ดำเนินการ และจัดการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือการจัดการ เรื่องราวต่างๆ ซึ่งหมายรวมถึงการควบคุม จัดการ ดูแลรักษาสิ่งเหล่านั้นด้วย” หรืออีกความหมาย หนึ่งคือ “การแนะนำ การเป็นผู้นำ และการควบคุม ความพยายามต่างๆ ของกลุ่มบุคคลให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ”

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527: 3) ได้ให้ความหมายว่า “...การบริหาร คือ กิจกรรมต่างๆ ที่ บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือ หลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากร ตลอดจน เทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม...”

วิสูตร กองจินดา (2545: 1) ได้ให้ความหมายว่า “...การบริหาร คือ กระบวนการดำเนินงาน ด้วยประการทั้งปวง ด้วยการใช้ปัจจัยหรือทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น เงิน วัสดุ คน วิธีการ เวลา ฯลฯ อย่าง มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การหรือหน่วยงาน...”

สรุป การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ ซึ่งมีองค์ประกอบต่างๆ เช่น บุคคลในองค์กร ทรัพยากร การวางแผน การจัดองค์กร การอำนาจและการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ

Williams (1964 อ้างใน วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2540: 654) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารทางพลศึกษาว่า มีความเกี่ยวข้องกับงาน 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารโปรแกรมพลศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก งานด้านต่างๆ ของการพลศึกษาตามที่กล่าวมานี้เป็นด้านที่มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็นอย่างมาก

การจัดและบริหารโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

พลศึกษาเป็นวิชาที่จำเป็นต้องสอนในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะพลศึกษาคือส่วนหนึ่งของการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษา ดังที่ Bucher (1979 อ้างใน ภาณี อมรรัตนานนท์, 2547: 16) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานของโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนว่า โปรแกรมพลศึกษานั้นประกอบด้วย

1. โปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน เป็นการสอนพลศึกษาให้แก่ นักเรียนทุกคน
2. โปรแกรมบรรดิกการทางพลศึกษา เป็นการจัดพลศึกษาให้กับนักเรียนที่ไม่สามารถจะเข้าร่วมในโปรแกรมพลศึกษาปกติได้
3. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นการจัดให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมในการแข่งขันกีฬาภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับโปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน
4. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนหรือระหว่างวิทยาลัย เป็นการแข่งขันที่คัดเลือกเฉพาะนักกีฬาที่มีทักษะดีไปร่วมการแข่งขันกับนักกีฬาของโรงเรียนอื่น

สุรางค์ ควนสุวรรณ (2537: 19-21) กล่าวว่า วัตถุประสงค์พื้นฐานการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนอย่างหนึ่งคือ การจัดให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพลศึกษาอย่าง

เท่าเทียมกันและทั่วถึงกันตามความต้องการ ความสามารถและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้รวมทั้งการได้รับคำสอน การได้รับความช่วยเหลือการใช้สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวกับพลศึกษาด้วย ฉะนั้น การที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสอย่างทั่วถึงดังที่กล่าวมานี้ โรงเรียนควรจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาโดยคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ด้านปรัชญา เพื่อให้นักเรียนพัฒนาด้านต่างๆ โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาโดยครูจะสอนให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ระเบียบ กฎข้อบังคับ กติกาการเล่น ตลอดจนความสำคัญของกิจกรรมนั้นๆ เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีวิจรรณญาณ มีระเบียบ มีคุณธรรม มีทัศนคติที่ดี เพื่อให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์เหล่านี้ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อไป
2. ด้านการจัดและบริหาร เน้นให้นักเรียนทุกคนได้เรียนวิชาพลศึกษาและร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งกิจกรรมสำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถเข้าร่วม โปรแกรมตามปกติ โดยได้รับคำแนะนำจากแพทย์ กำหนดเนื้อหาหรือกิจกรรมพลศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของเด็ก ตลอดจนการป้องกันอันอาจเกิดจากอุปกรณ์ต่างๆ และกิจกรรมที่ปฏิบัติด้วย
3. ด้านการจัดการเรียน ควรกำหนดให้จำนวนเหมาะสมกับครูผู้สอน และชั่วโมงการสอนของครูควรไม่เกิน 5 ชั่วโมงต่อวัน นอกจากนี้ยังกำหนดเวลาเรียนอย่างเพียงพอในแต่ละระดับชั้น รวมทั้งจำนวนของนักเรียนในแต่ละห้องไม่ควรเกิน 35 คน
4. ด้านบุคลากร เน้นที่ตัวครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ซึ่งต้องรับผิดชอบในการวางแผน โปรแกรมพลศึกษา พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การใช้เทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ
5. ด้านหลักสูตร ระบุถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีต่อร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา แผนการสอนที่ยึดหยุ่นตามความสะดวกของอุปกรณ์ และสถานที่ หลักสูตร มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพต่างๆ ของโรงเรียน การประเมินหลักสูตร ใช้ข้อมูลระเบียบ กฎเกณฑ์ที่เป็นปัจจุบัน
6. ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทั้งกลางแจ้งและในร่มควร กำหนดให้มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนในแต่ละชั่วโมงที่มีการเรียนการสอน

7. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมพลศึกษาที่จะต้องจัดให้นักเรียน ได้แก่ การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน การจัดกีฬาวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเด็ก วันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น

8. ด้านการประเมินผล มีการประเมินผลของหลักสูตรโดยคณะกรรมการโรงเรียน ประเมินผลครูผู้สอนโดยผู้บริหาร และโดยหัวหน้าหมวดอย่างมีระบบ มีการประเมินผลนักเรียน รายงานความก้าวหน้าของนักเรียน โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

วิสูตร กองจินดา (2545: 67-68) ได้กล่าวว่า การดำเนิน โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย

1. โปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน
2. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน
3. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
4. โปรแกรมการนันทนาการ
5. โปรแกรมบรรดิกการ

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548: 227) ได้กล่าวถึงโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนไว้ว่า โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน คือ รายการการจัด โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนที่สมบูรณ์เพื่อให้นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนทุกๆ คน ได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาต่างๆ อย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึงกันตามความต้องการ ความสามารถ ความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้รวมถึงการได้รับคำสอน การช่วยเหลือแนะนำ การใช้สถานที่ การใช้อุปกรณ์ และการใช้บริการอื่นๆ เกี่ยวกับการพลศึกษาด้วย เพื่อให้นักเรียนแต่ละคนได้พัฒนาการตามศักยภาพของตนเองให้มากที่สุด ฉะนั้นถ้าโรงเรียนจะจัด โปรแกรมพลศึกษาให้สามารถบรรลุผลตามหลักการและปรัชญาการพลศึกษาอย่างแท้จริงแล้วจะต้องจัดรายการการพลศึกษาของโรงเรียนในด้านต่างๆ 4 ด้านพร้อมๆ กันดังนี้

1. โปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน
2. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
3. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
4. โปรแกรมการจัดพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

สรุปได้ว่า การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนที่สมบูรณ์ ถูกต้องตามหลักและปรัชญาพลศึกษา ประกอบด้วย โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โปรแกรมการจัดพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ และโปรแกรมนันทนาการ

โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน

วรัศคี เพียรชอบ (2548: 228-231) กล่าวว่า โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน คือ โปรแกรมการจัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่โรงเรียนได้กำหนดในแต่ละระดับชั้นปี ความมุ่งหมายหลักของการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่พอจะสรุปได้ที่สำคัญมีอยู่ 5 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ สามารถสนองความต้องการเคลื่อนไหวของร่างกาย ช่วยให้อวัยวะมีความเจริญเติบโตตามอัตราที่ควรจะเป็น
2. เพื่อให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในการทำงานประสานกันระหว่างประสาทและกล้ามเนื้อ หรือที่เรียกว่า เพื่อให้นักเรียนได้มีทักษะในกิจกรรมกีฬาต่างๆ เพื่อจะได้นำไปใช้เวลาว่างหรือเมื่อหลังจากออกจากโรงเรียนไปแล้ว
3. เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้และความเข้าใจในหลักการเบื้องต้นในการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาด้วยความปลอดภัยเพื่อสุขภาพของตนเอง
4. เพื่อให้นักเรียนได้มีคุณธรรม มีน้ำใจนักกีฬา
5. เพื่อให้นักเรียนได้มีความรัก มีความสนใจในการเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ เพื่อมิตรภาพและเพื่อความสนุกสนาน

หลักของการจัดโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. การจัดโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาในแต่ละระดับชั้นจะต้องมีความมุ่งหมายที่ชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้และบรรลุผลได้ทั้ง 5 ด้าน คือ ทางด้านร่างกาย ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ คุณธรรม การมีน้ำใจนักกีฬา ด้านทัศนคติ ความรักและความชอบในการกีฬา คือ ให้มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เหมาะสมกับสภาพการณ์ของโรงเรียน และในขณะเดียวกันครูก็ควรจะให้ให้นักเรียนได้ทราบความมุ่งหมายนั้นๆ ด้วย
2. ในการจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาทุกครั้ง ครูควรจัดให้มีกิจกรรมพลศึกษาหรือกีฬาหลายๆ อย่างเพื่อที่จะช่วยให้สามารถบรรลุตามความมุ่งหมายที่วางไว้ได้ในทุกๆ ด้านด้วย
3. การจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาควรคำนึงถึงหลักการทางสรีรวิทยาการกีฬา จิตวิทยาการกีฬา สังคมวิทยาการกีฬาควบคู่กันไปด้วย เพราะหลักการของสาขาวิชาต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับการจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาเป็นอย่างมาก
4. การจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาควรยึดหลักของคุณค่าทางนันทนาการในแต่ละกิจกรรมด้วย ทั้งนี้เพราะว่าปรัชญาการสอนพลศึกษาที่สำคัญอย่างหนึ่งนั่นคือ เพื่อให้ให้นักเรียนได้นำกิจกรรมที่ได้เรียนไปแล้วไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันในเวลาว่างต่อไป ดังนั้นกิจกรรมที่มีคุณค่าทางนันทนาการจะเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญช่วยให้บรรลุตามความมุ่งหมายนี้ได้
5. การจัดโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาควรมีความต่อเนื่องและมีระดับที่สูงต่อจากระดับประถมศึกษา โดยมุ่งหวังให้นักเรียนได้เรียนรู้กิจกรรมที่ตนเองมีความถนัดและความสนใจ สามารถที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น
6. การจัดโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาควรมีการวางแผนที่แน่นอนและมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ มีแผนการสอนประจำสัปดาห์ ประจำภาค และประจำปีไว้ในแต่ละระดับชั้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้

7. ครูพลศึกษา ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในโปรแกรมการสอนพลศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีปรัชญาที่ถูกต้องในการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนแล้ว จะต้องเป็นผู้ที่มีอุดมคติ มีความศรัทธาในวิชาพลศึกษาอย่างแท้จริง ตลอดจนมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการที่จะดำเนินการตาม โปรแกรมเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนด้วยความจริงใจและเต็มใจด้วย

8. ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาหรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพลศึกษาต่างๆ ตามที่ครูพิจารณาเห็นสมควรแล้ว เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักการนำประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วย

9. ทักษะคตินักเรียนที่มีต่อวิชาพลศึกษา ถ้านักเรียนเห็นประโยชน์ของวิชาพลศึกษาในการที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนก็จะมีความสนใจและความตั้งใจเรียนในวิชาพลศึกษานั้น เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีเพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาพลศึกษา ครูผู้สอนควรจะเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามอุดมคติของการพลศึกษา มีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจในตัวนักเรียน ช่วยเหลือแนะนำนักเรียนด้วยความเต็มใจ พร้อมกับสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีความสนุกสนานและบรรลุผลตามระดับความสามารถของแต่ละคนด้วย

โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

วรงค์ดี เพียรชอบ (2548: 231-233) กล่าวว่า การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนคือ การแข่งขันกีฬาซึ่งจัดให้มีการแข่งขันระหว่างพวกเดียวกันภายในโรงเรียนเดียวกัน อาจจะเป็นการแข่งขันระหว่างชั้น ระหว่างห้อง ระหว่างตึก ระหว่างสี หรืออื่นๆ ที่นักเรียนสามารถรวมกันเป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน อาจจะทำให้มีการแข่งขันในตอนเย็น หลังจากโรงเรียนเลิกแล้ว หรืออาจจะจัดแข่งขันในเวลาพักกลางวัน หรือในวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดราชการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ นโยบายของโรงเรียน และประเภทกีฬาที่จัดแข่งขัน การจัด โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นการจัดที่มีความมุ่งหมายที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนในชั่วโมงพลศึกษาแล้วมาใช้เพื่อความสนุกสนาน และเพื่อออกกำลังกายตามความถนัด และความสนใจของแต่ละคน

2. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนแข่งขันกีฬาต่างๆ ได้มีความรู้และประสบการณ์ของการแข่งขันโดยตรงด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะถือว่าประสบการณ์ในการแข่งขันเป็นประสบการณ์ที่มีค่าต่อชีวิตมาก
3. เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสทดสอบความสามารถของตนเองกับเพื่อนร่วมชั้นหรือเพื่อนร่วมโรงเรียนที่อยู่ในวัยและระดับเดียวกัน
4. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะต่างๆ ประจำตัว เช่น การมีน้ำใจนักกีฬา การรู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักถอย การมีระเบียบวินัยในตนเอง การเคารพต่อกฎและข้อบังคับ
5. เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการแข่งขันกีฬาและได้นำการกีฬาไปเล่นในเวลาว่างเพื่ออรรถประโยชน์ของการกีฬาอย่างแท้จริง
6. เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้มีความกระตือรือร้น มีความสนใจในการเล่นกีฬา และแข่งขันกีฬาภายในขอบข่ายและตามอรรถประโยชน์ของการกีฬามากยิ่งขึ้น

โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ (2548: 238-243) กล่าวไว้ว่า

...การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการพลศึกษาของโรงเรียนที่สำคัญยิ่งอีกอย่างหนึ่ง เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความรู้และประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้นอีก โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นของโรงเรียนอยู่แล้ว ได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถและประสบการณ์ของตนเองให้สูงยิ่งขึ้นอีก ด้วยการแข่งขันกับนักเรียนในโรงเรียนอื่นๆ ที่มีความสามารถเท่าเทียมกันหรือใกล้เคียงกัน และในขณะเดียวกันก็เป็นการปลูกฝังคุณลักษณะอื่นๆ ประจำตัว การมีน้ำใจนักกีฬา ความสามัคคี ความรักหมั่นรักคณะ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบและอื่นๆ ในสภาพการณ์ที่ทำทนายมากกว่าควบคุมกันไป...

หลักสำคัญสำหรับการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนมีดังนี้

1. การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนควรคำนึงถึงคุณค่าที่นักเรียนจะได้รับเป็นสำคัญ
2. คณะกรรมการจัดการแข่งขัน ครูมีหน้าที่รับผิดชอบในการฝึกซ้อมและส่งนักกีฬาเข้าแข่งขันและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ ยึดในหลักการและปรัชญาการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนในการจัดและดำเนินการแข่งขันหรือฝึกซ้อมนักกีฬาโดยเคร่งครัด
3. นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ไม่ควรจัดให้มีการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนที่ต้องใช้เวลาฝึกซ้อมและแข่งขันเป็นระยะเวลานาน ต้องปรับกิจกรรม สถานที่ อุปกรณ์และระยะเวลาของการแข่งขันให้เหมาะสมกับวัยนักเรียนที่จะทำการแข่งขัน
4. สุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียนมีความสำคัญมากกว่าสิ่งอื่นใด
5. นักเรียนที่เป็นนักกีฬาเข้าแข่งขันระหว่างโรงเรียนจะต้องมีความเข้าใจในความรับผิดชอบและภาระหน้าที่ที่ตนเองจะต้องมีตลอดเวลาการฝึกซ้อมและแข่งขัน
6. ครูควรจะได้ชี้แจงให้กับนักเรียนที่เข้าแข่งขันระหว่างโรงเรียนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายและปรัชญาของการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองเข้าใจโดยถูกต้อง
7. การฝึกซ้อมของครูต้องถือว่าเป็นการให้การศึกษาแก่นักเรียนควบคู่กันไปด้วย
8. ครูควรได้ติดตามเอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือหรือติดต่อประสานงานกับโรงเรียนเกี่ยวกับการเรียนและผลการเรียนของนักเรียนที่เป็นนักกีฬาเป็นระยะๆ อย่างใกล้ชิดเป็นรายบุคคลควบคู่กันไป
9. ถ้าหากเป็นไปได้ ครูไม่ควรใช้เวลาเรียนตามปกติเพื่อฝึกซ้อมหรือแข่งขันกีฬา ครูควรแบ่งเวลาในการฝึกซ้อมในแต่ละวันให้พอดี เพื่อให้ให้นักเรียนมีเวลาพอที่จะทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนประจำวันได้

10. การเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนแต่ละครั้ง ครูควรจะแน่ใจว่าได้ให้นักเรียนเตรียมตัวฝึกซ้อมมาแล้วอย่างเพียงพอ
11. การเข้าร่วมการแข่งขันทุกครั้ง ครูจะต้องกำชับให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกา ตลอดจนการเคารพเชื่อฟังคำตัดสินของผู้ตัดสินอย่างเคร่งครัด
12. การเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแต่ละครั้ง ครูไม่ควรจะเน้นให้นักเรียนเห็นแก่ชัยชนะหรือถ้วยรางวัลมากเกินไป ครูควรจะได้ชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการได้มีส่วนร่วมในการแข่งขันและประโยชน์ที่จะได้รับจากการแข่งขันกีฬา
13. การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนเป็นสิ่งช่วยเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ฉะนั้นการแข่งขันจึงไม่ควรมาเป็นอุปสรรคของการเรียนซึ่งเป็นการปูพื้นฐานแก่ชีวิตและอนาคตของนักเรียนเป็นอันขาด
14. ในกรณีที่มึนนักเรียนไปเชียร์กีฬาด้วย โรงเรียนหรือผู้ฝึกกีฬาควรชี้แจงให้นักเรียนได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
15. เพื่อให้การแข่งขันกีฬาได้บรรลุผลตามที่วางไว้มากยิ่งขึ้น ครู ผู้ฝึกกีฬา และผู้จัดการแข่งขันควรจะมีวิธีการที่จะส่งเสริมให้นักกีฬาทั้งสองฝ่ายมีความเป็นมิตร และมีความสามัคคีปรองดองซึ่งกันและกันทั้งก่อนเล่น ระหว่างเล่น และหลังเล่น
16. ครูผู้ฝึกและโรงเรียนยึดมั่นในอุดมคติและทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
17. การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนอีกแบบหนึ่ง คือ การแข่งขันกีฬานอกโรงเรียน เป็นการจัดการแข่งขันที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราวเพื่อความสนุกสนานและเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างสองโรงเรียนหรือมากกว่า เชื่อมความสามัคคีกัน และมีการจัดการแข่งขันกีฬาเพียงหนึ่งอย่างหรือสองอย่าง โดยจะจัดการแข่งขันให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งวันหรือสองวันเป็นอย่างช้า

โปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ

วรัศคี เพียรชอบ (2548: 243-245) กล่าวว่า การจัดโปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ คือ การจัดพลศึกษาเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างจากคนอื่น อันอาจเนื่องมาจากความพร้อมทางด้านสมรรถภาพหรือทักษะ หรือเนื่องมาจากความผิดปกติของร่างกาย เพื่อให้นักเรียนกลุ่มนี้ได้รับประโยชน์จากการพลศึกษาของโรงเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ด้วยการจัดสถานที่ อุปกรณ์ กิจกรรม และวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถหรือสภาพร่างกายของนักเรียนนั้นๆ นักเรียนที่มีความสามารถและสภาพของร่างกายแตกต่างจากบุคคลอื่นๆ อาจจะถูกแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. นักเรียนที่มีร่างกายปกติแต่ไม่มีพื้นฐานทางกลไกของร่างกายพอที่จะทำให้สามารถร่วมกิจกรรมกับนักเรียนคนอื่นๆ ในระดับชั้นเดียวกันได้ ครูควรให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ซึ่งครูอาจจะต้องจัดสถานที่ อุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนการสอนตลอดจนเวลาเรียนเพื่อช่วยปรับปรุงและส่งเสริมให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในด้านที่ยังขาดหรือด้อยอยู่ให้มีความพร้อมให้สามารถที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ กับนักเรียนคนอื่นๆ ในชั้นเรียนได้ตามปกติต่อไป การจัดกิจกรรมดังกล่าวควรคำนึงถึงความปลอดภัย ความพร้อมของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่นักเรียนฟื้นจากการเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นระยะเวลาอันควรได้มีการปรึกษาแพทย์และมีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

2. นักเรียนที่มีสภาพร่างกายที่ผิดปกติอย่างไม่ถาวรอันเนื่องมาจากการทำงานของกล้ามเนื้อของร่างกายด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป ครูพลศึกษาที่ดีควรจะได้มีความไวต่อข้อบกพร่องของร่างกายของนักเรียนตลอดเวลาด้วยการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกายที่อ่อนแอหรือขาดการเคลื่อนไหวมีความแข็งแรงได้สัดส่วนและมีความสมดุลกัน เป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนมีทรวดทรงและบุคลิกภาพที่สง่างามต่อไป

3. นักเรียนที่มีสภาพร่างกายผิดปกติอย่างถาวร การจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนประเภทนี้ควรจะต้องอยู่ภายใต้คำแนะนำช่วยเหลือจากแพทย์โดยใกล้ชิด มิฉะนั้นแล้วการจัดกิจกรรมพลศึกษาอาจจะเป็นโทษแก่นักเรียนมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับก็ได้

4. นักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นกว่าคนอื่นๆ ในชั้นเรียน ถ้าหากเป็นไปได้ก็ควรมีโปรแกรมเพื่อเปิดให้นักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นมากกว่าคนอื่นๆ ในชั้นเรียนได้รับประโยชน์จากโปรแกรมพลศึกษาของโรงเรียนด้วย เพื่อจะได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความสามารถยิ่งขึ้นต่อไปอีกตามศักยภาพเท่าที่ทรัพยากรของโรงเรียนอำนวยให้

โปรแกรมนันทนาการ

วิสูตร กองจินดา (2545: 117) ได้กล่าวถึงโปรแกรมนันทนาการไว้ว่า

...การจัดนันทนาการในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมในรูปแบบอื่นๆ เพื่อสนองความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน หรือเพื่อชดเชยให้แก่เด็กที่มีความต้องการทั่วไปด้านการออกกำลังกายและความสนุกสนานหลังจากเวลาเรียนตามปกติ เช่น อาจจะเป็นเวลาเลิกเรียนตอนเย็น หรือวันหยุด เป็นต้น...

และมีหลักการจัดกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียน (วิสูตร กองจินดา, 2545: 123) ดังนี้

1. ควรมีคณะกรรมการดำเนินงาน โปรแกรมนันทนาการเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วยครูผู้สอนวิชาพลศึกษา และครูอื่นๆ ที่มีความสนใจ ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการ
2. อุปกรณ์จะต้องจัดเตรียมให้เพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียน
3. สถานที่จะต้องจัดเตรียมให้เพียงพอกับประเภทกิจกรรมและจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม
4. ช่วงเวลาการจัดกิจกรรมนันทนาการ จะต้องเป็นเวลาว่างของนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดในเวลาดังนี้ เช่น ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน พักกลางวัน ตอนเย็นหลังเลิกเรียน ตอนค่ำ วันหยุดราชการ หรือวันนักขัตฤกษ์
5. กิจกรรมแต่ละอย่างควรมีอาจารย์ที่ปรึกษา

6. ควรให้นักเรียนส่วนใหญ่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม
7. ควรให้นักเรียนส่วนใหญ่สมัครร่วมกิจกรรมแต่ละประเภทด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ
8. ให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมโดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกิจกรรมต่างๆ
9. ควรฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ช่วยเหลือครูในการจัดกิจกรรมนันทนาการ
10. การจัดกิจกรรมกลางคืน จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยให้มาก และจัดในกรณีที่เป็นจริงๆ

เห็นได้ว่า การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนที่สมบูรณ์และถูกต้องตามหลักและปรัชญาพลศึกษา ประกอบด้วย โปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ และโปรแกรมนันทนาการ โดยโปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียนเป็นโปรแกรมที่มุ่งปูพื้นฐานในเรื่องเกี่ยวกับพลศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนทุกๆ คน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นโปรแกรมที่มุ่งให้นักเรียนทุกคนได้นำสิ่งที่เรียนมาแล้วไปใช้ให้เป็นประโยชน์ โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนนั้นเป็นโปรแกรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความสามารถสูงกว่านักเรียนคนอื่นๆ ได้เสริมสร้างความสามารถของตนเองกับนักเรียนโรงเรียนอื่นให้สูงขึ้นต่อไปอีก โปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษเป็นโปรแกรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนผู้มีความจำกัดทางด้านร่างกายหรือความจำกัดทางด้านอื่นที่ไม่สามารถมีส่วนร่วมร่วมกับนักเรียนคนอื่นๆ ตามปกติได้ และโปรแกรมนันทนาการ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการหรือความสนใจของนักเรียนหรือเพื่อชดเชยให้แก่เด็กที่มีความต้องการทั่วไปด้านการออกกำลังกายและความสนุกสนานหลังจากเวลาเรียนตามปกติ

การพัฒนาศักยภาพครู

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนาโดยยึด “คนเป็น

ศูนย์กลางการพัฒนา” เนื่องจาก “คน” เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อให้เพียงพอทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549)

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพคนในด้านต่างๆ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดคือ ครูผู้สอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 30 กำหนดไว้ว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) จากมาตรานี้ นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาได้ คือ สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ให้สามารถทำการวิจัย และนำการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การที่ครูผู้สอนจะสามารถทำการวิจัยได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามกระบวนการได้นั้นสามารถทำได้โดยสถานศึกษา จัดให้ครูผู้สอนได้รับการอบรม การเข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการ การประชุม สัมมนาเชิงปฏิบัติการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (2545 อังโน วาสนา คุณาอภิสิทธิ์, 2547: 27) ได้ระบุถึงการพัฒนาศักยภาพครูไว้ว่า “ให้ถือเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ เพื่อให้มีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ของนักเรียน” สถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามที่กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ต้องการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ

เพื่อพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการของพลศึกษาแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องมี

คุณสมบัติของครูพลศึกษาที่ดี ดังที่ วรรณศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของครูพลศึกษาที่ดีไว้ว่า “...เป็นผู้มีความรู้ดีทั้งในด้านวิชาการทั่วไป วิชาการศึกษา และวิชาพลศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ และปรัชญาการพลศึกษาและการกีฬาเป็นอย่างดี มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพพลศึกษาก็พาด้วยความบริสุทธิ์ใจอย่างแท้จริง...”

Williams (1964 อ้างใน วรรณศักดิ์ เพียรชอบ, 2540: 687-701) กล่าวถึงการบริหารบุคลากรทางพลศึกษาไว้ว่า

1. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะได้เลือกบุคลากรและเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าทำงาน โดยใช้แหล่งข้อมูลสามแหล่งด้วยกันคือ แหล่งข้อมูลจากการเสนอแนะและรับรองจากบุคคลอื่น จากสำนักงานจัดหางาน และจากหน่วยงานของครู
2. บุคลากรทางพลศึกษาควรมีการพิจารณาคุณสมบัติบางประการในการที่จะเลือกบุคลากรใหม่เข้าทำงาน คือ อายุ การได้รับการฝึกฝนทางวิชาชีพ ประสบการณ์ บุคลิกภาพ ทักษะรูปร่างหน้าตาและนิสัยส่วนตัว
3. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะต้องแสดงตัวอย่างในการเป็นคณะอาจารย์ในวิชาชีพ คือให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางด้านศีลธรรมและจริยธรรมในระดับที่สูงที่สุด
4. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะต้องปฏิบัติตามนโยบายในการที่จะส่งเสริมการพัฒนาของคณะเจ้าหน้าที่บุคลากร
5. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะต้องจัดประชุมอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของตนเองนอกเหนือจากการประชุมของคณะอาจารย์
6. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะต้องมีการดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างสมาชิกในภาคด้วยวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย
7. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะต้องเข้าร่วมประชุมอาจารย์ที่โรงเรียนจัดขึ้น

8. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะเข้าร่วมประชุมวิชาการทางพลศึกษาด้วย

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541: 174) กล่าวไว้ว่า สำหรับการเลือกและจัดสรรบุคลากร ผู้บริหารควรจัดผู้สอนวิชาพลศึกษาโดยเริ่มพิจารณาจากครูพลศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหรือมีความรู้ในด้านนี้โดยตรงเป็นอันดับแรก เพราะเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาพลศึกษา และควรจัดให้มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ถ้ามีไม่พอหรือไม่มีจึงค่อยพิจารณาจากครูที่ได้รับการฝึกอบรมวิชาชุดพลศึกษา ครูที่ชอบและสนใจกีฬาเป็นอันดับต่อไป และถ้าไม่มีจริงๆ ก็อาจขอนิสิต นักศึกษาฝึกสอนจากสถาบันการศึกษาวิชาชีพพลศึกษาต่างๆ มาช่วยหรืออาจจ้างครูพิเศษมาจากที่อื่นก็ได้

สัดส่วนของจำนวนครูผู้สอนกับจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นควรมีอัตราส่วนครู 1 คนต่อ นักเรียน 25-40 คน ถ้ามีจำนวนนักเรียนมากเกินไปจะทำให้ครูดำเนินการสอนได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากดูแลควบคุมได้ไม่ทั่วถึง เพราะวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่เน้นการปฏิบัติและส่วนมากจะสอนในสถานที่ค่อนข้างกว้าง ครูต้องเดินตรวจตราดูแลนักเรียนทุกคน ส่วนอัตราการสอนของครูก็ควรจะเป็น 3 คาบต่อวันต่อสัปดาห์ หรือ 15 คาบต่อสัปดาห์ เพราะเวลานอกเหนือจากนั้นครูจะได้นำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ตรวจงาน ทำบันทึกการสอน ฝึกอบรมนักกีฬา สอนวิชาลูกเสือ-เนตรนารี ให้บริการ ทำหน้าที่ครูเวร ครูประจำชั้น และสุดท้ายที่สำคัญคือครูพลศึกษาควรใช้เวลาส่วนหนึ่งไปในการฝึกสมรรถภาพของตนเองให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอตามคุณสมบัติของครูพลศึกษาที่ดี

การบริหารสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก

Williams (1964 อ้างใน วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2540: 686-687) ได้วางหลักเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนที่เกี่ยวกับสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกทางการพลศึกษาไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถที่จะไปมาได้โดยง่าย คือ สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกนี้ ผู้ใช้สามารถที่จะนำไปใช้ได้โดยง่ายและสะดวก
2. ความสวยงาม คือ สถานที่ควรจะมี ความสวยงาม ดึงดูดความสนใจแต่ก็ไม่ฉาบฉวย และควรกระตุ้นให้เห็นความสำคัญในการที่จะช่วยกันบำรุงรักษา

3. จัดให้เป็นส่วนๆ หรือเป็นหมวดหมู่ คือ เขตของกิจกรรมและกิจกรรมที่เป็นกลุ่มเดียวกัน และมีความเกี่ยวข้องกันที่ต้องใช้งานด้วยกัน หรือเกี่ยวข้องกัน โดยจะจัดให้อยู่เป็นส่วนๆ อันเดียวกัน หรือใกล้กัน
4. ความประหยัด คือ ให้มีความประหยัดทั้งทางด้านเวลา กำลังงาน และค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุด และให้การเรียนการสอนได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันก็ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมอย่างถูกสุขลักษณะให้มากที่สุด
5. ความสามารถที่จะขยายได้ในโอกาสข้างหน้า คือ มีความสามารถที่จะเพิ่มขอบข่ายและจำนวนของกิจกรรมต่างๆ ที่จะมีขึ้นในโอกาสข้างหน้าได้ และในขณะที่เดียวกันก็จัดให้มีความพร้อมที่บุคคลสามารถจะมีส่วนร่วมได้ด้วยความปลอดภัย
6. ความโดดเด่น คือ จะต้องมีการจำกัดไม่ให้มีกลิ่น มีเสียง หรือความชื้นมารบกวน มีการแยกกิจกรรมให้เป็นไปตามกลุ่มของผู้ที่มีส่วนร่วม และมีการป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในกลุ่มอื่นๆ เข้ามาได้ การควบคุมแสง เสียง ความร้อน และการถ่ายเทอากาศ ควรจะมีการควบคุมแยกเป็นส่วนๆ ไป
7. ความปลอดภัย ถูกต้องตามสุขลักษณะและสุขอนามัย สิ่งต่างๆ ของสถานที่และของผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้ จะต้องได้รับการพิจารณาเป็นอย่างดีในการที่จะจัดและการบำรุงรักษาสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก
8. การควบคุมดูแล การที่จะสามารถควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึงและจัดกิจกรรมตลอดจนจัดกลุ่มต่างๆ ได้เป็นอย่างดีนั้น สามารถที่จะกระทำได้โดยให้ผู้นำที่มีความรับผิดชอบมองเห็น หรือไปยังสถานที่ที่เกี่ยวข้องนั้นได้โดยง่ายและรวดเร็ว และในขณะที่เดียวกันก็มีการแยกกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปโดยชัดเจน การควบคุมดูแลสถานที่ที่อาจจะมียันตรายเกิดขึ้นนั้น ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของผู้นำตามกฎหมาย
9. ความมีประโยชน์ ความมีประโยชน์ของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกนั้น จะขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะปรับสถานที่เหล่านั้นให้สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายๆ อย่างด้วยความ

ปลอดภัย มีความสนุกสนานและการเรียนการสอนได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การที่สามารถใช้สถานที่ได้ตามฤดูกาลก็เป็นการเพิ่มประโยชน์ของการใช้สถานที่มากยิ่งขึ้นอีก

10. ความถูกต้อง สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกนั้นควรจะได้เป็นไปตามความต้องการและสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียน หลักวิชาการ และตามที่กฎหมายได้บังคับไว้

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548: 371-372) ได้กล่าวถึงหลักในการจัด อุปกรณ์และวัสดุทางพลศึกษาไว้ดังนี้

1. อุปกรณ์และวัสดุทุกประเภทควรจัดให้มีพร้อมสำหรับกิจกรรมพลศึกษาและกีฬาทุกชนิดที่มีแผนว่าจะจัดให้มีการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ ทั้งนี้รวมทั้งกิจกรรมที่จะมีการเรียนการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียนที่กำหนดไว้ และกิจกรรมที่จะจัดให้มีในลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วย

2. หลักการของการจัดอุปกรณ์และวัสดุทางพลศึกษานั้น ควรจะมุ่งเพื่อความสะดวก ความง่าย และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ ทั้งในแง่ของการนำไปใช้ในการเรียนการสอน และการที่นักเรียนจะมีการยืมไปใช้ในเวลาว่างตามลำพังได้ด้วย

3. โรงเรียนหรือผู้ที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับอุปกรณ์และวัสดุทางพลศึกษา ควรจะได้มีโครงการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสใช้อุปกรณ์และวัสดุที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ด้วยการนำไปใช้ในการเล่นหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาหรือกีฬาต่างๆ ในเวลาว่างตามความถนัด และความสนใจของตนเองให้มากที่สุด

4. คุณค่าหรือประโยชน์ของอุปกรณ์หรือวัสดุแต่ละอย่างนั้นควรจะได้พิจารณาในแง่ของความบ่อยที่นักเรียนได้นำออกไปใช้เป็นสำคัญ

5. ความคงทนถาวรของอุปกรณ์หรือวัสดุทางพลศึกษานั้น ควรจะได้พิจารณาในแง่ของความบ่อยและความยาวนานที่อุปกรณ์หรือวัสดุส่วนนั้นได้ถูกนำไปใช้งานมากกว่าการเก็บรักษาไว้

6. ผู้รับผิดชอบในด้านที่เกี่ยวกับอุปกรณ์หรือวัสดุทางพลศึกษาควรจะให้การศึกษาในวิธีการใช้ และวิธีการดูแลรักษาอุปกรณ์และวัสดุที่ใช้เหล่านั้นในวิธีการที่ถูกต้องควบคู่กันไปด้วย โดยให้ถือว่าอุปกรณ์หรือวัสดุทุกอย่างที่นำมาใช้นั้นควรจะได้รับ การดูแลรักษาเสมือนกับเป็นสมบัติของตัวเอง
7. เพื่อความปลอดภัยและให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง อุปกรณ์หรือวัสดุที่จัดมานั้น ควรจะเป็นอุปกรณ์หรือวัสดุที่เป็นไปตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับของวิชาชีพด้วย
8. เพื่อให้การเรียนการสอนได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง จำนวนและขนาดของอุปกรณ์หรือวัสดุที่จัดมานั้นควรจะได้เป็นไปตามหลักการและมีจำนวนเป็นไปตามอัตราส่วนของจำนวนนักเรียนตามหลักการของวิชาชีพพลศึกษาด้วย
9. เพื่อให้การจัดหาอุปกรณ์หรือวัสดุได้ถูกต้องและเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรของโรงเรียน ความต้องการ และความสนใจของนักเรียนอย่างแท้จริง การจัดหานั้นควรจะทำ โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอนหรือแม้แต่ตัวนักเรียนเอง

สรุปได้ว่า การบริหารงานทางพลศึกษามีความเกี่ยวข้องกับงานสามด้าน คือ ด้านการบริหาร โปรแกรมพลศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก งานด้านต่างๆ ของการพลศึกษาตามที่กล่าวมานี้เป็นด้านที่มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็นอย่างมาก การดำเนินการ โปรแกรมพลศึกษานั้นจะขึ้นอยู่กับสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ และ โปรแกรมที่มีอยู่นี้จะสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพมาเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการเท่านั้น

การประเมินผลการเรียนรู้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545ข) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ว่า

...การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จ

ทางการเรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ...

กรรวิ บุญชัย (2552) กล่าวว่า องค์ประกอบที่นำมาเป็นส่วนในการตัดสินใจคือ แบบทดสอบหรือเครื่องมือ (test/device) การวัด (measurement) และการประเมินผล (evaluation)

แบบทดสอบหรือเครื่องมือ (test/device) หมายถึง เครื่องมือที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ข้อสอบข้อเขียน ข้อคำถามสำหรับสอบปากเปล่า เครื่องมือ อุปกรณ์ แบบทดสอบวัดความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ แบบวัดเจตคติ และวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แบบประเมินการทำงานเป็นทีม หรือแบบวัดโครงการ

การวัด (measurement) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ (Baumgartner, 2003 อ้างใน กรรวิ บุญชัย, 2552)

การประเมินผล (evaluation) หมายถึง เป็นขบวนการตัดสินใจ ซึ่งอาศัยการวัดเป็นเครื่องมือตรวจสอบว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้บรรลุหรือไม่

การวัดและประเมินผลเป็นเรื่องที่จะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การประเมินผลเป็นกระบวนการซึ่งใช้การวัด เป้าหมายของการวัดคือ รวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินผล ส่วนแบบทดสอบใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กันไป

กรรวิ บุญชัย (2550) การประเมินผลแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินเชิงปริมาณ (Quantitative Evaluation) เป็นการประเมินที่ทำการวัดออกมาเป็นจำนวน ตัวเลข เช่น การวัดความเร็วในการวิ่ง 100 เมตร จะได้เป็นระยะเวลาซึ่งวัดด้วยนาฬิกาจับเวลา การวัดระยะทางในการขึ้นกระโดดไกล จะได้ผลเป็นระยะทางจากการวัดด้วยเทปวัด และการทำลูก-นึ่ง 1 นาที จะได้จำนวนครั้งที่ปฏิบัติได้ เป็นต้น ซึ่งแบบทดสอบที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นแบบทดสอบปรนัย (Objective Test) จะมีลักษณะการทดสอบที่ชัดเจน ผู้ให้คะแนนจึงไม่มีผลต่อการให้คะแนน

2. การประเมินเชิงคุณภาพ (Qualitative Evaluation) เป็นการประเมินความถูกต้อง ความสวยงามของการปฏิบัติหรือความสามารถในกีฬานิตต่าง ๆ ที่ไม่สามารถประเมินในเชิงปริมาณได้ เช่น ยิมนาสติกลีลา กระโดดน้ำ การเดินร่า กิจกรรมเข้าจังหวะ ดาบสากล หรือท่าทางการเหวี่ยงไม้กอล์ฟ เป็นต้น ส่วนใหญ่จะเป็นการประเมินด้วยการสังเกตของครูผู้สอน (Subjective Test) ซึ่งจะมีผลต่อการให้คะแนนเพราะบางครั้งอาจเกิดจากความพึงพอใจของผู้ให้คะแนนแต่ละคน

นอกจากนี้ กรรวิ บุญชัย (2552) ได้กล่าวว่า มาตรฐานสำหรับการประเมิน (Standard for Evaluation) ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

การอิงเกณฑ์/การอิงบรรทัดฐาน (Criterion referenced) เป็นมาตรฐานที่กำหนดไว้ คาดว่า ทักส่วนทุกคนหรือส่วนใหญ่สามารถบรรลุได้ นักเรียนบรรลุระดับการปฏิบัติที่ต้องการ ไม่ได้เปรียบเทียบนักเรียนแต่ละคน ไม่สนใจในการเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ แต่เปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ ในการกำหนดเกณฑ์นั้นก็อาศัยจากเกณฑ์หรือกลุ่ม หรือจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

การอิงปกติวิสัย (Norm referenced) มีการเปรียบเทียบคะแนนระหว่างนักเรียนด้วยกัน ต้องการทราบว่านักเรียนประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหน เมื่อตรวจสอบคะแนนของตนเองกับคะแนนของนักเรียนคนอื่น ๆ ในแบบทดสอบเดียวกัน การรายงานผลนั้นบอกได้ว่านักเรียนคนนั้นปฏิบัติทักษะดีแค่ไหนเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนคนอื่น ๆ ในเพศเดียวกัน กลุ่มอายุหรือชั้นเดียวกัน

หลักการพิจารณาองค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนน (เกรด)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ว่า “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา” (มาตรา 26) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ดังนั้น สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา จะต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวทางการวัดและประเมินผู้เรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน ให้ครบทุกด้าน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 ก) กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนรู้ไว้ว่า

1. เน้นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนตามสภาพจริงหรือใกล้เคียงสถานการณ์ที่เป็นจริง (Authentic Learning and Assessment) สะท้อนความสามารถและการแสดงออกของผู้เรียน (Student Performance) อย่างชัดเจน
2. เน้นการประเมินผู้เรียนที่ต้องพิจารณาอย่างครอบคลุมจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบตามความเหมาะสมในแต่ละกลุ่มสาระและระดับชั้น

กรรวิ บุญชัย (2550) ได้กล่าวถึงหลักการพิจารณาองค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนน (เกรด) ไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนน (เกรด) ประกอบด้วย พัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ
2. การประเมินผลต้องครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ สมรรถภาพทางกาย รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
3. ประเมินจากคุณภาพของงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน โดยใช้การประเมินแบบกำหนดเกณฑ์การประเมิน (rubric assessment)
4. เน้นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ส่งเสริมให้มีการประเมินตนเอง (self assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (peer assessment)
5. จุดสำคัญในการประเมินนักเรียน การประเมินเป็นระยะ (formative) มีความสำคัญมากกว่าการประเมินแบบสรุป (summative)

วิธีการประเมินผล

จากแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การประเมินทางเลือกใหม่และวิธีการประเมินตามสภาพจริง เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินสาขาวิชาพลศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Baumgartner et al. (2003 อ้างใน ชีรัช เทียบทอง, 2548) กล่าวว่า

...นับตั้งแต่ช่วงต้นของปี ค.ศ. 1990 การประเมินตามสภาพจริงเป็นหัวข้อที่ยอมรับกันในทางการศึกษา ซึ่งเป็นผลจากความไม่พอใจเกี่ยวกับวิธีการทดสอบที่เคยปฏิบัติกันมาหรือแบบดั้งเดิม (traditional testing method) และความต้องการในการรับผิดชอบทางการศึกษา การประเมินตามสภาพจริงก็เพื่อพยายามที่จะประเมินผู้เรียนจากสภาพจริง (real-life) หรือ สอดคล้องกับสภาพจริงมากกว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินแบบหนึ่งของนวัตกรรมการวัดและประเมินผลทางเลือกใหม่ (alternative or nontraditional assessment)...

สุวิมล ตั้งสัจจงพนธ์ และ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) ได้เสนอวิธีการประเมินตามสภาพจริงไว้ดังนี้

...การช่วยให้ครูและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่เป็นจริงของผู้เรียน มีความเป็นธรรมชาติ เน้นการปฏิบัติ ความรู้ ทักษะ และผลลัพธ์อื่น ได้แก่ เจตคติ แรงจูงใจ และพฤติกรรมทางสังคม มีวิธีการในการประเมิน 10 วิธีคือ การประเมินโดยเพื่อน การประเมินโดยกำหนดเวลา การประเมินโดยโครงการกลุ่ม การประเมินโดยบุคคล การประเมินโดยบทบาทสมมุติ การประเมินโดยสะท้อนผล การประเมินตนเอง การประเมินโดยใช้เหตุการณ์การทำงาน การประเมินโดยการสังเกต และการประเมินโดยสะสมผลงาน...

อีกทั้ง กรรวิ บุญชัย (2552) ได้กล่าวถึงเครื่องมือและวิธีการประเมินผลไว้ว่า

...เครื่องมือและวิธีการในการประเมิน ได้แก่ สมุดสะสมงาน (portfolio) สมุดบันทึก (cumulative records) การสังเกตของครู (teacher observation) แบบตรวจสอบรายการ (checklist) แบบประมาณค่า (rating scales) เกณฑ์การให้คะแนน (scoring rubrics) บันทึก

ชีวประวัติหรือเหตุการณ์ประจำวัน โครงการกลุ่ม (group project) การสอบข้อเขียน (written test) โครงการของผู้เรียน (student project) สมุดจดบันทึก (student log)...

จากการศึกษาการประเมินผลทางผลศึกษา สรุปได้ว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่กับกระบวนการเรียนการสอน องค์ประกอบที่นำมาเป็นส่วนในการตัดสินใจคือ แบบทดสอบหรือเครื่องมือ (test/device) การวัด (measurement) และการประเมินผล (evaluation) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การประเมินเชิงปริมาณ (Quantitative Evaluation) และการประเมินเชิงคุณภาพ (Qualitative Evaluation) มาตรฐานสำหรับการประเมิน (Standard for Evaluation) มี 2 ประเภทคือ การอิงเกณฑ์/การอิงบรรทัดฐาน (Criterion referenced) และการอิงปกติวิสัย (Norm referenced) องค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนน (เกรด) ประกอบด้วย พัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ

ปฏิญญาราชบุรี

ผลจากการประชุมวิชาการแห่งชาติระหว่างวันที่ 10-12 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ของสมาคมสุศึกษา พละศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทย ที่จังหวัดราชบุรี สมาชิกสมาคมฯ และผู้เข้าร่วมประชุมได้ข้อสรุปเพื่อประกาศเป็นปฏิญญาราชบุรีไว้ 12 ข้อ (สมาคมสุศึกษา พละศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทย, 2548: 102) ดังต่อไปนี้

1. การจัดเวลาเรียนสุศึกษาและพละศึกษาในสาระพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพละศึกษา ควรต้องจัดเวลาเรียนให้เป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย โดยแบ่งเป็นสุศึกษา 1 ชั่วโมง และพละศึกษา 2 ชั่วโมง ในทุกระดับชั้นรวมถึงระดับอาชีวศึกษาด้วย ในสถาบันอุดมศึกษาควรต้องจัดกิจกรรมพละศึกษาเป็นวิชาบังคับให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนอย่างน้อย 2 หน่วยกิตตลอด 4 ปีการศึกษา

2. บุคลากรผู้สอนสุศึกษาและพละศึกษา ต้องมีวุฒิการศึกษาในสาขานี้โดยตรง และจัดหาให้มีจำนวนได้สัดส่วนกับจำนวนผู้เรียน รวมทั้งได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

3. การเตรียมหรือผลิตบุคลากรทางวิชาชีพสุศึกษาและพลศึกษา ต้องให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่กำหนดโดยองค์การสุศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ กีฬาและการเดินร่าสากล (ICHPER•SD) และองค์การสุศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)
4. หลักสูตรสุศึกษาและพลศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนาโดยบุคลากรในสาขาวิชาชีพนี้โดยตรง รวมทั้งสมาคมสุศึกษา พลศึกษา และสันทนากการแห่งประเทศไทยด้วย
5. สถาบันการศึกษาทุกระดับ ควรต้องดำเนินการสุศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอน และกระบวนการเรียนรู้สุศึกษา พลศึกษา นันทนาการ และวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว / การกีฬาอย่างต่อเนื่อง
6. ควรมีการพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพ ด้วยการประชุมอบรมหรือสัมมนา เพื่อให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ ความก้าวหน้า และความเคลื่อนไหวในวิชาชีพ
7. ต้องมีการประเมินผลผู้เรียนให้สอดคล้องกับปรัชญา และมาตรฐานการเรียนรู้ในวิชาชีพอย่างครบถ้วน โดยการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน
8. นอกจากใบประกอบวิชาชีพครูแล้ว บุคลากรผู้สอนสุศึกษาและพลศึกษา ควรต้องมีใบประกอบวิชาชีพของสาขานี้เพิ่มอีกด้วย
9. การดำเนินงานตามข้อ 8 สมาคมสุศึกษา พลศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทย และสมาคมวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องมีส่วนร่วมอยู่ด้วยในฐานะองค์กรวิชาชีพ
10. รัฐควรกำหนดหน่วยงาน องค์กรที่รับผิดชอบดูแลการจัดการสุศึกษาในสาขานี้ และมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง
11. การจัดหลักสูตรในสถานศึกษาในส่วนของสุศึกษาและพลศึกษา ควรมีการดำเนินงาน 3 ขอบข่าย คือ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การบริการ และการจัดสิ่งแวดล่อม

12. ควรให้ความสำคัญกับการประเมินด้านสุขภาพในการประเมินสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในระดับชาติด้วย

จากหลักการดังกล่าว สามารถนำมาเป็นหลักการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในโรงเรียนได้ คือ โรงเรียนต้องจัดเวลาเรียนวิชาพลศึกษาให้เป็นสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ในทุกระดับชั้น และครูผู้สอนวิชาพลศึกษาต้องมีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาโดยตรง และจัดให้ได้สัดส่วนกับจำนวนผู้เรียน ในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนาโดยครูผู้สอนวิชาพลศึกษา โรงเรียนควรพัฒนาครูผู้สอนด้วยการประชุมอบรมหรือสัมมนา เพื่อให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ ความก้าวหน้า และความเคลื่อนไหวในวิชาชีพ

ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา

ผลจากการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (International Conference on Sport and Education) เพื่อฉลองปีแห่งกีฬาและการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ ปี ค.ศ. 2005 ซึ่งจัดขึ้นโดยรัฐบาลไทย โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุม 627 คน จาก 65 ประเทศ ได้มีข้อตกลงร่วมกัน ในปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) มีสาระสำคัญดังนี้

1. ความสำคัญของพลศึกษาและกีฬา ควรได้รับการยอมรับว่าเป็นการออกกำลังกายและการใช้เวลาว่าง รวมทั้งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนามนุษยชาติ โดยผ่านหลักสูตรกีฬา และพลศึกษาที่มีคุณภาพในโรงเรียน
2. พลศึกษาและกีฬา ควรได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนสำคัญของการบูรณาการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และควรจัดให้เป็นความสำคัญระดับชาติ
3. ควรกำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ในระยะยาว
4. ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคอาสาสมัครควรมุ่งใจด้วยว่าวัตถุประสงค์และบุคลากรที่เพียงพอสำหรับประชาชนทั่วไป

5. การประชุม ณ กรุงเทพมหานคร ได้เชิญประเทศภาคีสมาชิก เพื่อจัดตั้งวาระ 10 ปี (เริ่มในปี 2006 และสิ้นสุดในปี 2015) เพื่อเพิ่มคุณภาพของการพลศึกษาและกีฬา อันประกอบด้วยแผน 5 ปี 2 ช่วงเวลา
6. กระบวนการของการระบุวาระและพัฒนาแผนควรที่จะรวมงานวิจัยความรู้ที่เป็นปัจจุบัน และแผนกลวิธีที่บ่งบอกผลการจัดการและระบบของการประเมินผลการควบคุมอย่างชัดเจน
7. วาระพลศึกษาและกีฬา ควรถูกนำไปปฏิบัติโดยนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญในสาขานี้ เช่นเดียวกับกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับกีฬา พลศึกษา และสุขภาพ ซึ่งรวมเครือข่ายของสมาคมวิชาการและวิชาชีพทั้งในระดับท้องถิ่น ชาติและนานาชาติ
8. ขอบข่ายของยุทธศาสตร์ระดับชาติ ควรจะรวมถึงหลักสูตรกีฬาและพลศึกษาในโรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ทั้งในและนอกระบบ หลักสูตรการเตรียมบุคลากรทางวิชาชีพพลศึกษาและกีฬา
9. การนำพลศึกษาและกีฬาไปสู่ความสำเร็จเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาสหัสวรรษ (Millennium Development Goal) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความยากจนทางการศึกษา ความเท่าเทียมกันทางเพศ และการดูแลสุขภาพ ควรจะเป็นประเด็นสำคัญในวาระ
10. การเตรียมการทางวิชาชีพของพลศึกษาและกีฬา ควรเป็นหัวข้อสำคัญในวาระ โดยเน้นที่องค์ความรู้ของสาขา การเตรียมบุคลากรที่จะทำงานในโรงเรียน รวมทั้งเรื่องของเพศ ผู้พิการ และเชื้อชาติ
11. ระบบของสหประชาชาติควรจะสนับสนุนการทำ Bangkok Agenda for Action ไปใช้ในระดับประเทศทุกประเทศ
12. สำนักงานของสหประชาชาติที่รับผิดชอบเกี่ยวกับปีสากลแห่งกีฬาและพลศึกษา ควรนำเสนอ Bangkok Agenda for Action ต่อที่ประชุมใหญ่ของสหประชาชาติ

จากหลักการดังกล่าว สามารถนำมาเป็นหลักการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในโรงเรียนได้ ด้วยการกำหนดให้วิชาพลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน พร้อมทั้งกำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดชั่วโมงการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ในระยะยาว

หลักการสร้างแบบสอบถาม

ความหมายของแบบสอบถาม

บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ (2549: 91) ได้ให้ความหมายของแบบสอบถามไว้ว่า “แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในลักษณะชุดคำถามที่จัดเรียงไว้อย่างมีระเบียบ ระเบียบสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ที่มีข้อมูลหรือผู้ตอบต้องอ่านเอง เขียนตอบเอง”

สุวิมล ตรีภานันท์ (2550: 7) ได้ให้ความหมายของแบบสอบถามไว้ว่า “แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้สอบถามความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือใช้สอบถามพฤติกรรมการปฏิบัติ โดยให้กลุ่มเป้าหมายเขียนคำตอบหรือทำเครื่องหมายเลือกตอบที่จัดไว้ให้”

วัลลภ ลำพาย (2551: 122) ให้ความหมายของแบบสอบถามไว้ว่า “แบบสอบถาม หมายถึง ชุดของคำถามทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความเชื่อ ทักษะคติ ซึ่งรวบรวมไว้อย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นระบบ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ”

สรุปได้ว่า แบบสอบถาม หมายถึง ชุดของคำถามที่ได้รวบรวมไว้อย่างเป็นระบบและมีหลักเกณฑ์ ซึ่งจัดเรียงอย่างมีระเบียบ เพื่อใช้สอบถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ความเชื่อ ทักษะคติ โดยให้ผู้ตอบตอบคำถามตามที่ผู้วิจัยกำหนดแนวทางไว้

รูปแบบของแบบสอบถาม

คำถามในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ คำถามปลายปิด (Close-Ended Question) เป็นคำถามที่เตรียมคำตอบให้ผู้ตอบได้เลือกตอบ และคำถามปลายเปิด (Open-Ended

Question) เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบตอบด้วยตนเองอย่างอิสระ มีการเว้นเนื้อที่ไว้ให้สำหรับคำตอบ (สุวิมล ติरणันท์, 2550: 7; วัลลภ ลำพาย, 2551: 122)

วัลลภ ลำพาย (2551: 123) คำถามปลายปิดโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 5 แบบ คือ คำถามที่ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียวจากคำตอบที่ให้เลือก 2 คำตอบ (Check Lists) คำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป (Multiple Choices) คำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ (Multi-Response) คำถามที่ให้จัดเรียงลำดับความสำคัญ (Rank Priority) และคำถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

โครงสร้างของแบบสอบถาม

บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ (2549: 92-96) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของแบบสอบถามไว้ว่าแบบสอบถามที่พบเห็นกันโดยทั่วไปนั้นอาจแบ่งโครงสร้างหรือส่วนประกอบได้เป็น 3 ส่วนได้แก่

1. หนังสือนำ ส่วนนี้เป็นส่วนที่ผู้ตอบจะอ่านก่อน เป็นหนังสือหรือจดหมายที่ผู้วิจัยมีไปถึงผู้ตอบทุกคน เพื่อเป็นการแนะนำตัวและทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัยให้กับผู้ตอบ รวมทั้งเน้นให้ผู้ตอบเห็นความสำคัญของการตอบ ซึ่งหนังสือนำนี้ปกคิจะมีใจความสำคัญดังนี้

1.1 แนะนำตัวผู้ทำวิจัย บอกให้ทราบว่าเป็นใคร อยู่ที่ไหน และทำไมจึงทำวิจัยนี้

1.2 แนะนำโครงการวิจัย โดยเฉพาะชื่อโครงการหรือหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะนำไปใช้เมื่อการวิจัยนั้นเสร็จ

1.3 ชี้แจงเหตุผลที่ส่งแบบสอบถามมาให้เขาตอบ มีเหตุผลใดจึงเลือกให้เขาตอบและเน้นความสำคัญในทำนองว่า ผลสำเร็จของการวิจัยนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือในการตอบของเขา

1.4 ให้คำมั่นสัญญา ต้องสัญญาว่าคำตอบที่ส่งกลับคืนนั้นจะถือเป็นความลับ จะไม่มีการเปิดเผยว่าเป็นคำตอบของผู้ใดโดยเด็ดขาด

1.5 บอกการส่งกลับคืน โดยบอกว่า ให้ส่งกลับคืนโดยเร็ว ไม่ควรกำหนดวันที่แน่นอน ให้ส่งกลับ ในการส่งกลับคืนให้ส่งไปให้ใคร ที่ไหน และส่งอย่างไร ต้องบอกให้ละเอียดและชัดเจน

2. คำชี้แจงการตอบ ส่วนนี้จะชี้แจงเกี่ยวกับการตอบทั้งหมดซึ่งมักประกอบด้วยคำชี้แจงร่วมกับคำชี้แจงย่อยของแต่ละส่วน

3. ส่วนเนื้อหาของแบบสอบถาม เป็นส่วนหลักของแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ข้อมูลทั้งหมดที่ผู้วิจัยต้องการได้จากผู้ตอบ ถ้าแบ่งโดยยึดตัวแปรที่ศึกษาเป็นหลัก เนื้อหาของแบบสอบถามจะประกอบด้วย คำถามที่เกี่ยวกับตัวแปรตาม (Dependent Variables) คำถามที่เกี่ยวกับตัวแปรอิสระ (Independent Variables) และคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน (Background)

วัลลภ ลำพวย (2551: 125) ได้กล่าวไว้ว่า โครงสร้างของแบบสอบถามส่วนใหญ่จะประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญคือ

1. หนังสือนำหรือคำชี้แจง ส่วนนี้มีไว้เพื่อให้ผู้ตอบทราบถึงชื่อ โครงการวิจัย และ คณะผู้วิจัย ตลอดจนให้ผู้ตอบเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้รับ ควรบอกให้ผู้ตอบทราบว่า เราจะไม่นำข้อมูลไปเปิดเผย และควรมีคำอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม ระยะเวลาที่จะส่งแบบสอบถามกลับคืนมา รวมทั้งคำขอบคุณ

2. ส่วนที่เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว คำตอบที่ได้จะเป็นข้อเท็จจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น คำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ฯลฯ การที่จะถามข้อมูลส่วนตัวอะไรบางอย่างขึ้นอยู่กับกรอบแนวความคิดในการวิจัย โดยคิดว่าตัวแปรอิสระที่เราสนใจศึกษามีอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนตัว ก็จะถามเฉพาะข้อมูลส่วนตัวในเรื่องนั้นๆ เท่านั้น

3. คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือพฤติกรรมของผู้ตอบ เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นต่างๆ คำถามในส่วนนี้อาจเป็นได้ทั้งคำตอบปลายปิดและปลายเปิด

สรุปได้ว่า โครงสร้างของแบบสอบถามประกอบด้วย ส่วนหนังสือนำหรือคำชี้แจง ส่วนเนื้อหาของแบบสอบถาม ซึ่งส่วนนี้ ประกอบด้วยส่วนที่เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือพฤติกรรมของผู้ตอบ

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

บุญธรรม กิจปริคาปริสุทธิ (2549: 96-97) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอน 7 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดข้อมูลและตัวชี้วัด ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่า ข้อมูลหรือสิ่งที่ต้องการทราบนั้นมีอะไรบ้าง และจะใช้อะไรเป็นตัวชี้วัด
2. เลือกชนิดและรูปแบบคำถาม จะใช้คำถามชนิดใด รูปแบบไหน ใช้เพียงรูปแบบใด รูปแบบหนึ่ง หรือจะใช้หลายรูปแบบผสมกัน
3. เขียนข้อคำถาม โดยการร่างข้อคำถามแต่ละข้อตามตัวชี้วัดแต่ละตัว ตัวชี้วัดหนึ่งตัว อาจมีข้อคำถามหลายข้อก็ได้ เขียนข้อคำถามตามรูปแบบที่เลือกให้ครอบคลุม ครบถ้วนทุกตัวชี้วัด
4. เรียงข้อคำถามและจัดรูปแบบ นำข้อคำถามแต่ละข้อที่ร่างไว้มาจัดเรียงกัน วางรูปแบบการจัดเรียงให้ง่ายและสะดวกต่อการตอบ จัดรวมเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด พร้อมทั้งมีการชี้แจงการตอบไว้อย่างครบถ้วน ให้เหมือนกับแบบสอบถามที่สมบูรณ์โดยทั่วไป
5. ตรวจสอบและแก้ไขข้อผิดพลาด ตรวจสอบความเรียบร้อยในทุกด้าน
6. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเล็กๆ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถามแต่ละข้อ รวมทั้งตรวจสอบความเป็นได้ในการนำไปใช้และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้แก้ไขในก่อนนำไปใช้จริง
7. คัดเลือกข้อคำถาม ปรับปรุงและแก้ไขข้อสุดท้าย นำผลการทดลองใช้มาพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพดีรวมเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด ที่ครอบคลุมเนื้อหาตามที่ต้องการวัด

สุวิมล ศิริกาพันธ์ (2550: 17-18) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามไว้ว่า เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่นักวิจัยต้องการ คือ เครื่องมือที่มีคุณภาพ จึงต้องมีการกำหนดขั้นตอน

ของการสร้างเครื่องมือเพื่อลดความคลาดเคลื่อนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ขั้นตอนดังกล่าวประกอบด้วย

1. ศึกษาและทบทวนทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ต้องการจะสร้างเครื่องมือโดยพิจารณา

1.1 ความหมายของตัวแปร ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกของตัวแปรหรือองค์ประกอบของตัวแปร

1.2 เครื่องมือในงานวิจัยที่ทบทวนว่าใช้เครื่องมือชนิดใด เหมาะสมหรือไม่

1.3 วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยควรพิจารณาว่ามีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือถูกต้องหรือไม่ และมีการตรวจสอบคุณภาพหรือไม่ ผลการตรวจสอบคุณภาพเป็นอย่างไร

2. นำผลที่ได้จากการศึกษาจากข้อ 1-4 มากำหนดนิยามเชิงทฤษฎีและนิยามเชิงปฏิบัติการ

3. เลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลว่าควรใช้แบบสอบถามเพียงอย่างเดียว หรือใช้แบบสอบถามประกอบการสังเกตหรือวิธีอื่นๆ จึงจะได้ข้อมูลตรงตามความต้องการและเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง

4. พิจารณาลักษณะของประเภทคำถามที่เหมาะสมว่าควรใช้คำถามปลายเปิดหรือปลายปิด ถ้าเป็นคำถามปลายเปิดควรเป็นคำตอบประเภทใด ได้แก่ ประเภทเลือกตอบ ประเภทมาตราประมาณค่า (rating scale) เป็นต้น

5. สร้างข้อคำถามจากนิยามเชิงปฏิบัติการทั้งหมด จากนั้นรวบรวมเป็นแบบสอบถาม

6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้

7. นำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

8. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีคุณภาพอยู่ในระดับที่น่าพอใจก่อนนำไปใช้จริง

วัลลภ คำพวย (2551: 125-127) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างแบบสอบถาม มีอยู่ด้วยกัน 6 ขั้นตอน คือ

1. ต้องทราบว่าเราต้องการข้อมูลอะไรบ้าง โดยดูจากกรอบแนวความคิดของการวิจัย หรือ สมมติฐานการวิจัยว่ามีตัวแปรอะไรบ้างที่เราต้องการศึกษา
2. เขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมตัวแปรทุกตัวที่ต้องการศึกษา
3. เรียงข้อคำถาม จากคำถามข้อแรกไปจนถึงข้อสุดท้าย และให้หมายเลขของข้อคำถามทุกข้อจากข้อ 1. ไปจนถึงข้อสุดท้าย โดยนำคำถามที่ร่างไว้มาจัดเรียงลำดับให้มีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน คำถามที่ใช้วัดตัวแปรเดียวกัน หรือตัวแปรที่มีลักษณะคล้ายกันควรรวมไว้ด้วยกัน
4. ตรวจสอบและแก้ไขแบบสอบถาม โดยตรวจสอบว่าแบบสอบถามที่ร่างขึ้นนั้นมีคำถามครอบคลุมตัวแปรทุกตัวที่ระบุไว้ในแนวความคิดหรือไม่ หรือมีคำถามเกินความจำเป็นหรือไม่
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Pretest) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประมาณ 40-50 คน เพื่อดูว่าแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วนั้นมีข้อบกพร่องอะไรบ้าง ในขณะที่ทดลองใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยควรจะอยู่กับผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อจะได้สังเกตปฏิกิริยาที่ผู้ตอบมีต่อคำถามหรือคำตอบในแต่ละข้อ และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ซักถามข้อคำถามที่สงสัย ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงข้อบกพร่องของแบบสอบถาม และนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป
6. คัดเลือกข้อคำถามในแบบสอบถาม โดยนำคำตอบของแต่ละข้อคำถามที่เป็นข้อเท็จจริงไปตรวจสอบความสอดคล้องของคำตอบในแต่ละข้อ แต่สำหรับชุดของคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติหรือความคิดเห็นหรือพฤติกรรม หรือความเชื่อ ฯลฯ ควรนำคำตอบที่ได้ไปทดสอบความเชื่อถือได้ของชุดคำถามนั้นๆ และคัดเลือกเอาเฉพาะข้อคำถามที่มีความเชื่อถือได้ตั้งแต่ 0.9 ขึ้นไป

หลักการเขียนข้อคำถาม

วัลลภ ลำพวย (2551: 124-125) ได้กล่าวไว้ว่าหลักการเขียนข้อคำถามในแบบสอบถาม ควรจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ควรถามเฉพาะเรื่องที่สำคัญ หรือคำถามที่ใช้วัดตัวแปรเฉพาะที่อยู่ในกรอบแนวคิดของการวิจัย
2. ควรใช้ภาษาที่ง่ายๆ ที่ทุกคนอ่านแล้วเข้าใจ
3. ควรใช้ประโยคที่สั้นและกะทัดรัดชัดเจน
4. ถ้าต้องการเน้นคำพูดใดของประโยค ควรขีดเส้นใต้หรือใช้ตัวอักษรหนาให้ผู้ตอบเห็นชัดเจน
5. ไม่ควรใช้ประโยคที่ดีความได้หลายอย่าง เช่น ท่านอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์และดูข่าวจากโทรทัศน์ทุกวันหรือไม่
6. ไม่ควรใช้ประโยคที่มีความหมายกำกวม หรือประโยคที่ทำให้ผู้ตอบแต่ละคนเข้าใจความหมายของประโยคไม่เหมือนกัน เช่น ท่านอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์เป็นประจำหรือไม่ เพราะคำว่า ประจำหรือเสมอหรือบ่อยครั้งนั้น อาจตีความหมายว่าอ่านทุกวัน บางคนอาจเข้าใจว่าอ่านทุกสัปดาห์ ดังนั้น ควรถามให้ชัดเจนลงไปว่า ในสัปดาห์หนึ่งๆ ท่านอ่านข่าวทุกวันหรือไม่
7. ควรหลีกเลี่ยงประโยคปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ เพราะจะทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน
8. ควรหลีกเลี่ยงการถามนำ หรือการตั้งคำถามที่มีแนวโน้มจงใจให้ผู้ตอบตอบในทางใดทางหนึ่ง เช่น ท่านอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์เป็นประจำทุกวันหรือไม่ ประโยคเช่นนี้จะทำให้ผู้ตอบสับสนว่าจริงๆ แล้วประโยคนี้หมายความว่าอะไร

9. ควรหลีกเลี่ยงคำถามที่เกี่ยวกับค่านิยมที่จะทำให้ผู้ตอบเกิดความลำเอียงในการตอบ เพราะผู้ตอบจะรู้สึกอายนที่จะให้คำตอบที่ฝืนค่านิยม เช่น ท่านเคยขับรถฝ่าไฟแดงหรือไม่

10. ควรหลีกเลี่ยงคำถามที่เป็นความลับ เพราะจะทำให้ผู้ตอบไม่ตอบตามความเป็นจริง เช่น ท่านเคยไปทำแท้งหรือไม่

11. คำตอบที่ให้เลือกรับตอบควรมีเฉพาะทางเลือกที่เราต้องการเท่านั้น เช่น ถ้าเราสนใจเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพส่วนตัวกับอาชีพอื่นๆ คำตอบก็ควรมีเพียง 2 คำตอบให้เลือกรับตอบคือ อาชีพส่วนตัวและอาชีพอื่น

รูปแบบการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

การเก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถาม อาจแบ่งออกได้เป็น 2 วิธี คือ การส่งแบบสอบถาม โดยนำไปส่งเอง ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามไปส่งให้กลุ่มตัวอย่าง หรือประชากรถึงที่อยู่ ของตัวอย่างหรือประชากรที่จะศึกษา ตัวอย่างที่จะศึกษา แล้วผู้วิจัยรอเก็บกลับคืนมา และการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ เป็นวิธีประหยัดและสะดวกมากนิยมใช้อย่างกว้างขวาง (วัลลภ ลำพวย, 2551; บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์, 2549)

ข้อดีของแบบสอบถาม

ข้อดีของแบบสอบถาม ได้แก่ ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย เมื่อมีประชากรที่ต้องการศึกษาจำนวนมาก และอยู่กระจัดกระจาย ผู้ตอบแบบสอบถามมีอิสระในการตอบ ทำให้ได้คำตอบที่จริงใจมากวิธีหนึ่ง ไม่มีความลำเอียง ผู้ตอบมีเวลานานเพียงพอที่จะหาคำตอบที่แท้จริงๆ ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น และสามารถส่งแบบสอบถามไปยังคนจำนวนมากได้พร้อมๆ กัน (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2544; บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์, 2549; วัลลภ ลำพวย, 2551)

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์ (2549) ได้กล่าวไว้ว่า การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมีข้อดีหลายประการดังนี้

1. สรุปผลได้ง่ายกว่าวิธีอื่น เพราะผู้ตอบต้องตอบข้อความที่เหมือนกันและแบบฟอร์มเดียวกัน เป็นการควบคุมสภาวะการณ์ให้คล้ายคลึงกัน
2. การส่งแบบสอบถาม ไม่จำเป็นต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษเหมือนกับวิธีการสังเกตและวิธีการสัมภาษณ์
3. สามารถควบคุมให้แบบสอบถามถึงมือผู้ตอบได้ในเวลาใกล้เคียงกันจึงทำให้การตอบ (ถ้าตอบทันที) ได้แสดงถึงความคิดเห็นต่างๆ ในเวลาใกล้เคียงกัน
4. ถ้าส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จะถึงมือผู้รับแน่นอนกว่าการออกไปสัมภาษณ์ เพราะการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์อาจไม่อยู่บ้าน ไม่ว่างหรือ ไม่ยินดีพบผู้สัมภาษณ์

ข้อจำกัดของแบบสอบถาม

ข้อจำกัดของแบบสอบถาม ได้แก่ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนน้อยเกินไป ใ้บุคคลอื่นตอบแบบสอบถามให้ ใช้กับประชากรหรือตัวอย่างที่อ่านและเขียนหนังสือไม่ออก ไม่ได้ ไม่มีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับผู้ตอบแบบสอบถาม จึงไม่อาจแน่ใจว่าจะได้ข้อมูลที่มาจากความตั้งใจจริงของผู้ตอบหรือไม่ (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2544; บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2549)

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2549: 123) ได้กล่าวไว้ว่า การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมีข้อเสียหลายประการดังนี้

1. มีลักษณะยืดหยุ่นน้อย ผู้ตอบไม่เข้าใจคำถามหรือเข้าใจไปอีกด้านหนึ่ง อาจจะไม่ตอบมาเลย หรือไม่ก็ตอบมาไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือความต้องการของผู้วิจัย
2. โดยปกติแบบสอบถามจะสั้นกะทัดรัด ดังนั้น จึงมีข้อคำถามได้จำนวนจำกัด
3. ไม่สามารถกลับไปสอบถามหาคำตอบที่แท้จริงได้อีก

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ (2549: 117-120) ได้กล่าวถึงการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามมีดังต่อไปนี้

1. ความเป็นปรนัย (Objectivity) เป็นการตรวจสอบความชัดเจนของภาษาที่ใช้เขียนคำถาม คำตอบ และคำชี้แจงในการตอบ รวมทั้งความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบที่มีให้เลือก การตรวจสอบคุณภาพในประเด็นนี้ทำเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะแรก ตรวจสอบในระหว่างการทดลองใช้ โดยผู้วิจัยนำไปทดลองใช้เองและอยู่ด้วยคอยสังเกตการณ์ตอบ และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับคำถาม คำตอบและคำชี้แจงต่างๆ ได้ ก็จะทำให้ทราบว่าแบบสอบถามนั้นมีข้อบกพร่อง ไม่ชัดเจนอะไรบ้าง จะได้แก้ไข

ระยะที่สอง ตรวจสอบเมื่อทดลองใช้เสร็จแล้ว โดยนำแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ดูความชัดเจนของการตอบ ความสมบูรณ์ครบถ้วนของการตอบ และความสอดคล้องในการตอบระหว่างข้อ ด้วยการตรวจที่ละฉบับจนครบทุกฉบับ หากการตรวจเป็นไปด้วยความเรียบร้อยครบถ้วนและคำตอบสอดคล้องกันก็แสดงว่า คำถาม คำตอบและคำชี้แจงมีความชัดเจนดี

2. ความยากง่าย สำหรับแบบสอบถามโดยทั่วไปจะต้องถามง่ายที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทุกคนต้องตอบทั้งหมด ฉะนั้น การตรวจสอบความยากง่ายของคำถามคำตอบในแบบสอบถามแต่ละข้อ จึงตรวจสอบความยากง่ายของภาษาที่ใช้ว่า ใช้ภาษาง่ายเหมาะสมกับผู้ตอบ อ่านได้ความชัดเจน ไม่กำกวมเป็นสำคัญ การตรวจสอบเพียงว่า ผู้ตอบเข้าใจคำถามหรือไม่ คำตอบที่ให้ตรงกับคำตอบที่ต้องการให้ตอบ

3. อำนาจจำแนก คำถามข้อมูลส่วนบุคคล หรือคำถามที่มีลักษณะถามตัวแปรละหนึ่งข้อ โดยทั่วไป ไม่ต้องหาอำนาจจำแนกด้วยการวิเคราะห์ทางสถิติ ตรวจสอบด้วยการวิเคราะห์เชิงเหตุผล โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างแบบสอบถามก็พอ แต่ถ้าเป็นคำถามแบบประมาณค่า หรือแบบที่สามารถให้เป็นคะแนน ซึ่งตัวแปรหนึ่งวัดหลายข้อ จึงต้องตรวจสอบโดยอาศัยการวิเคราะห์ทางสถิติ ซึ่งมีหลายวิธี วิธีตรวจสอบที่ง่ายและนิยมกันทั่วไปมี 2 วิธี ได้แก่

3.1 การใช้เทคนิค 25% หรือร้อยละ 27 ถ้าเป็นคำถามแบบประเมินค่า ใช้เทคนิคร้อยละ 25 แต่ถ้าเป็นคำถามแบบเลือกตอบใช้เทคนิคร้อยละ 27

3.2 การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson Product Moment (r_{xy}) ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวม

4. ความตรง (Validity) คุณภาพของแบบสอบถามที่สำคัญคือ ต้องมีความตรง โดยเฉพาะความตรงตามเนื้อหา คำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามจะต้องวัดได้ตรงตามเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการให้วัด การตรวจสอบความตามเนื้อหาของแบบสอบถามจะอาศัยความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาเป็นสำคัญ โดยนำคำถามแต่ละข้อไปตรวจสอบดูความสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สอดคล้องตรงตามข้อมูลและตัวชี้วัดที่กำหนดหรือไม่ ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ไม่ควรน้อยกว่า 3 คน

5. ความเที่ยง (Reliability) การหาความเที่ยงของแบบสอบถามจะแบ่งตามตัวแปรที่ใช้ถาม ตัวแปรที่ต้องตรวจสอบความเที่ยงด้วยการวิเคราะห์ทางสถิติ ตัวแปรนั้นต้องมีตัวชี้วัดหลายตัว และถามในลักษณะที่ให้คะแนนได้ วิธีการตรวจสอบ ถ้าเป็นการให้คะแนนหรือแบบวัดความรู้ก็จะตรวจสอบได้ด้วยการวิเคราะห์ทางสถิติ แต่ถ้าเป็นแบบให้คะแนนมากน้อยเรียงตามลำดับหรือแบบประมาณค่า จะตรวจสอบความเที่ยงด้วยวิธีการสอบซ้ำ วิธีการแบ่งครึ่งหรือวิธีการใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พัฒนา เจริญวัฒนะมงคล (2532) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา คาทอลิก กรุงเทพมหานคร โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนและครูพลศึกษา 181 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมา 170 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.92 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้ค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. ในด้านเกี่ยวกับสภาพการจัดโปรแกรมพลศึกษา พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา คาทอลิก ในกรุงเทพมหานคร มีการจัดการสอนพลศึกษาใน โรงเรียนและ โครงการแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียนทุกโรงเรียน ส่วนโครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนกับโครงการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการนั้นมีการจัดเป็นส่วนใหญ่ และสำหรับโครงการจัดกิจกรรมพิเศษทางพลศึกษามีการจัดเป็นส่วนน้อย

2. ในด้านเกี่ยวกับปัญหาการจัดโปรแกรมพลศึกษา พบว่า ปัญหาที่ประสบมาก คือ ศึกษานิเทศก์ไม่ได้มานิเทศเท่าที่ควร สถานที่เรียนในร่มไม่เพียงพอ จำนวนนักเรียนในแต่ละคาบมีมากเกินไป ครูอื่นๆ เห็นว่าวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่ไม่มีความสำคัญในโรงเรียน ทางโรงเรียนไม่ได้จัดที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกายให้นักเรียน ครูพลศึกษามีคาบสอนมากเกินไป และสถานที่ทำความสะอาดร่างกายของนักเรียนหลังการเลิกเรียนมีไม่เพียงพอ

3. ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนกับครูพลศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดโปรแกรมพลศึกษา ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยกเว้นในด้านโครงการสอนพลศึกษาในโรงเรียน และโครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

วิริยา บุญชัย และคณะ (2532) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมิน โครงการพลศึกษาของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาของไทย เพื่อศึกษาสถานภาพของโครงการพลศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาของไทย และเพื่อเปรียบเทียบสถานภาพของโครงการพลศึกษาในโรงเรียนระหว่างภาค ท้องที่ และเขตการศึกษาต่างๆ โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินสถานภาพโครงการ พลศึกษา และทำการประเมินโครงการพลศึกษาของโรงเรียนทั่วประเทศที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 298 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนสถานภาพโครงการพลศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในระดับชั้นมัธยมศึกษาของไทย คือ 80.03 เปอร์เซ็นต์ อยู่ในระดับดี เมื่อจัดสถานภาพของโรงเรียนตามระดับคุณภาพที่วางไว้ ปรากฏว่า มีโรงเรียนที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก 33 โรงเรียน หรือร้อยละ 11 ส่วนใหญ่ของโรงเรียน คือ ร้อยละ 46 มีโครงการอยู่ในระดับดี และมีเพียง 5 โรงเรียน หรือร้อยละ 1 เท่านั้นที่มีโครงการอยู่ในระดับต่ำมาก

2. เมื่อเปรียบเทียบสถานภาพของโครงการพลศึกษาของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคต่างๆ ท้องที่ และเขตการศึกษาต่างๆ แล้ว ปรากฏว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการจัดโครงการพลศึกษาดีกว่าภาคอื่นๆ เมื่อแบ่งตามท้องที่ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในทั้ง 3 ท้องที่มีการจัดโครงการพลศึกษาใกล้เคียงกัน และเมื่อแบ่งตามเขตการศึกษา โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 12 และ 10 มีการจัดโครงการพลศึกษาดีกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตการศึกษาอื่นๆ

3. คุณภาพของโครงการพลศึกษาของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาของไทย ด้านการจัดและบริหารพลศึกษา การบริหารชั้นเรียน บุคลากร การประเมินผลและการให้คะแนนอยู่ในระดับดี ส่วนด้านปรัชญาและหลักการ หลักสูตร อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง

สุรางค์ ควบสุวรรณ (2537) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการพลศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพของโครงการพลศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านปรัชญา การจัดและการบริหาร การจัดชั้นเรียน บุคลากร หลักสูตร อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมเสริมหลักสูตร และประเมินผล กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูหัวหน้าหมวดวิชาพลศึกษา จำนวน 427 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินโครงการพลศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบบสอบถาม ได้รับคืน 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70.26 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า สภาพของโครงการพลศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปรัชญา ด้านการจัดและการบริหาร ด้านการจัดชั้นเรียน ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร อยู่ในระดับต่ำ และด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านประเมินผล อยู่ในระดับต่ำมาก ควรแก้ไขปรับปรุงด่วน และสภาพของโครงการพลศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

กุลยา อนันตวงศ์ (2539) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาการจัดดำเนินการ โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดดำเนินการ โปรแกรมพลศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการจัดและดำเนินการ โปรแกรมพลศึกษาระหว่างผู้บริหารและครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง จำนวน 858 ฉบับ ให้กับผู้บริหาร 429 ฉบับ

ครูพลศึกษา 429 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 715 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.33 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบด้วยค่า “ที” (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ครูพลศึกษามีวุฒิทางพลศึกษามีครูพลศึกษาโดยเฉลี่ย 1.73 คน ต่อโรงเรียน จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน นักเรียนโดยเฉลี่ยห้องละ 31 – 45 คน สนามที่ใช้ในการเรียนการสอนคือ สนามคอนกรีตและสนามหญ้า อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน มีไม่ครบทุกกิจกรรมที่จัดการเรียนการสอน และมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน โรงเรียนมีการจัดดำเนินการโปรแกรมพลศึกษา คือ จัดโครงการสอนพลศึกษาในชั้นเรียนทุกโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 100 โรงเรียนส่วนใหญ่จัดโครงการจัดการแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียนร้อยละ 95.52 โครงการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนร้อยละ 98.60 โครงการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการร้อยละ 92.03 และโครงการจัดกิจกรรมทางพลศึกษาพิเศษสำหรับเด็กผดปกตร์ร้อยละ 10.49

2. ปัญหาการจัดดำเนินการ โปรแกรมพลศึกษาโดยรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงบประมาณ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ขาดงบประมาณในการจัดโปรแกรมพลศึกษา ทั้งในด้านการจัดหาสนาม อุปกรณ์กีฬา และสื่อในการสอนพลศึกษา ขาดงบประมาณในการบำรุงรักษาสนามและอุปกรณ์ ขาดงบประมาณในการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน และไม่สามารถหางบประมาณจากแหล่งอื่นมาสนับสนุนการจัดกิจกรรมพลศึกษาของโรงเรียน ได้ ส่วนด้านการวางแผน ด้านการจัดและดำเนินการ ด้านบุคลากร ด้านการสั่งการและกำกับติดตาม ด้านการประเมินผลมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูพลศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดและดำเนินการ โปรแกรมพลศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดและดำเนินการ ด้านบุคลากร ด้านการสั่งการและติดตามผล ด้านการประเมินผล ด้านงบประมาณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการวางแผนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

อนงค์ รักษ์วงศ์ (2543) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาพลศึกษา ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น เขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่สอนวิชาพลศึกษา ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 243 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (sample random sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบที่ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ นำมาใช้ในการให้คะแนนวิชาพลศึกษามี 3 ส่วน ดังนี้ ทักษะพิสัย ประกอบด้วย ทักษะกีฬาและสมรรถภาพทางกาย พุทธิพิสัย ประกอบด้วย ความรู้ ความสนใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติ และเจตพิสัย ประกอบด้วย ความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ
2. ครูพลศึกษาส่วนใหญ่กำหนดคะแนนแต่ละส่วน คือ 40 คะแนน สำหรับการวัดด้านทักษะ การวัดสมรรถภาพทางกายและการวัดด้านความรู้ ด้านละ 20 คะแนน และการวัดคุณธรรมและเจตคติ ด้านละ 10 คะแนน
3. การสอบการปฏิบัติใช้มากสำหรับทักษะกีฬา ในขณะที่การสังเกตใช้มากในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย เจตคติและคุณธรรม การมอบหมายงานและข้อสอบแบบปรนัยใช้ในการวัดด้านความรู้
4. ปัญหาของการวัดและประเมินผล ด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านเจตคติและคุณธรรม ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับมาก ในขณะที่ด้านอื่นๆ ครูพลศึกษาประสบปัญหาในระดับน้อย

อุดม วัชรวิทย์ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของโปรแกรมกิจกรรมพลศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของโปรแกรมพลศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาข้อมูลด้านวัตถุประสงค์การเรียนการสอน ด้านระเบียบการจัดการเรียนการสอน ด้านเนื้อหารายวิชา และรายวิชาที่เปิดสอน ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากร และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังประธานผู้รับผิดชอบการเปิดสอนวิชากิจกรรมพลศึกษา ในมหาวิทยาลัยที่สอนระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี จำนวน 19 มหาวิทยาลัย ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 18 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.74 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการจัดโปรแกรมกิจกรรมพลศึกษา คือ สุขภาพ และสมรรถภาพทางกาย และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์หลังการเรียน จำนวนหน่วยกิตกิจกรรมพลศึกษาที่กำหนดไว้คือ 1 หน่วยกิต เรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ลักษณะวิชาเป็นการบรรยายร่วมกับการปฏิบัติ ทุกสถานบันกำหนดการจัดชั้นเรียนแบบสหศึกษา จำนวนผู้เรียนหมู่ละ 30-35 คน ผู้เรียนเลือกเรียนกิจกรรมที่ตนเองสนใจจากรายวิชาที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้ กิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจลงทะเบียนมากที่สุด คือ แบดมินตัน และลีลาศ สถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนใหญ่มีความเพียงพอและได้มาตรฐาน ผู้สอนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาทางด้านพลศึกษาโดยตรง และเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย การประเมินผลการเรียนการสอน คณะกรรมการหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบในการประเมินหลักสูตรและการสอน เกณฑ์การให้คะแนนเป็นแบบอิงเกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลเป็นแบบทดสอบที่อาจารย์ผู้สอนสร้างขึ้นเอง

ประสิทธิ์ คำภูง (2544) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดและบริหารโครงการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 203 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 191 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.08 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนทั้งหมดเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 1,500 คน การจัดชั้นเรียนในแต่ละระดับชั้น ส่วนใหญ่จัดระดับชั้นละ 1 ห้อง จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้องคือ น้อยกว่า 30 คน สถานที่ใช้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่ ยังไม่เพียงพอและอยู่ในสภาพพอใช้ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดโครงการพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนเกือบทั้งหมดมีโครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
2. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรี จำนวนรายวิชาที่รับผิดชอบ ครูส่วนใหญ่รับผิดชอบมากกว่า 3 รายวิชา
3. ปัญหาด้านการจัดและบริหารโครงการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาและการวัดและประเมินผลมีปัญหาในระดับน้อย

4. ส่วนปัญหาที่พบในระดับกลางคือ ด้านสื่อ อุปกรณ์ และงบประมาณ หมวดวิชา พละนามัยไม่มีการประชุมเพื่อจัดทำโครงการสอนวิชาพลศึกษา จำนวนครูผู้สอนไม่เพียงพอต่อ จำนวนนักเรียน ครูผู้สอนบางส่วนไม่มีวุฒิทางพลศึกษา และขาดบุคลากรที่ให้คำปรึกษาและ แนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

5. ปัญหาที่พบในระดับมากคือ อุปกรณ์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและไม่ได้ มาตรฐาน ขาดงบประมาณในการจัดซื้อและซ่อมแซม

วุฒิสกดิ์ นนทะเสน (2544) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศึกษาสภาพปัญหาของการจัดโครงการ พลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด กาฬสินธุ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยส่งแบบสอบถามไปยัง ประชากร ซึ่งเป็นหัวหน้าหมวดวิชาพละนามัยจำนวน 68 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 และนำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนทุกโรงเรียน สังกัดกรมสามัญ ศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ดำเนินการคือ โครงการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาพลศึกษา โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน และโครงการสอนตามหลักสูตรพลศึกษาในชั้นเรียน ด้าน วัตถุประสงค์หรือหลักการในการจัดโครงการพลศึกษาโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.05 เน้น วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และเพื่อให้นักเรียนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นเกิด ประโยชน์ ด้านการบริหารโครงการพลศึกษาในโรงเรียนโดยรวมพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.35 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดโครงการพลศึกษาให้ทั้งครูและนักเรียนรับทราบ ร่วมกัน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.88 มี การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เป็นแบบสหศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการ พลศึกษาในโรงเรียนพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 55.88 มีปัญหาด้านการจัดอุปกรณ์และสิ่ง อำนวยความสะดวก

วัลลภ ปัสมาลา (2545) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการพลศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในด้านปรัชญาและหลักการด้านการจัดและ บริหารพลศึกษา ด้านการบริหารชั้นเรียน ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะอาด และด้านการประเมินผลและการให้คะแนน เปรียบเทียบสถานภาพของโครงการ
พลศึกษา โดยแยกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ
หัวหน้าหมวดวิชาพลศึกษามัธยม จำนวน 104 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินโครงการ
พลศึกษาของวิริยา บุญชัย และคณะ ได้รับคืน 104 ฉบับ คิดเป็น 100% นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์
เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพของโครงการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีสถานภาพการจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนในด้านบุคลากรอยู่ใน
ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 90.10 ด้านหลักสูตร ด้านการประเมินผลและการให้คะแนน ด้าน
ปรัชญาและหลักการ ด้านการบริหารชั้นเรียน และด้านการจัดและบริหารพลศึกษาอยู่ในระดับดี คิด
เป็นร้อยละ 84.63 84.83 84.89 85.88 และ 86.74 ตามลำดับ ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
อยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 79.00

สถานภาพของโครงการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
ขอนแก่น ทุกโรงเรียนมีสถานภาพโครงการพลศึกษาอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 85.15 เมื่อแยก
ตามขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีสถานภาพของ
โครงการพลศึกษาในโรงเรียน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภารดี อมรรัตนานนท์ (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการแข่งขันกีฬาภายใน
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินองค์ประกอบเฉพาะในการประเมินโครงการดังนี้

1. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้น ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดโครงการแข่งขันกีฬาภายใน
โรงเรียนของบุคลากร งบประมาณ และอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวก
2. เพื่อประเมินการบริหารโครงการแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียน กระบวนการบริหาร
โครงการต่างๆ โดยพิจารณาจาก การวางแผนโครงการ การจัดบุคลากรประจำโครงการ การ
อำนวยความสะดวก การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผล และการบริหารงบประมาณ

3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน การดำเนินงานต่างๆ ในขั้นตอนต่างๆ โดยพิจารณาจากวิธีการดำเนินงานตามแผน กระบวนการติดตามและประเมินผล ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ ปัญหาและอุปสรรค

4. เพื่อประเมินพฤติกรรมกรรมการนำเอาความรู้ไปใช้ โดยพิจารณาจาก การนำความรู้ที่ได้จากการไปปฏิบัติ การนำเอาประสบการณ์ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ ไปเป็นแนวทางในการประกอบกิจกรรมใช้เป็นกิจกรรมยามว่าง

5. เพื่อประเมินความสำเร็จของโครงการ โดยพิจารณาจากความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมทางกาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารโครงการ รวมทั้งสิ้น 116 คน คณะกรรมการดำเนินงานจาก 116 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 348 คน และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการจาก 11 โรงเรียน โรงเรียนละ 60 คน รวมทั้งสิ้น 660 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้รับแบบสอบถามคืน 1,124 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดโครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนของบุคลากรอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับเหมาะสมมาก แต่งบประมาณ อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

2. การวางแผนโครงการ การจัดบุคลากรประจำโครงการ การอำนวยความสะดวก การบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก แต่การประสานงานและการรายงานผล อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

3. วิธีการดำเนินงานตามแผน กระบวนการติดตามและประเมินผล ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ ปัญหาและอุปสรรค อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

4. การนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ การนำเอาประสบการณ์ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการไปเป็นแนวทางในการประกอบกิจกรรมใช้เป็นกิจกรรมยามว่าง อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพลศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2550: 249-288) ได้ทำวิจัยเรื่อง “โครงการประเมินผล ยุทธศาสตร์ 4 ปี สร้างกีฬาชาติ พ.ศ. 2548-2551 (ระยะครึ่งแผน)” มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2545-2549) และประเมินการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ 4 ปี สร้างกีฬาชาติ พ.ศ.2548-2551 (ระยะครึ่งแผน)

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีกำหนดพื้นที่เป้าหมายไว้ 5 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร แล้วสุ่มจังหวัดตัวอย่าง 4 จังหวัดในแต่ละภาคและรวมกรุงเทพมหานครเป็น 17 จังหวัด ในแต่ละจังหวัด สุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. จำนวนตัวอย่างนักเรียน นักศึกษาสุ่มสำรวจจากจำนวนโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 125 โรงเรียน พื้นที่ละ 500 คน รวม 2,500 คน
2. จำนวนตัวอย่างประชาชนทั่วไปพื้นที่ละ 500 คน รวม 2,500 คน
3. จำนวนนักกีฬาจาก 5 ภาค พื้นที่ทั่วประเทศ จำนวนรวม 793 คน

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 7 ชุด โดยในแบบสอบถามจะตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่สามารถนำไปพิจารณาใช้เป็นเกณฑ์บ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ต่างๆ ได้

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการกีฬาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย มีดังนี้

1. โรงเรียนและสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายให้กับนักเรียนและเยาวชน

2. โรงเรียนและสถานศึกษาส่วนใหญ่มีสถานที่ อุปกรณ์ สื่อการสอนด้านพลศึกษา รวมทั้งครูพลศึกษาไม่เพียงพอ

3. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของครูพลศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในปี 2548 มีจำนวนโรงเรียนขั้นพื้นฐานทั่วประเทศเท่ากับ 32,280 โรงเรียน มีครูที่มีวุฒิสอนพลศึกษาจำนวน 16,957 คน คิดเป็นจำนวนครูพลศึกษาต่อโรงเรียนเท่ากับ 0.52 คนต่อโรงเรียน ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมาย ครู 1 คน ต่อ 1 โรงเรียน หรือคิดเป็นจำนวนโรงเรียนที่มีครูวุฒิสอนพลศึกษาเฉลี่ยทั่วประเทศร้อยละ 52.5 แสดงว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีความต้องการครูที่มีวุฒิสอนพลศึกษาอีกเป็นจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนทั่วประเทศ

4. วุฒิของครูที่สอนพลศึกษาในโรงเรียนขั้นพื้นฐาน จากจำนวนโรงเรียน 393 โรงเรียน มีครูที่สอนพลศึกษาจำนวน 1,093 คน จำแนกเป็นครูที่มีวุฒิปริญญา จำนวน 758 คน คิดเป็นร้อยละ 69.3 วุฒิปริญญาตรีการศึกษาร้อยละ 1.1 วุฒิสอนศึกษาร้อยละ 3.9 และวุฒิต่อๆ ร้อยละ 25.6 แสดงว่ายังขาดครูที่มีวุฒิปริญญาอีกร้อยละ 30.7

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศข้างต้น ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษาใน โรงเรียน การประเมินโครงการพลศึกษาในโรงเรียน ปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาพลศึกษา ซึ่งพบว่า ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา นับตั้งแต่ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

งานวิจัยต่างประเทศ

Bamigboye (1985 อ้างใน ภารดี อมรรัตนานนท์, 2547) ได้ศึกษาตรวจสอบโปรแกรมพลศึกษาในวิทยาลัยครูของมลรัฐควารา (Kwara) ประเทศไนจีเรีย (Nigeria) ประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้านคือ ด้านหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ และด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโปรแกรมพลศึกษาต่อรัฐบาลรัฐควารา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามจำนวน 25 ข้อ เพื่อเก็บข้อมูลกับนักศึกษาระดับบัณฑิตและบุคลากรทางพลศึกษา ซึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้าของวิทยาลัยครูทั้ง 12 แห่ง แห่งละ 2 คน รวม

เป็น 24 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 275 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.8 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอนพารามตริก Z- test ด้วยโปรแกรม SAS ผลการวิจัยพบว่า

1. สัดส่วนของความสอดคล้องของผู้ตอบแบบสอบถามมีนัยสำคัญในทางลบ เกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคลากร ความชัดเจนของเป้าหมายและจุดประสงค์ของพลศึกษาในวิทยาลัยครู การกำหนดเวลาในการสอน อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
2. ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงเหตุผลอย่างมีนัยสำคัญของการกำหนดกิจกรรมอย่างหลากหลายในโปรแกรมพลศึกษาในวิทยาลัยครู
3. โปรแกรมพลศึกษาในวิทยาลัยครู มีความจำเป็นในการปรับปรุงองค์ประกอบด้านทักษะในการวางแผนและการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ความอดทน ความรู้และองค์ประกอบอื่นๆ
4. ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นพ้องต้องกันอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับความไม่เพียงพอของวัสดุการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะมาจากการขาดความกระตือรือร้นและการเสียดสในการสอนพลศึกษาของอาจารย์บางคนในวิทยาลัยครู
5. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับการวางแผนการจัดหาอุปกรณ์ ควรเป็นส่วนสำคัญของโปรแกรมพลศึกษา

สรุปได้ว่า

1. หลักสูตรวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยครูในรัฐควารา ต้องการการปฏิรูป
2. ควรมีการแจ้งถึงคุณสมบัติของอาจารย์ที่สอนพลศึกษาในวิทยาลัยครู
3. ผู้บริหารในวิทยาลัยครูบางคนเห็นว่าพลศึกษาไม่ได้เป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษา

4. การจัดเตรียมเครื่องอำนวยความสะดวกให้เพียงพอเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐควารากา

Dumaguin (1985) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินสถานภาพของโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของมลรัฐฮาวาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมิน (The Physical Education Assessment Instrument) ของมลรัฐฮาวาย ซึ่งใช้ในการประเมินผู้บริหารโรงเรียน ได้ส่งแบบสำรวจจำนวน 16 ชุด ให้กับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 16 โรงเรียนที่เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ได้มีการเปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้กับผลการวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบประเมินค่า เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเพื่อใช้ในการประเมินจุดเด่นและจุดด้อยของโปรแกรมพลศึกษาในแต่ละโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนต่ำกว่ามาตรฐานและบางโรงเรียนไม่ได้จัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับในร่มและกลางแจ้งเพิ่มมากขึ้น

Nation Association for Sport and Physical Education (NASPE) & American Heart Association (2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลในปัจจุบันเกี่ยวกับสถานภาพของวิชาพลศึกษาในแต่ละรัฐและในโคลัมเบีย ในด้านเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน ด้านเด็กที่ได้รับการยกเว้น การยกเว้นการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการและหรือการจัดการเรียนการสอนทดแทน ด้านจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน ด้านมาตรฐาน หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านวุฒิการศึกษาของครูพลศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านศูนย์ประสานงานของรัฐ และด้านการรวบรวมข้อมูลดัชนีมวลกาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามออนไลน์ ได้รับการตอบกลับจำนวน 51 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลและรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้เป็นของของแต่ละรัฐ สรุปเป็นแผนภูมิ ผลการวิจัยจะถูกส่งกลับไปให้ในแต่ละรัฐ เพื่อให้ทราบรายละเอียดและนำข้อมูลไปสู่การปรับปรุงแก้ไขตามที่ต้องการ

ผลการวิจัยพบว่า รัฐส่วนใหญ่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับวิชาพลศึกษา แต่ไม่ได้กำหนดเวลาเรียนแน่นอน และประมาณครึ่งหนึ่งของรัฐทั้งหมด มีเด็กที่ได้รับการยกเว้นการเรียนการสอนและหรือมีการจัดการเรียนการสอนทดแทน ซึ่งวิธีการนี้ทำให้ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาลดลง

ในด้านอื่นๆ มีความแตกต่างกันเกี่ยวกับข้อมูลของวิชาพลศึกษา คือ การควบคุมการศึกษา ภายใน บางรัฐจัดได้มีมาตรฐาน หรือมีการกำหนดไว้แบบกว้างเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรและการตัดสินใจเลือกเวลาที่เฉพาะเจาะจง จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน และการประเมินนักเรียนเป็นเขต โรงเรียน หรือประเมินระดับอื่นๆ ผลการวิจัยในด้านต่างๆ เกี่ยวกับวิชาพลศึกษานี้ จะถูกส่งกลับไปให้ในแต่ละรัฐ

Kulik (2009) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับตัวชี้วัดของคุณภาพโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของมลรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) ตามข้อกำหนดของ NASPE (National Association for Sport and Physical Education) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุเวลาในการสอนวิชาพลศึกษา คุณสมบัติของครูพลศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของมลรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) และเพื่อประเมินว่าลักษณะของโรงเรียน (สถานที่ จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม) มีผลต่อเวลาในการสอนวิชาพลศึกษา คุณสมบัติของครูพลศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 39 โรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 91 โรงเรียน ที่ตั้งอยู่ในมณฑลอลเลนนี่ (Allegheny) มณฑลบีเวอร์ (Beaver) มณฑลอินเดียนา (Indiana) และมณฑลเวสมอร์แลนด์ (Westmoreland) โดยให้หัวหน้าหมวดวิชาพลศึกษา หรือครูพลศึกษาทำแบบสำรวจออนไลน์เกี่ยวกับเวลาในการสอนวิชาพลศึกษา คุณสมบัติของครูพลศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาที่ NASPE (National Association for Sport and Physical Education) ได้กำหนดให้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับโปรแกรมพลศึกษาที่มีคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า จำนวนวันที่สอนวิชาพลศึกษาคือ 2.8 ± 1.4 2.7 ± 1.4 และ 2.5 ± 1.4 วัน/สัปดาห์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ และเวลาที่ใช้สอนคือ 104.9 ± 54.3 100.1 ± 55.1 และ 92.3 ± 53.4 นาที/สัปดาห์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า คุณสมบัติของครูพลศึกษาหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่ได้ส่งผลต่อเวลาที่ใช้ในการสอนวิชาพลศึกษา อีกทั้งไม่ได้เป็นผลจากขนาดของโรงเรียน ที่ตั้งของโรงเรียน หรือสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของมลรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) ไม่ได้กำหนดให้เรียนวิชาพลศึกษาทุกวัน และไม่ได้กำหนดให้เรียนวิชาพลศึกษา 225 นาที/สัปดาห์

Bowen (2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเยาวชนในมลรัฐไอดาโฮ (Idaho) ไม่ได้รับโอกาสที่เพียงพอในการรักษาน้ำหนักตัวเพื่อการมีสุขภาพดี: เวลาเรียนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาในมลรัฐไอดาโฮ (Idaho) ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของชาติ จากข้อมูลที่ได้รับพบว่า นักเรียนได้เรียนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนน้อย ไม่เป็นไปตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพ จึงได้มีความร่วมมือจาก Boise State University, Lewis-Clark State College, Idaho State University, and the Idaho Association of HPERD ทำการสำรวจ โดยส่งแบบสำรวจ จำนวน 618 ชุด ไปให้ครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในมลรัฐไอดาโฮ (Idaho) โดยเป็นแบบสำรวจที่สอบถามเกี่ยวกับจำนวนและคุณภาพของสาระหลักสูตรทางด้านสมรรถภาพทางกาย ได้รับแบบสำรวจตอบกลับคืนมา 46 เปอร์เซนต์ นอกจากนี้ยังได้มีการประเมินดัชนีมวลกาย (BMI) ของนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาในมลรัฐไอดาโฮ (Idaho) ด้วย

ผลการวิจัยพบว่า ครูพลศึกษาในมลรัฐไอดาโฮ (Idaho) ส่วนใหญ่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด มีจำนวนนักเรียนต่อห้องน้อย และผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน NASPE (National Association for Sport and Physical Education) ได้กำหนดไว้ว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาควรเรียนวิชาพลศึกษาอย่างน้อย 150 นาที/สัปดาห์ และ 225 นาที/สัปดาห์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการสำรวจพบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาในมลรัฐไอดาโฮ (Idaho) เรียนวิชาพลศึกษาเฉลี่ย 55 นาที/สัปดาห์ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเรียนวิชาพลศึกษาเฉลี่ย 128 นาที/สัปดาห์ และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเรียน 194 นาที/สัปดาห์ การวัดและประเมินผลวิชาพลศึกษาของโรงเรียนในมลรัฐไอดาโฮ (Idaho) จากการศึกษพบว่า มีครูพลศึกษาเพียง 13 เปอร์เซนต์ที่ทำการทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนอย่างเป็นระบบ และ 45 เปอร์เซนต์ที่ประเมินดัชนีมวลกาย (BMI) ของนักเรียน แสดงว่า ยังมีโรงเรียนที่ขาดการประเมินวิชาพลศึกษา

เนื่องจากการทดสอบสมรรถภาพทางกายน้อย โดยเฉพาะเรื่องน้ำหนักตัวของนักเรียน ทำให้พบว่า มีนักเรียนมากกว่า 30 เปอร์เซนต์มีน้ำหนักเกินและอ้วน เนื่องจากมาตรฐานของสมรรถภาพทางกายไม่เป็นไปตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ครูควรแนะนำให้นักเรียนออกกำลังกายนอกเวลาเรียน

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศข้างต้น พบว่า ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการสำรวจ และประเมินสถานภาพของ โปรแกรมพลศึกษา สถานภาพของพลศึกษา ตัวชี้วัด โปรแกรมพลศึกษา ที่มีคุณภาพ และเวลาเรียนวิชาพลศึกษาทั้งใน โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า มีการศึกษาสถานภาพของพลศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในต่างประเทศ ในประเทศไทย นับตั้งแต่ ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย 6 ด้าน คือ ด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ด้านการจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา และด้านการ ประเมินผลการเรียนรู้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 534 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 534 โรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน
1. ชัยภูมิ	62
2. นครราชสีมา	108
3. บุรีรัมย์	67
4. ยโสธร	27
5. ศรีสะเกษ	91
6. สุรินทร์	85
7. อำนาจเจริญ	22
8. อุบลราชธานี	72
รวม	534

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2550)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาสถานภาพของผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน เป็นคำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices

ตอนที่ 3 สถานภาพของผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านครูผู้สอนวิชาผลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices และแบบ Multi-Response

3.2 ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรผลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices และแบบ Multi-Response

3.3 ด้านการจัดและบริหาร โปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียน เป็นคำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices และแบบ Multi-Response

3.4 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นคำถามปลายปิด แบบ Check lists

3.5 ด้านโครงสร้างวิชาผลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices และคำถามปลายเปิด

3.6 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นคำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices
แบบ Multi-Response และคำถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย โดยแบบสอบถามมีลักษณะดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ ตัวแปรที่ศึกษา ลักษณะของคำถามและ การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม

วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่ศึกษา	ลักษณะของคำถาม	วิเคราะห์
1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	<ul style="list-style-type: none"> - เพศ - อายุ - คุณวุฒิทางการศึกษา - ประสบการณ์การสอน - การปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา - ภาระงานอื่นๆ 	<p>คำถามปลายปิด</p> <p>แบบ Multiple Choices</p>	ร้อยละ
2. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ขนาดของโรงเรียน - ลักษณะของโรงเรียน - จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้อง 	<p>คำถามปลายปิด</p> <p>แบบ Multiple Choices</p>	ร้อยละ
3. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษา			
3.1 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาพลศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน - คุณวุฒิทางการศึกษา - ภาระงานสอน - รายวิชาที่สอน - การส่งเสริมครูผู้สอนด้านการเรียนการสอน 	<p>คำถามปลายปิด</p> <p>แบบ Multiple Choices</p> <p>แบบ Multi-Response</p>	ร้อยละ
3.2 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา - คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา - เอกสารหลักสูตร 	<p>คำถามปลายปิด</p> <p>แบบ Multiple Choices</p> <p>แบบ Multi-Response</p>	ร้อยละ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่ศึกษา	ลักษณะของคำถาม	วิเคราะห์
3.3 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดและบริหารโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน	- โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน - โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน - โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน - โปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ - โปรแกรมนันทนาการ	คำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices แบบ Multi-Response	ร้อยละ
3.4 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก	- สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน - สภาพและลักษณะสถานที่ - อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	คำถามปลายปิด แบบ Check lists	ร้อยละ
3.5 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างวิชาพลศึกษา	- จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ - เกณฑ์การประเมินผล - กิจกรรมทางกาย/กีฬาที่ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน	- คำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices - คำถามปลายเปิด	ร้อยละ ร้อยละ
3.6 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้	- เกณฑ์ในการตัดสินระดับคะแนน - องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมิน - เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการประเมิน	- คำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices แบบ Multi-Response - คำถามปลายเปิด	ร้อยละ ฐานนิยม

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยใช้วิธีการของ Rovinelli และ Hambleton โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทางสาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 8 ท่าน (ภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบว่าข้อคำถามในแบบสอบถามสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์หรือไม่ โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

กาเครื่องหมาย ✓	ในช่อง +1	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริง
กาเครื่องหมาย ✓	ในช่อง 0	ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริง
กาเครื่องหมาย ✓	ในช่อง -1	ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ได้วัดตรงตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริง

กรณีให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 0 และ -1 ให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาลงในช่องข้อเสนอแนะ

จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC: Index of Item-Objective Congruence) ของการให้คะแนนในผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน แล้วนำดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เปรียบเทียบกับเกณฑ์การพิจารณาของ Rovinelli และ Hambleton (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 64) เสนอไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5	เป็นข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเพราะวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ

น้อยกว่า 0.5

เป็นข้อคำถามที่ต้องตัดทิ้ง หรือแก้ไขเพราะวัดไม่ได้
ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ

6. เสนอผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
พิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลกับประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ขอความอนุเคราะห์ให้หัวหน้ากลุ่มสาระการ
เรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาตอบแบบสอบถามสถานภาพของพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน เพื่อให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
สุขศึกษาและพลศึกษาตอบแบบสอบถามสถานภาพของพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย โดยส่งทางไปรษณีย์ แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ

2.1 ช่วงที่ 1 เดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามครั้งที่ 1
จำนวน 534 ฉบับ ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 534 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืน
มา จำนวน 284 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 53.18

2.2 ช่วงที่ 2 เดือน กรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามครั้งที่ 2
จำนวน 250 ฉบับ ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 250 โรงเรียน ที่ไม่ได้ตอบแบบสอบถามกลับคืน
มาในครั้งที่ 1 ได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืนมาจำนวน 150 ฉบับ รวมจำนวนแบบสอบถามที่
ได้รับตอบกลับคืนมาทั้งหมด 434 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.27

2.3 ช่วงที่ 3 เดือน พฤศจิกายน – ธันวาคม พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามครั้งที่ 3 จำนวน 100 ฉบับ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 100 โรงเรียน ที่ไม่ได้ตอบแบบสอบถามกลับคืนมาในครั้งที่ 2 ได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืนมา จำนวน 29 ฉบับ รวมจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับคืนมาทั้งหมด 463 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.70

3. นำสอบแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับคืนมาไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับคืนมาไปวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. ข้อคำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices แบบ Multi-Response และแบบ Check lists วิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วหาค่าร้อยละ (Percentage) และฐานนิยม (Mode)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย นำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 463 ฉบับ จากแบบสอบถามทั้งหมด 534 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.70 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง ประกอบความเรียง ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3-8

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง ประกอบความเรียง ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 9-11

ตอนที่ 3 สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ด้านการจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง ประกอบความเรียง ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 12-38

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามเพศ อายุ คุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน การปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และภาระงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียน นำเสนอเป็นค่าร้อยละ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3-8

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามเพศ

(N = 463)

เพศ	จำนวนคน	ร้อยละ
ชาย	379	81.86
หญิง	84	18.14

จากตารางที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย ร้อยละ 81.86 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 18.14

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามอายุ

(N = 463)

ช่วงอายุ	จำนวนคน	ร้อยละ
น้อยกว่า 25 ปี	4	0.86
25-29 ปี	34	7.34
30-34 ปี	67	14.47
35-39 ปี	66	14.25
40-44 ปี	83	17.93
45-49 ปี	129	27.86
50-54 ปี	64	13.82
55 ปีขึ้นไป	16	3.46

จากตารางที่ 4 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ มีช่วงอายุระหว่าง 45-49 ปี (ร้อยละ 27.86) รองลงมา มีช่วงอายุระหว่าง 40-44 ปี (ร้อยละ 17.93) 30-34 ปี (ร้อยละ 14.47) 35-39 ปี (ร้อยละ 14.25) 50-54 ปี (ร้อยละ 13.82) 25-29 ปี (ร้อยละ 7.34) 55 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 3.46) และน้อยกว่า 25 ปี (ร้อยละ 0.86) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามวุฒิการศึกษา

(N = 463)

วุฒิการศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ปริญญาตรี		
มีวุฒิปริญญาตรี	457	98.70
สาขาวิชา - พลศึกษา	348	75.16
- วิทยาศาสตร์การกีฬา	54	11.66
- สุขศึกษา	18	3.89
- บริหารการศึกษา	10	2.16
- สังคมศึกษา	5	1.08
- อุตสาหกรรมศิลป์	4	0.86
- วิทยาศาสตร์ทั่วไป	3	0.65
- คณิตศาสตร์	2	0.43
- ฟิสิกส์	2	0.43
- เทคโนโลยีการศึกษา	2	0.43
- ดนตรีศึกษา	2	0.43
- บรรณารักษศาสตร์	2	0.43
- บริหารธุรกิจ	1	0.22
- ภาษาอังกฤษ	1	0.22
- วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม	1	0.22
- เกษตรกรรม	1	0.22
- การจัดการทั่วไป	1	0.22
ไม่มีวุฒิปริญญาตรี	6	1.30
2. ปริญญาโท		
มีวุฒิปริญญาโท	78	16.85
สาขาวิชา - บริหารการศึกษา	39	8.42
- พลศึกษา	16	3.46
- หลักสูตรและการสอน	6	1.30
- เทคโนโลยีการศึกษา	5	1.08

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(N = 463)

วุฒิการศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
- จิตวิทยาแนะแนว	3	0.65
- สุขศึกษา	2	0.43
- เทคโนโลยีและสื่อสารทางการศึกษา	2	0.43
- วิทยาศาสตร์การกีฬา	1	0.22
- วิจัยและประเมินผลทางการศึกษา	1	0.22
- มวยไทยศึกษา	1	0.22
- สังคมศึกษา	1	0.22
- คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา	1	0.22
ไม่มีวุฒิปริญญาโท	385	83.15
3. ปริญญาเอก		
มีวุฒิปริญญาเอก	1	0.22
สาขาวิชา - เอเชียศึกษา	1	0.22
ไม่มีวุฒิปริญญาเอก	462	99.78
4. อื่นๆ		
- ประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง พลศึกษา	6	1.30

จากตารางที่ 5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี (ร้อยละ 98.70) วุฒิปริญญาโท (ร้อยละ 16.85) และวุฒิปริญญาเอก (ร้อยละ 0.22)

เมื่อแยกตามสาขาวิชา วุฒิปริญญาตรี จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสาขาวิชา พลศึกษา (ร้อยละ 75.16) รองลงมาเป็นสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา (ร้อยละ 11.66) และสาขาวิชา สุขศึกษา (3.89) ตามลำดับ

วุฒิปริญญาโท ส่วนใหญ่เป็นสาขาวิชาบริหารการศึกษา (ร้อยละ 8.42) รองลงมาเป็น สาขาวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 3.46) และสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (1.30) ตามลำดับ

จากข้อมูลพบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่มีวุฒิปริญญาตรี 6 คน (ร้อยละ 1.30) โดยมีวุฒิประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง พลศึกษา

ตารางที่ 6 ประสิทธิภาพในการสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม

(N = 463)

ประสิทธิภาพในการสอน	จำนวนคน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	52	11.23
5-9 ปี	58	12.53
10-14 ปี	74	15.98
15-19 ปี	102	22.03
20-24 ปี	53	11.45
25-29 ปี	76	16.41
30 ปีขึ้นไป	48	10.37

จากตารางที่ 6 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในการสอน 15-19 ปี (ร้อยละ 22.03) รองลงมาคือ มีประสิทธิภาพในการสอน 25-29 ปี (ร้อยละ 16.41) 10-14 ปี (ร้อยละ 15.98) 5-9 ปี (ร้อยละ 12.53) 20-24 ปี (ร้อยละ 11.45) น้อยกว่า 5 ปี (ร้อยละ 11.23) และ 30 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 10.37) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 การปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

(N = 463)

การปฏิบัติงาน	จำนวนคน	ร้อยละ
หัวหน้ากลุ่มสาระและปฏิบัติงานสอน	453	97.84
ปฏิบัติงานสอน	10	2.16

จากตารางที่ 7 พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระและปฏิบัติงานสอน (ร้อยละ 97.84) รองลงมาคือ ปฏิบัติงานสอน (ร้อยละ 2.16)

ตารางที่ 8 ภาระงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียนนอกเหนือจากการปฏิบัติงานในกลุ่ม
สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

(N = 463)

ภาระงาน	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่มีภาระงานอื่นๆ	38	8.21
มีภาระงานอื่นๆ	425	91.79
- งานปกครอง	218	47.08
- งานอาคาร สถานที่	52	11.23
- กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	50	10.80
- อาจารย์ที่ปรึกษา	47	10.15
- ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร	43	9.29
- งานอนามัยโรงเรียน	34	7.34
- อาจารย์ประจำชั้น	23	4.97

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 8 พบว่า ส่วนใหญ่มีภาระงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียน นอกเหนือจากการปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (ร้อยละ 91.79) โดย ภาระงานที่ได้รับมอบหมายเรียงลำดับได้ดังต่อไปนี้ งานปกครอง (ร้อยละ 47.08) งานอาคาร สถานที่ (ร้อยละ 11.23) กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี (ร้อยละ 10.80) อาจารย์ที่ปรึกษา (ร้อยละ 10.15) ผู้กำกับนักศึกษาวิชาทหาร (ร้อยละ 9.29) งานอนามัยโรงเรียน (ร้อยละ 7.34) และอาจารย์ประจำชั้น (ร้อยละ 4.97) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน แยกตามขนาดของโรงเรียน ลักษณะของโรงเรียน และ จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้องต่อความรับผิดชอบของครู 1 คน นำเสนอเป็นค่าร้อยละ ดังแสดง รายละเอียดในตารางที่ 9-11

ตารางที่ 9 ขนาดของโรงเรียน

(N = 463)

ขนาดของโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
เล็ก (มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน)	169	36.50
กลาง (มีจำนวนนักเรียน 500 – 1,499 คน)	204	44.06
ใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน 1,500 – 2,499 คน)	43	9.29
ใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป)	47	10.15

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง (ร้อยละ 44.06) รองลงมาเป็นขนาดเล็ก (ร้อยละ 36.50) ใหญ่พิเศษ (ร้อยละ 10.15) และใหญ่ (ร้อยละ 9.29) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ลักษณะของโรงเรียน

(N = 463)

ลักษณะของโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
เฉพาะชาย	1	0.22
เฉพาะหญิง	2	0.43
สหศึกษา	460	99.35

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสหศึกษา (ร้อยละ 99.35) รองลงมา เป็นโรงเรียนเฉพาะหญิง (ร้อยละ 0.43) และเฉพาะชาย (ร้อยละ 0.22) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้องต่อความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน

(N = 463)

จำนวนนักเรียน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
น้อยกว่า 30 คน	85	18.36
31-40 คน	274	59.18
41-50 คน	90	19.44
มากกว่า 50 คน	14	3.02

จากตารางที่ 11 พบว่า ส่วนใหญ่ผู้เรียน โดยเฉลี่ย 1 ห้องต่อความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน เป็น 31-40 คน (ร้อยละ 59.18) รองลงมาคือ 41-50 คน (ร้อยละ 19.44) น้อยกว่า 30 คน (ร้อยละ 18.36) และมากกว่า 50 คน (ร้อยละ 3.02) ตามลำดับ

โรงเรียนที่มีนักเรียน โดยเฉลี่ย 1 ห้องต่อความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คนที่มากกว่า 50 คนนั้น มีจำนวนนักเรียนคือ 52, 53, 54 และ 55 คน

ตอนที่ 3 สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย

สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย 6 ด้าน คือ ด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ด้านการจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ นำเสนอเป็นค่าร้อยละ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 12-38

3.1 ด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

ตารางที่ 12 จำนวนครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน

จำนวนครูผู้สอนวิชาพลศึกษา (คน)	จำนวนโรงเรียน (N=463)	ร้อยละ	จำนวนครูผู้สอน (N=1,439)	ร้อยละ
1	123	26.57	123	8.55
2	140	30.24	280	19.46
3	82	17.71	246	17.10
4	35	7.56	140	9.73
5	22	4.75	110	7.64
6	13	2.81	78	5.42
7	9	1.94	63	4.38
8	9	1.94	72	5.00
9	5	1.08	45	3.13
10	9	1.94	90	6.25
11	7	1.51	77	5.35
12	3	0.65	36	2.50
13	5	1.08	65	4.52
14	1	0.22	14	0.97

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีจำนวนทั้งหมด 1,439 คน พบว่า ในโรงเรียนส่วนใหญ่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษา 2 คน (ร้อยละ 30.24) รองลงมาคือ 1 คน (26.57) และ 3 คน (17.71) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 จำนวนโรงเรียนที่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี

(N = 463)

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคน	347	74.95
มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและด้านอื่นๆ	105	22.68
ไม่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี	11	2.38

จากตารางที่ 13 พบว่า โรงเรียนที่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคนจำนวน 347 โรงเรียน (ร้อยละ 74.95) มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและด้านอื่นๆ จำนวน 105 โรงเรียน (ร้อยละ 22.68) และพบข้อสังเกตว่า มีโรงเรียนที่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 11 โรงเรียน (ร้อยละ 2.38)

ตารางที่ 14 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน

(N=1,439)

วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน	จำนวนคน	ร้อยละ
มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาพลศึกษา	1,302	90.48
มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาอื่นๆ	137	9.52
- สุขศึกษา	37	2.57
- วิทยาศาสตร์การกีฬา	26	1.81
- การพัฒนาชุมชน	10	0.69
- การสอนวิทยาศาสตร์	9	0.63
- อุตสาหกรรมศิลป์	8	0.56
- บรรณารักษศาสตร์	7	0.49
- คอมพิวเตอร์	4	0.28
- คณิตศาสตร์	3	0.21
- ศึกษาศาสตร์	2	0.14
- สาธารณสุขศาสตร์	2	0.14

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(N = 1,439)

วุฒิการศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน	จำนวนคน	ร้อยละ
- การบัญชี	2	0.14
- การสอนคณิตศาสตร์	1	0.07
- การจัดการทั่วไป	1	0.07
- เศรษฐศาสตร์สหกรณ์	1	0.07
- พยาบาล	1	0.07
- ไม่ระบุ	23	1.60

จากตารางที่ 14 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมีจำนวน 1,439 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 90.48) และมีเพียงส่วนน้อยมีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาอื่นๆ (ร้อยละ 9.52) โดยเรียงลำดับสาขาวิชาจากจำนวนมากไปหาน้อยคือ สุขศึกษา (ร้อยละ 2.57) วิทยาศาสตร์การกีฬา (ร้อยละ 1.81) และการพัฒนาชุมชน (ร้อยละ 0.69) ตามลำดับ

ตารางที่ 15 ภาระงานสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

(N = 463)

ภาระงานสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา (ชั่วโมง/สัปดาห์)	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
8	1	0.22
10	2	0.43
12	7	1.51
13	2	0.43
14	12	2.59
15	16	3.46
16	21	4.54
17	12	2.59
18	70	15.12

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(N = 463)

ภาระงานสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา (ชั่วโมง/สัปดาห์)	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
19	15	3.24
20	92	19.87
21	29	6.26
22	65	14.04
23	31	6.70
24	22	4.75
25	32	6.91
26	8	1.73
27	10	2.16
28	6	1.30
30	7	1.51
31	2	0.43
32	1	0.22

จากตารางที่ 15 ภาระงานสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีภาระงานสอน 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 19.87) รองลงมาคือ 18 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 15.12) และ 22 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 14.04) ตามลำดับ

ตารางที่ 16 รายวิชาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาสอน

(N = 463)

รายวิชาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาสอน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
สอนเฉพาะวิชาพลศึกษา	102	22.03
สอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา	394	85.10
สอนวิชาพลศึกษา และวิชาอื่นๆ	191	41.25
- ศิลปศึกษา	59	12.74
- สังคมศึกษา	24	5.18
- การงานอาชีพ	21	4.54
- วิทยาศาสตร์	14	3.02
- พระพุทธศาสนา	14	3.02
- คณิตศาสตร์	13	2.81
- เกษตร	12	2.59
- แนนะแนว	11	2.38
- ภาษาไทย	6	1.30
- ดนตรี	6	1.30
- คอมพิวเตอร์	5	1.08
- เทคโนโลยี	3	0.65
- ฟิสิกส์	2	0.43
- ภาษาอังกฤษ	1	0.22

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 16 พบว่า ส่วนใหญ่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาสอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา (ร้อยละ 85.10) รองลงมาคือ สอนวิชาพลศึกษา และวิชาอื่นๆ (ร้อยละ 41.25) และสอนเฉพาะวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 22.03) ตามลำดับ

รายวิชาอื่นๆ ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาสอน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ศิลปศึกษา (ร้อยละ 12.74) สังคมศึกษา (ร้อยละ 5.18) และการงานอาชีพ (ร้อยละ 4.54) ตามลำดับ

ตารางที่ 17 การส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในด้านการเรียนการสอน

(N = 463)

การส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษา	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
การนิเทศการสอนภายในโรงเรียน	366	79.05
สนับสนุนการเข้าร่วมประชุมวิชาการ	438	94.60
เชิญวิทยากรมาบรรยาย	88	19.01
ให้ลาศึกษาต่อ	90	19.44
ให้ทุนการศึกษา	8	1.73
อื่นๆ	3	0.65
- ศึกษาดูงานนอกโรงเรียน	3	0.65

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 17 โรงเรียนส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในด้านการเรียนการสอน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ สนับสนุนการเข้าร่วมประชุมวิชาการ (ร้อยละ 94.60) การนิเทศการสอนภายในโรงเรียน (ร้อยละ 79.05) ให้ลาศึกษาต่อ (ร้อยละ 19.44) เชิญวิทยากรมาบรรยาย (ร้อยละ 19.01) ให้ทุนการศึกษา (ร้อยละ 1.73) และอื่นๆ (ร้อยละ 0.65) ตามลำดับ

ตารางที่ 18 หัวข้อที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้รับการอบรม

(N = 463)

หัวข้อที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้รับการอบรม	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	422	91.14
หลักและวิธีการสอนวิชาพลศึกษา	281	60.69
การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	196	42.33
การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา	273	58.96
การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา	383	82.72
การวิจัยในชั้นเรียน	369	79.70

ตารางที่ 18 (ต่อ)

(N = 463)

หัวข้อที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้รับการอบรม	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
อื่นๆ	17	3.67
- ผู้ฝึกสอนกีฬา	10	2.16
- ผู้ตัดสินกีฬา	4	0.86
- วิทยาศาสตร์การกีฬา	3	0.65

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 18 หัวข้อที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้รับการอบรม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา (ร้อยละ 91.14) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา (ร้อยละ 82.72) การวิจัยในชั้นเรียน (ร้อยละ 79.70) หลักและวิธีการสอนวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 60.69) การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา (ร้อยละ 58.96) การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ร้อยละ 42.33) และอื่นๆ (ร้อยละ 3.67)

3.2 ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

ตารางที่ 19 จำนวนโรงเรียนที่มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

(N = 463)

การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	458	98.92
ไม่มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	1	0.22
- ใช้สาระหลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียนอื่น	1	0.22
ไม่ระบุ	4	0.86

จากตารางที่ 19 การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา (ร้อยละ 98.92) และมีโรงเรียนที่ไม่มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา โดยใช้สาระหลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียนอื่น 1 โรงเรียน (ร้อยละ 0.22)

ตารางที่ 20 การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียน

(N = 463)

การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
จัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาด้วยตนเอง	345	74.51
จัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาร่วมกับโรงเรียนอื่น	113	24.41
ไม่ระบุ	5	1.08

จากตารางที่ 20 การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่จัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาด้วยตนเอง (74.51) และส่วนน้อยจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาร่วมกับโรงเรียนอื่น (ร้อยละ 24.41)

ตารางที่ 21 คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

(N = 463)

คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา	453	97.84
ครูผู้สอนวิชาสุขศึกษา	290	62.63
ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ	107	23.11
ตัวแทนนักเรียน	30	6.48
อื่นๆ	41	8.86
- คณะกรรมการสถานศึกษา	25	5.40
- ฝ่ายวิชาการ	11	2.38
- ผู้ปกครอง	3	0.65
- ผู้บริหาร	2	0.43

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 21 พบว่า คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาส่วนใหญ่ประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 97.84) รองลงมาคือ ครูผู้สอนวิชาสุขศึกษา (ร้อยละ 62.63) ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ (ร้อยละ 23.11) ตัวแทนนักเรียน (ร้อยละ 6.48) และอื่นๆ (ร้อยละ 8.86) ตามลำดับ

ตารางที่ 22 การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาของโรงเรียน

(N = 463)

การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาของโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
คณะผู้บริหาร โรงเรียน	11	2.38
คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ	200	43.20
คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	79	17.06
อื่นๆ	170	36.72
- กำหนดร่วมกันระหว่างคณะกรรมการฝ่ายวิชาการและ คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	170	36.72
ไม่ระบุ	3	0.65

จากตารางที่ 22 การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาของโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่กำหนดโดยคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ (ร้อยละ 43.20) รองลงมาคือ กำหนดร่วมกันระหว่างคณะกรรมการฝ่ายวิชาการและ คณะกรรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (ร้อยละ 36.72) คณะกรรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (ร้อยละ 17.06) และคณะผู้บริหาร โรงเรียน (ร้อยละ 2.38) ตามลำดับ

ตารางที่ 23 การส่งเสริมให้ครูผู้สอนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

(N = 463)

การส่งเสริมครูผู้สอน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การจัดสัมมนาวิชาการ	285	61.56
การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	375	80.99
การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	185	39.96

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 23 ก่อนการดำเนินการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมให้ครูผู้สอนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตร โดยเข้าร่วมการจัดสัมมนาเชิง

ปฏิบัติการ (ร้อยละ 80.99) รองลงมาคือ เข้าร่วมการจัดสัมมนาวิชาการ (ร้อยละ 61.56) และการเชิญวิทยากรมาบรรยาย (ร้อยละ 39.96) ตามลำดับ

ตารางที่ 24 ข้อมูลพื้นฐานที่คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาได้ศึกษาประกอบ

(N = 463)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545	379	81.86
- ความมุ่งหมายและหลักการ	313	67.60
- แนวการจัดการศึกษา	318	68.68
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	445	96.11
- หลักการและเป้าหมาย	377	81.43
- โครงสร้างหลักสูตร	389	84.02
- วิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	380	82.07
- คุณภาพของผู้เรียน	350	75.59
- สาระ มาตรฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	380	82.07
- กระบวนการจัดทำสาระหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	347	74.95
- การประเมินผลการเรียนรู้	356	76.89
- ความสำคัญของการประเมินสมรรถภาพทางกาย	277	59.83
- องค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพและสมรรถภาพทางกลไก	228	49.24
- หลักในการเลือกข้อทดสอบสมรรถภาพทางกาย	202	43.63

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 24 ก่อนการดำเนินการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำสาระหลักสูตรคือ พระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ร้อยละ 81.86) และ
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ร้อยละ 96.11)

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
นั้นได้ศึกษาเกี่ยวกับความมุ่งหมายและหลักการ (ร้อยละ 67.60) และแนวการจัดการศึกษา (ร้อยละ
68.68)

ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นั้นได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้าง
หลักสูตรมากที่สุด (ร้อยละ 84.02) รองลงมาคือ วิทยุทัศน์ และสาระ มาตรฐาน และมาตรฐาน
การเรียนรู้ช่วงชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยมีค่าเท่ากัน (ร้อยละ 82.07)

ตารางที่ 25 กระบวนการ ขั้นตอนในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามี
ส่วนร่วม

(N = 463)

กระบวนการ ขั้นตอนในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
ศึกษาสาระ มาตรฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	437	94.38
วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	417	90.06
กำหนดสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น รายปี รายภาค	428	92.44
กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาค	419	90.50
เขียนคำอธิบายรายวิชา	423	91.36
ออกแบบหน่วยการเรียนรู้	386	83.37
กำหนดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้	397	85.75
การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	427	92.22

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 25 กระบวนการ ขั้นตอนในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาที่ครูผู้สอนวิชา
พลศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำคือ ศึกษาสาระ มาตรฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (ร้อย
ละ 94.38) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (ร้อยละ 90.06) กำหนดสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
รายปี รายภาค (ร้อยละ 92.44) กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาค (ร้อยละ 90.50)

เขียนคำอธิบายรายวิชา (ร้อยละ 91.36) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (ร้อยละ 83.37) กำหนดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ (ร้อยละ 85.75) และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (ร้อยละ 92.22)

ตารางที่ 26 กลุ่มสาระที่นำมาบูรณาการในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

(N = 463)

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	215	46.44
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	156	33.69
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	279	60.26
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	201	43.41
สาระสุขศึกษา	389	84.02
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	225	48.60
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	168	36.29
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	162	34.99
ไม่มีการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น	39	8.42

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 26 ในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา มีการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่นๆ พบว่า ส่วนใหญ่บูรณาการกับสาระสุขศึกษา (ร้อยละ 84.02) รองลงมาคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 60.26) และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ร้อยละ 48.60) ตามลำดับ

ตารางที่ 27 องค์กรประกอบที่ใช้พิจารณาประกอบการเลือกกิจกรรมพลศึกษาและกีฬา

(N = 463)

องค์กรประกอบ	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
นโยบายของโรงเรียน	266	57.45
ความสนใจและความต้องการของนักเรียน	406	87.69
บุคลากร	303	65.44
สถานที่	315	68.03
วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	359	77.54

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 27 ในการพิจารณาเลือกกิจกรรม/กีฬา วิชาพลศึกษา องค์กรประกอบที่ใช้พิจารณาคือ ความสนใจและความต้องการของนักเรียน (ร้อยละ 87.69) วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 77.54) สถานที่ (ร้อยละ 68.03) บุคลากร (ร้อยละ 65.44) และนโยบายของโรงเรียน (ร้อยละ 57.45) ตามลำดับ

ตารางที่ 28 จำนวนโรงเรียนที่จัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา

(N = 463)

การจัดทำเอกสารหลักสูตรวิชาพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
มี	429	92.66
ไม่มี	34	7.34

จากตารางที่ 28 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา (ร้อยละ 92.66) และมีเพียงส่วนน้อยที่ไม่มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา (ร้อยละ 7.34)

ตารางที่ 29 จำนวนโรงเรียนที่จัดทำคู่มือการสอนวิชาพลศึกษา

(N = 463)

การจัดทำคู่มือการสอนวิชาพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
มี	328	70.84
ไม่มี	135	29.16

จากตารางที่ 29 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำคู่มือการสอนวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 70.84) และมีเพียงส่วนน้อยที่ไม่มีการจัดทำคู่มือการสอนวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 29.16)

ตารางที่ 30 ช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาได้ปรับปรุงหลักสูตร

(N = 463)

ช่วงระยะเวลา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ทุกๆ 1 ปี	88	19.01
ทุกๆ 2 ปี	95	20.52
ทุกๆ 3 ปี	83	17.93
ทุกๆ 4 ปี	73	15.77
ทุกๆ 5 ปี	57	12.31
อื่นๆ	48	10.37
- 10 ปี	1	0.22
- ไม่แน่นอน	47	10.15
ไม่ระบุ	19	4.10

จากตารางที่ 30 ช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาได้ปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่มีการปรับปรุงทุกๆ 2 ปี (ร้อยละ 20.52) รองลงมาคือ ทุกๆ 1 ปี (ร้อยละ 19.01) และทุกๆ 3 ปี (ร้อยละ 17.93) ตามลำดับ

2.3 ด้านการจัดและบริหารโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

ตารางที่ 31 การจัดและบริหารโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

(N = 463)

รายการ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
1. โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน	463	100.0
1.1 การจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา		
จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี	462	99.78
อื่นๆ	1	0.22
- จัดให้มีการเรียนการสอน ม.1- 5	1	0.22
1.2 ลักษณะการจัดชั้นเรียนวิชาพลศึกษา		
เฉพาะชาย	1	0.22
เฉพาะหญิง	2	0.43
สหศึกษา (ชาย-หญิง เรียนรวมกัน)	460	99.35
1.3 การส่งแผนการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา		
มี	457	98.70
ไม่มี	4	0.86
1.4 การนิเทศการสอนภายในโรงเรียนวิชาพลศึกษาในทุกชั้นปี		
มี	385	83.15
ไม่มี	75	16.20
2. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน	463	100.0
2.1 จำนวนครั้งในการจัดดำเนินโปรแกรม		
จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 1 ครั้ง	445	96.11
จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 2 ครั้ง	9	1.94
จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 3 ครั้ง	4	0.86
จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 4 ครั้ง	3	0.65
อื่นๆ	2	0.43
- ไม่นั่นอน บางปีการศึกษาไม่มีการจัดการแข่งขัน	2	0.43

ตารางที่ 31 (ต่อ)

(N = 463)

รายการ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
2.2 ช่วงเวลาที่จัดดำเนิน โปรแกรม		
ภาคต้น	227	49.03
ภาคปลาย	208	44.92
อื่นๆ	28	6.05
- ทั้งภาคต้นและภาคปลาย	12	2.59
- ไม่นำเสนอ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม	16	3.46
2.3 เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มของนักเรียน		
แบ่งเป็นห้อง	134	28.94
แบ่งเป็นลี	327	70.63
อื่นๆ	2	0.43
- ช่วงชั้นที่ 3 แบ่งเป็นห้อง และช่วงชั้นที่ 4 แบ่งเป็นลี	2	0.43
2.4 กิจกรรม/กีฬาที่จัดดำเนินการแข่งขัน		
ฟุตบอล	452	97.62
บาสเกตบอล	306	66.09
วอลเลย์บอล	461	99.57
เซปักตะกร้อ	457	98.70
ฟุตซอล	340	73.43
รักบี้ฟุตบอล	9	1.94
แฮนด์บอล	65	14.04
แชร์บอล	21	4.54
แบดมินตัน	104	22.46
เทเบิลเทนนิส	273	58.96
เปตอง	366	79.05
ลีลาศ	16	3.46
ว่ายน้ำ	9	1.94

ตารางที่ 31 (ต่อ)

(N = 463)

รายการ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
หมากรุก	10	2.16
กรีฑาถู-ลาน	400	86.39
กีฬาพื้นเมือง	256	55.29
อื่นๆ	20	4.32
- มวยสากลสมัครเล่น	5	1.08
- กีฬามหาสนุก	4	0.86
- วอลเลย์บอลชายหาด	3	0.65
- ซอลฟ์บอล	2	0.43
- เทนนิส	1	0.22
- หมากฮอส	1	0.22
- ไหว้ครูมวยไทย	1	0.22
- กาบัดดี้	1	0.22
- ครอสเวิร์ดเกม	1	0.22
- มวยทะเล	1	0.22
3. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน	444	95.90
3.1 โปรแกรมการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน		
มี	444	95.90
ไม่มี	19	4.10
3.2 การสนับสนุนด้านงบประมาณในการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน		
มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ	198	42.76
มีการสนับสนุนงบประมาณแต่ไม่เพียงพอ	242	52.27
ไม่มีการสนับสนุนงบประมาณ	19	4.10
ไม่ระบุ	4	0.86

ตารางที่ 31 (ต่อ)

(N = 463)

รายการ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
ชนิดกีฬาที่สนับสนุนการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน		
ฟุตบอล	406	87.69
บาสเกตบอล	220	47.52
วอลเลย์บอล	386	83.37
เซปักตะกร้อ	401	86.61
ฟุตซอล	363	78.40
รักบี้ฟุตบอล	10	2.16
แฮนด์บอล	76	16.41
แชร์บอล	7	1.51
แบดมินตัน	110	23.76
เทเบิลเทนนิส	209	45.14
เปตอง	305	65.87
ลีลาศ	13	2.81
ว่ายน้ำ	19	4.10
หมากรุก	6	1.30
กรีฑาถู-ลาน	318	68.68
กีฬาพื้นเมือง	36	7.78
อื่นๆ	32	6.91
- มวยสากลสมัครเล่น	18	3.89
- มวยไทยสมัครเล่น	10	2.16
- วอลเลย์บอลชายหาด	2	0.43
- ขี่ม้า	1	0.22
- ยูโด	1	0.22

ตารางที่ 31 (ต่อ)

(N = 463)

รายการ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
4. โปรแกรมการจัดพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ	153	33.05
4.1 การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ		
เด็กที่มีความพิการทางร่างกาย	83	17.93
เด็กที่มีความสามารถเป็นเลิศ	99	21.38
4.2 การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ		
จัดให้เรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียนตามปกติ	143	30.89
จัดแยกสอนตามความผิดปกติ	13	2.81
4.3 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษ		
มี	68	14.69
ไม่มี	395	85.31
5. โปรแกรมนันทนาการ	431	93.09
5.1 กิจกรรมนันทนาการที่โรงเรียนจัด		
กิจกรรมพิเศษ	161	34.77
การท่องเที่ยว	210	45.36
ศิลปวาดเขียน	202	43.63
การแสดง	277	59.83
ดนตรี	329	71.06
อื่นๆ	31	6.70
- กีฬา	31	6.70
5.2 ช่วงระยะเวลาที่จัดกิจกรรม		
ช่วงเช้า	55	11.88
ช่วงพักกลางวัน	206	44.49
ช่วงหลังเลิกเรียน	214	46.22

จากตารางที่ 31 การจัดและบริหารโปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน พบว่า ทุกโรงเรียนจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน โดยส่วนใหญ่จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้น

ปี (ร้อยละ 99.78) แต่มีโรงเรียนที่จัดให้มีการเรียนการสอนเฉพาะ ม.1- 5 จำนวน 1 โรงเรียน (ร้อยละ 0.22) ส่วนใหญ่จัดชั้นเรียนในลักษณะสหศึกษา (ชาย-หญิง เรียนรวมกัน) (ร้อยละ 99.35) กำหนดให้มีการส่งแผนการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา (ร้อยละ 98.70) และจัดให้มีการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนวิชาพลศึกษาทุกชั้นปี (ร้อยละ 83.15)

โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน พบว่า ทุกโรงเรียนจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โดยส่วนใหญ่จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 96.11) โดยจัดดำเนินโปรแกรมในภาคต้น (ร้อยละ 49.03) และจัดดำเนินโปรแกรมในภาคปลาย (ร้อยละ 44.92) ส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์แบ่งเป็นสีในการแบ่งกลุ่มของนักเรียน (ร้อยละ 70.63) กิจกรรมหรือกีฬาที่จัดดำเนินการแข่งขันมีทั้งหมด 26 ชนิด โดยกีฬาที่จัดมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ วอลเลย์บอล (ร้อยละ 99.57) รองลงมาคือ เซปักตะกร้อ (ร้อยละ 98.70) และฟุตบอล (ร้อยละ 97.62) ตามลำดับ

โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน (ร้อยละ 95.90) โดยมีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการแข่งขันแต่ไม่เพียงพอ (ร้อยละ 52.27) กีฬาที่สนับสนุนให้จัดเข้าร่วมการแข่งขันมีทั้งหมด 21 ชนิด โดยกีฬาที่จัดมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ฟุตบอล (ร้อยละ 87.69) รองลงมาคือ เซปักตะกร้อ (ร้อยละ 86.61) และวอลเลย์บอล (ร้อยละ 83.37) ตามลำดับ

โปรแกรมการจัดพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า มีโรงเรียนดำเนินการจัดโปรแกรมเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 33.05) และในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษนั้นมีด้วยกัน 2 ประเภทคือ เด็กที่มีความสามารถเป็นเลิศ (ร้อยละ 21.38) และเด็กที่มีความพิการทางร่างกาย (ร้อยละ 17.93) การจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จัดให้เรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียนตามปกติ (ร้อยละ 30.89) และมีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษในโรงเรียนเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 14.69)

โปรแกรมนันทนาการ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดโปรแกรมนันทนาการ (ร้อยละ 93.09) กิจกรรมที่จัดเรียงลำดับจากจำนวนมากไปหาน้อยดังนี้ ดนตรี (ร้อยละ 71.06) รองลงมาคือ การแสดง (ร้อยละ 59.83) และศิลปวาดเขียน (ร้อยละ 43.63) ตามลำดับ โดยช่วงหลังเลิกเรียน (ร้อยละ 46.22) เป็นช่วงระยะเวลาที่โรงเรียนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมมากที่สุด

3.4 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 32 สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

(N = 463)

รายการ	มี		ไม่มี	
	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
1. สภาพและลักษณะสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน				
1.1 มีความเพียงพอ	341	73.65	122	26.35
1.2 มีมาตรฐาน	312	67.39	151	32.61
1.3 มีความปลอดภัย	399	86.18	64	13.82
1.4 มีพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ	352	76.03	111	23.97
2. สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน				
2.1 สนามกลางแจ้ง	462	99.78	1	.22
2.2 โรงยิมเนเซียม	186	40.17	277	59.83
2.3 ห้องกิจกรรมเข้าจังหวะ ลีลาศ				
แอโรบิกแดนซ์	78	16.85	385	83.15
2.4 ห้องฝึกด้วยน้ำหนัก	24	5.18	439	94.82
2.5 ห้องฝึกศิลปะการต่อสู้	17	3.67	446	96.33
2.6 สระว่ายน้ำ	8	1.73	455	98.27
3. อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน				
3.1 มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	246	53.13	217	46.87

ตารางที่ 32 (ต่อ)

(N = 463)

รายการ	มี		ไม่มี	
	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
3.2 มีอุปกรณ์ เช่น ลูกบอล เบาะ ยิมนาสติก ตาข่าย และอุปกรณ์อื่นๆ เพียงพอสำหรับการเรียน				
การสอน	278	60.04	185	39.96
3.3 นักเรียนมีอุปกรณ์ส่วนตัว เช่น ไม้เทเบิลเทนนิส กระบี่ เพื่อใช้ใน การฝึกซ้อมและพัฒนาทักษะ	336	72.57	127	27.43
3.4 มีอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนใช้ใน การออกกำลังกาย และ ฝึกซ้อมเพื่อ พัฒนาทักษะนอกเวลาเรียน	308	66.52	155	33.48
3.5 มีห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับ ให้นักเรียนเปลี่ยนชุด	69	14.90	394	85.10
3.6 มีการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์อย่าง สม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัย	384	82.94	79	17.06

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 32 สภาพและลักษณะสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน พบว่า มีความปลอดภัย (ร้อยละ 86.18) มีพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ (ร้อยละ 76.03) มีความเพียงพอ (ร้อยละ 73.65) และมีมาตรฐาน (ร้อยละ 67.39) ตามลำดับ

สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีสนามกลางแจ้ง (ร้อยละ 99.78) รองลงมาคือ โรงยิมเนเซียม (ร้อยละ 40.17) ห้องกิจกรรมเข้าจังหวะ ลีลาศ แอโรบิกแดนซ์ (ร้อยละ 16.85) ห้องฝึกด้วยน้ำหนัก (ร้อยละ 5.18) ห้องฝึกศิลปะการต่อสู้ (ร้อยละ 3.67) และมีสระว่ายน้ำ (ร้อยละ 1.73) ตามลำดับ

อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัย (ร้อยละ 82.94) รองลงมาคือ นักเรียนมีอุปกรณ์ส่วนตัว เช่น ไม้เทนนิส กระบี่ เพื่อใช้ในการฝึกซ้อมและพัฒนาทักษะ (ร้อยละ 72.57) มีอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนใช้ในการออกกำลังกาย และฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาทักษะนอกเวลาเรียน (ร้อยละ 66.52) มีอุปกรณ์ เช่น ลูกบอล ฆาทยิมนาสติก ตาข่าย และอุปกรณ์อื่นๆ เพียงพอสำหรับการเรียนการสอน (ร้อยละ 60.04) มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 53.13) และมีห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับให้นักเรียนเปลี่ยนชุดเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 14.90)

3.5 ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา

ตารางที่ 33 โครงสร้างวิชาพลศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3) และช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6)

(N = 463)

โครงสร้าง วิชาพลศึกษา	จำนวน โรงเรียน (ร้อยละ)	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์			เกณฑ์การประเมินผล	
		1	2	3	ระดับคะแนน	ผ่าน/ไม่ผ่าน
		จำนวน โรงเรียน (ร้อยละ)	จำนวน โรงเรียน (ร้อยละ)	จำนวน โรงเรียน (ร้อยละ)	จำนวน โรงเรียน (ร้อยละ)	จำนวน โรงเรียน (ร้อยละ)
ช่วงชั้นที่ 3						
สาระพื้นฐาน	447 (96.54)	216 (46.65)	218 (47.08)	13 (2.81)	436 (94.17)	11 (2.38)
สาระเพิ่ม	217 (46.87)	148 (31.97)	65 (14.04)	4 (0.86)	168 (36.29)	49 (10.58)
ช่วงชั้นที่ 4						
สาระพื้นฐาน	446 (96.33)	268 (57.88)	169 (36.50)	9 (1.94)	424 (91.58)	22 (4.75)
สาระเพิ่ม	187 (40.39)	138 (29.81)	45 (9.72)	4 (0.86)	143 (30.89)	44 (9.50)
ไม่ระบุ	12 (2.59)					

จากตารางที่ 33 โครงสร้างวิชาพลศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3) กำหนดเป็นสาระพื้นฐาน (ร้อยละ 96.54) จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์เรียงลำดับจากจำนวนมากไปหาน้อยดังนี้ 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 47.08) รองลงมาคือ 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 46.65) และ 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 2.81) ตามลำดับ เกณฑ์การประเมินผลที่ใช้เป็นส่วนใหญ่คือ ระดับคะแนน (ร้อยละ 94.17)

กำหนดเป็นสาระเพิ่ม (ร้อยละ 46.87) จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์เรียงลำดับจากจำนวนมากไปหาน้อยดังนี้ 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 31.97) รองลงมาคือ 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 14.04) และ 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 0.86) ตามลำดับ เกณฑ์การประเมินผลที่ใช้เป็นส่วนใหญ่คือ ระดับคะแนน (ร้อยละ 36.29)

ในช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6) กำหนดเป็นสาระพื้นฐาน (ร้อยละ 96.33) จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์เรียงลำดับจากจำนวนมากไปหาน้อยดังนี้ 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 57.88) รองลงมาคือ 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 36.50) และ 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 1.94) ตามลำดับ เกณฑ์การประเมินผลที่ใช้เป็นส่วนใหญ่คือ ระดับคะแนน (ร้อยละ 91.58)

กำหนดเป็นสาระเพิ่ม (ร้อยละ 40.39) จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์เรียงลำดับจากจำนวนมากไปหาน้อยดังนี้ 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 29.81) รองลงมาคือ 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 9.72) และ 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ร้อยละ 0.86) ตามลำดับ เกณฑ์การประเมินผลที่ใช้เป็นส่วนใหญ่คือ ระดับคะแนน (ร้อยละ 30.89)

ตารางที่ 34 จำนวนกิจกรรมทางกาย/กีฬาที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้อาพลศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา (N = 463)

รายการ	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
1 กิจกรรม	410	88.55
2 กิจกรรม	10	2.16
3 กิจกรรม	1	0.22
มากกว่า 3 กิจกรรม	-	-
อื่นๆ	8	1.73
- 1-2 กิจกรรม	8	1.73

จากตารางที่ 34 จำนวนกิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัด 1 กิจกรรม (ร้อยละ 88.55) รองลงมาคือ 2 กิจกรรม (ร้อยละ 2.16)

ตารางที่ 35 ชนิดของกิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในแต่ละชั้นปี

(N = 463)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่	ภาคต้น	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	ภาคปลาย	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
1	เทเบิลเทนนิส	133	28.73	เทเบิลเทนนิส	168	36.29
2	กระบี่กระบอง	119	25.70	กรีฑาลู่-ลาน	93	20.09
3	วอลเลย์บอล	123	26.57	บาสเกตบอล	131	28.29
4	ฟุตบอล	68	14.69	แบดมินตัน	67	14.47
5	บาสเกตบอล	71	15.33	วอลเลย์บอล	56	12.10
6	ลีลาศ	62	13.39	ลีลาศ	114	24.62

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 35 ชนิดของกิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในแต่ละชั้นปีพบว่า ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งภาคต้นและภาคปลายส่วนใหญ่ใช้กีฬาเทเบิลเทนนิสเป็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 28.73 และ ร้อยละ 36.29 ตามลำดับ) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคต้นส่วนใหญ่ใช้กระบี่กระบองเป็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 25.70) และภาคปลายใช้กรีฑาลู่-ลานเป็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 20.09) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคต้นส่วนใหญ่ใช้กีฬา วอลเลย์บอลเป็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 26.57) และภาคปลายใช้กีฬาบาสเกตบอลเป็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 28.29) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคต้นส่วนใหญ่ใช้กีฬาฟุตบอลเป็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 14.69) และภาคปลายใช้กีฬาแบดมินตันเป็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 14.47) ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคต้นส่วนใหญ่ใช้กีฬาบาสเกตบอลเป็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 15.33) และภาคปลายใช้กีฬา วอลเลย์บอลเป็นการเรียนรู้ (ร้อยละ 12.10) และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งภาคต้นและภาคปลายใช้ลีลาศเป็นการเรียนรู้วิชาพลศึกษา (ร้อยละ 13.39 และ ร้อยละ 24.62 ตามลำดับ)

3.6 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

ตารางที่ 36 เกณฑ์ในการตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)

(N = 463)

เกณฑ์	จำนวน	ร้อยละ
ให้คะแนนแบบอิงเกณฑ์	380	82.07
ให้คะแนนแบบอิงกลุ่ม	83	17.93

จากตารางที่ 36 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้คะแนนแบบอิงเกณฑ์ (ร้อยละ 82.07) และให้คะแนนแบบอิงกลุ่มเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 17.93)

ตารางที่ 37 องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมิน เพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)

(N = 463)

องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านความรู้	456	98.50
สัดส่วนของคะแนน 5	1	0.22
10	37	7.99
15	6	1.30
20	237	51.19
25	12	2.59
30	96	20.73
35	8	1.73
40	23	4.97
50	13	2.81
60	7	1.51
ไม่ระบุ	16	3.46

Min = 5 Max = 60 Mode = 20

ตารางที่ 37 (ต่อ)

(N = 463)

องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
2. ด้านทักษะ	456	98.50
สัดส่วนของคะแนน 10	11	2.38
15	1	0.22
20	86	18.57
25	11	2.38
30	73	15.77
35	5	1.08
40	105	22.68
45	5	1.08
50	104	22.46
60	22	4.75
70	15	3.24
80	2	0.43
ไม่ระบุ	16	3.46
Min = 10 Max = 80 Mode = 40		
3. ด้านเจตคติ	445	96.11
สัดส่วนของคะแนน 5	14	3.02
10	291	62.85
15	13	2.81
20	96	20.73
25	5	1.08
30	10	2.16
ไม่ระบุ	16	3.46
ไม่มีด้านเจตคติ	11	2.38
Min = 5 Max = 30 Mode = 10		

ตารางที่ 37 (ต่อ)

(N = 463)

องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
4. ด้านสมรรถภาพทางกาย	399	86.20
สัดส่วนของคะแนน 5	6	1.30
10	191	41.25
15	11	2.38
20	143	30.89
25	1	0.22
30	23	4.97
35	1	0.22
40	5	1.08
50	2	0.43
ไม่ระบุ	16	3.46
ไม่มีด้านสมรรถภาพทางกาย	57	12.31
Min = 5 Max = 50 Mode = 10		
5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม	414	89.42
สัดส่วนของคะแนน 5	14	3.02
10	279	60.26
15	7	1.51
20	97	20.95
30	1	0.22
ไม่ระบุ	16	3.46
ไม่มีด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม	42	9.07
Min = 5 Max = 30 Mode = 10		
ไม่ระบุ	7	1.51

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 37 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่นำมาประเมินเพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา พบว่า มีด้านความรู้ และด้านทักษะเท่ากัน (ร้อยละ 98.50) รองลงมาคือด้านเจตคติ (ร้อยละ 96.11) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม (ร้อยละ 89.42) และด้านสมรรถภาพทางกาย (ร้อยละ 86.20) ตามลำดับ

สัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมิน พบว่า ด้านทักษะมีสัดส่วนของคะแนนมากที่สุดคือมีฐานนิยมเท่ากับ 40 รองลงมาคือ ด้านความรู้ มีฐานนิยมเท่ากับ 20 และด้านสมรรถภาพทางกายด้านเจตคติ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม มีฐานนิยมเท่ากันคือ 10

พบข้อสังเกตว่า ทุกโรงเรียนได้นำองค์ประกอบด้านความรู้และด้านทักษะมาประเมินการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา แต่มีโรงเรียนที่ไม่ได้นำองค์ประกอบในด้านเจตคติ (ร้อยละ 2.38) ด้านสมรรถภาพทางกาย (ร้อยละ 12.31) และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม (ร้อยละ 9.07) มาประกอบการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา

ตารางที่ 38 เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

(N = 463)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านความรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
ข้อสอบ	456	98.49
การสัมภาษณ์	127	27.43
เพิ่มสะสมงาน	202	43.84
อื่นๆ	6	1.51
- ใบงาน	3	0.65
- โครงงาน	2	0.43
- การทำรายงาน	2	0.43
2. ด้านทักษะ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
2.1 ด้านปริมาณ	463	100.0
แบบทดสอบทักษะ/ข้อทดสอบทักษะ	463	100.0

ตารางที่ 38 (ต่อ)

(N = 463)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2.2 ด้านคุณภาพ	455	98.27
แบบตรวจสอบรายการ	163	35.21
แบบประมาณค่า	111	23.97
เกณฑ์การประเมิน	391	84.45
3. ด้านเจตคติ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
แบบวัดเจตคติ	267	57.67
แบบตรวจสอบรายการ	93	20.09
แบบประมาณค่า	108	23.33
เกณฑ์การประเมิน	296	63.93
4. ด้านสมรรถภาพทางกาย		
4.1 การทดสอบสมรรถภาพทางกาย		
- มีการทดสอบ และใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินระดับ คะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)	399	86.18
- มีการทดสอบ แต่ไม่ใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินระดับ คะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)	15	31.32
- ไม่มีการทดสอบ	49	10.58
4.2 ข้อทดสอบ/แบบทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	298	64.36
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐาน	204	44.06
- แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายของสมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทยสหรัฐอเมริกา (AAHPER Youth Fitness Test)	1	0.22
- แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐานระหว่าง ประเทศ (ICSPFT)	82	17.71
- แบบทดสอบสมรรถภาพทางกลไกของสมาคมกีฬา สมัครเล่นแห่งประเทศไทยญี่ปุ่น (JASA)	23	4.97
- แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย Physical Best	12	2.59

ตารางที่ 38 (ต่อ)

(N = 463)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
- แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายอย่างง่ายของการกีฬาแห่งประเทศไทย (SATST)	31	6.70
- แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายของกรมพลศึกษา	24	5.18
- แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพสำหรับเด็กไทย อายุ 7-18 ปี	25	5.40
- แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	6	1.30
ข้อทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐาน	94	20.30
1 ทดสอบความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ		
- เดิน-วิ่ง 400 เมตร	2	0.43
- เดิน-วิ่ง 800 เมตร	26	5.62
- เดิน-วิ่ง 1,000 เมตร	42	9.07
- เดิน-วิ่ง 1,500 เมตร	4	0.86
- เดิน-วิ่ง 1,600 เมตร (1 ไมล์)	2	0.43
- เดิน-วิ่ง 5 นาที	5	1.08
- เดิน-วิ่ง 12 นาที	1	0.22
- ก้าวขึ้นลงเก้าอี้ (Harvard Step Test)	2	0.43
2 ทดสอบความอดทนของกล้ามเนื้อ		
- ดึงข้อไม่จำกัดเวลา (Pull-ups)	53	11.45
- งอแขนห้อยตัว (Flexed-arm Hang)	23	4.97
- งอตัวลูกนั่ง (Curl-ups)	3	0.65
3 ทดสอบความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ		
- วัดแรงบีบมือ (Hand-grip Dynamometer)	7	1.51
- วัดแรงเหยียดขา (Leg Lift)	1	0.22

ตารางที่ 38 (ต่อ)

(N = 463)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
4 ทดสอบความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ		
- ลูกนั่ง 30 วินาที (30-second Sit-ups)	62	13.39
- ลูกนั่ง 60 วินาที (60-second Sit-ups)	5	1.08
- ดันพื้น 30 วินาที (30-second Push-ups)	20	4.32
- ดันพื้น 1 นาที (1-minute Push-ups)	4	0.86
5 ทดสอบความอ่อนตัว		
- นั่งงอตัวไปข้างหน้า (Sit and Reach)	37	7.99
- ยื่นก้มตัวไปข้างหน้า (Trunk Forward Flexion)	6	1.30
- นอนคว่ำห็น้ำยกตัวขึ้น (Trunk Lift)	3	0.65
6 ทดสอบส่วนประกอบของร่างกาย		
- ดัชนีมวลกาย (BMI: Body Mass Index)	5	1.08
7 ทดสอบความคล่องแคล่วว่องไว		
- วิ่งเก็บของ (Shuttle Run)	51	11.02
- เก้าจัตุรัส 20 วินาที (Nine-square 20 Sec.)	1	0.22
- วิ่งกลับตัว 10 เมตร (10-meter Shuttle Run)	17	3.67
- วิ่งอ้อมหลัก (Zig-zag Run)	4	0.86
- วิ่งกลับตัว 5 เมตร (5-meter Shuttle Run Timed)	3	0.65
8 ทดสอบพลังกล้ามเนื้อ		
- ยืนกระโดดไกล (Standing Board Jump)	72	15.55
- ยืนกระโดดสูง (Vertical Jump)	1	0.22
9 ทดสอบความเร็ว		
- วิ่ง 30 เมตร (30-meters dash)	1	0.22
- วิ่ง 50 เมตร (50-meters dash)	49	10.58
- ไม่ระบุ	62	13.39

ตารางที่ 38 (ต่อ)

(N = 463)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ข้อทดสอบ/แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง	8	1.73
1 ทดสอบความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ		
- เดิน-วิ่ง 1,200 เมตร	2	0.43
- เดิน-วิ่ง 2,000 เมตร	2	0.43
2 ทดสอบความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ		
- การใช้มือดันกำแพง	1	0.22
3 ทดสอบความอ่อนตัว		
- ยืนแอ่นตัวไปข้างหลัง	1	0.22
4 ทดสอบความคล่องแคล่วว่องไว		
- วิ่งกลับตัว 15 วินาที	1	0.22
5 ทดสอบความเร็ว		
- วิ่งเร็ว 80 เมตร	1	0.22
- วิ่งเร็ว 100 เมตร	2	0.43
ไม่ระบุ	46	9.94
เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายของ โรงเรียน		
- เกณฑ์ที่กำหนดเป็นมาตรฐานสำหรับนักเรียนทุกคน (Criterion-referenced Standard)	328	70.84
- เกณฑ์ที่กำหนดไว้เปรียบเทียบนักเรียนเป็นรายบุคคล (Norm-referenced Standard)	86	18.57
5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
แบบวัดคุณลักษณะ	336	72.57
แบบตรวจสอบรายการ	102	22.03
แบบสังเกต	392	84.67

จากตารางที่ 38 เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ประเมินด้านความรู้มากที่สุดคือ ข้อสอบ (ร้อยละ 98.49) ด้านทักษะ มีการประเมินเชิงปริมาณ (ร้อยละ 100) ใช้แบบทดสอบทักษะ/ ข้อทดสอบทักษะทุกโรงเรียน (ร้อยละ 100) มีการประเมินเชิงคุณภาพ (ร้อยละ 98.27) ใช้เกณฑ์การประเมิน (ร้อยละ 84.45) มากที่สุด เช่นเดียวกับกับด้านเจตคติ ใช้เกณฑ์การประเมิน (ร้อยละ 63.93) มากที่สุด ในด้านสมรรถภาพทางกาย ส่วนใหญ่มีการทดสอบและใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 86.18) และพบข้อสังเกตว่ามีโรงเรียนที่ไม่มีการทดสอบสมรรถภาพทางกาย (ร้อยละ 10.58) เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ส่วนใหญ่ใช้ ข้อทดสอบ/แบบทดสอบมาตรฐาน (ร้อยละ 64.36) โดยแบ่งออกเป็นแบบทดสอบมาตรฐาน (ร้อยละ 44.06) ข้อทดสอบมาตรฐาน (ร้อยละ 20.30) และข้อทดสอบที่สร้างขึ้นเอง (ร้อยละ 1.73) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์มาตรฐานสำหรับนักเรียนทุกคน (ร้อยละ 70.84) และในการประเมินด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม ส่วนใหญ่ใช้แบบสังเกต (ร้อยละ 84.67)

ข้อวิจารณ์

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยมีข้อวิจารณ์ตามขอบข่ายของการวิจัย ในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีจำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้องต่อ ความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน เท่ากับ 31-40 คน แสดงว่า สัดส่วนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ต่อนักเรียนส่วนใหญ่เท่ากับ 31-40 คน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ คำภูวง (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดและบริหาร โครงการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การจัดชั้นเรียน ส่วนใหญ่มีจำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้อง น้อยกว่า 30 คน ซึ่งเป็นไปตามที่ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541: 174) กล่าวไว้ว่า

...สัดส่วนของจำนวนครูผู้สอนกับจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นควรจะมีอัตราส่วนครู 1 คนต่อ นักเรียน 25-40 คน ถ้ามีจำนวนนักเรียนมากเกินไปจะทำให้ครูดำเนินการสอนได้ไม่เต็มที่

เนื่องจากดูแลควบคุมได้ไม่ทั่วถึง เพราะวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่เน้นการปฏิบัติและส่วนมากจะสอนในสถานที่ค่อนข้างกว้าง ครูต้องเดินตรวจดูแลนักเรียนทุกคน...

สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย

ด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 90.48 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 9.52 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วิริยา บุญชัย และคณะ (2532) ที่กล่าวว่า "...ในการสอนพลศึกษาใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา นั้น ครูผู้สอนทุกคนต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงการพลศึกษา เทคนิคการสอน และมีโอกาสเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมต่างๆ มากกว่า..." แต่เมื่อพิจารณาถึงจำนวนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในโรงเรียนแล้ว พบว่า มีโรงเรียนที่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคน ร้อยละ 74.95 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและสาขาวิชาอื่นๆ ร้อยละ 22.68 และไม่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในโรงเรียน ร้อยละ 2.38 แสดงว่า มีโรงเรียนที่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในโรงเรียนทั้งหมด ร้อยละ 97.63 ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ 4 ปี สร้างกีฬาชาติ พ.ศ. 2548-2551 (ระยะครึ่งแผน) ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2550: 249-288) ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า ให้มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี 1 คน ต่อ 1 โรงเรียน เพราะยังมีโรงเรียนที่ไม่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 2.38 ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่มีภาระงานสอน 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ สอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแตกต่างไปจาก วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541: 174) กล่าวว่า

...อัตราการสอนของครูก็ควรจะเป็น 3 คาบต่อวันหรือ 15 คาบต่อสัปดาห์ เพราะเวลานอกเหนือจากนั้นครูจะได้นำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ตรวจงาน ทำบันทึกการสอน ฝึกอบรมนักกีฬา สอนวิชาลูกเสือ-เนตรนารี ให้บริการ ทำหน้าที่ครูเวร ครูประจำชั้น และสุดท้ายที่สำคัญคือครูพลศึกษาควรใช้เวลาส่วนหนึ่งไปในการฝึกสมรรถภาพของตนเองให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอตามคุณสมบัติของครูพลศึกษาที่ดี...

การส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในด้านการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ สนับสนุนให้เข้าร่วมประชุมวิชาการ โดยหัวข้อที่เข้าร่วมประชุมมากที่สุดคือ การจัดทำสาระ หลักสูตรพลศึกษา การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา และการวิจัยในชั้นเรียน พร้อมกับ สนับสนุนให้มีการนิเทศการสอนภายใน โรงเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นไปตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 30 ที่กำหนดไว้ว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ การศึกษา” และสอดคล้องกับ ปฏิญญาราชบุรี (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย, 2548: 102) ที่กำหนดไว้ว่า “ควรมีการพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพ ด้วยการประชุม อบรมหรือสัมมนา เพื่อให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ ความก้าวหน้า และความเคลื่อนไหวในวิชาชีพ”

ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โรงเรียนที่จัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษามีถึงร้อยละ 98.92 ส่วนใหญ่จัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเอง ซึ่งเป็นไปตามที่ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่กล่าวว่า “ให้สถานศึกษาจัดสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มในทุกชั้น ให้เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน” (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545ข) ในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษามีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาเป็น คณะกรรมการในการจัดทำสาระหลักสูตรทุกโรงเรียน จากการมีส่วนร่วมในการจัดทำสาระ หลักสูตรของครูผู้สอนวิชาพลศึกษานี้ นำไปสู่การวางแผนการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา และการเตรียมการสอนที่มีประสิทธิภาพ สามารถบรรลุตามความมุ่งหมายที่วางไว้ได้ในทุกๆ ด้าน สอดคล้องกับ ปฏิญญาราชบุรี (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย, 2548: 102) ที่กำหนดไว้ว่า “หลักสูตรสุขศึกษาและพลศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนาโดยบุคลากรในสาขา วิชาชีพนี้โดยตรง”

การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน ส่วนใหญ่ กำหนดโดยฝ่ายวิชาการ ร้อยละ 43.20 รองลงมาคือ กำหนดร่วมกันระหว่างฝ่ายวิชาการและครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา ร้อยละ 36.72 และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ร้อยละ 17.06 แสดง ว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาส่วนใหญ่ไม่สามารถกำหนดชั่วโมงเรียน ของวิชาพลศึกษาด้วยตนเองให้เป็นไปตามข้อตกลงต่างๆ ที่มีขึ้นได้ดังที่ ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วย

กีฬาและการศึกษา (The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) ได้กำหนดหลักการไว้ว่า “ควรกำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ในระยะยาว”

ก่อนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ซึ่งเป็นคณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตร โดยเข้าร่วมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ข้อมูลพื้นฐานที่ศึกษาคือ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษานั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้น ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนไว้ในลักษณะของจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่าง ๆ (วასนา คุณาอภิสิทธิ์ และคณะ, 2547: 3-5)

กระบวนการ ขั้นตอนในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา พบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพียงร้อยละ 92.22 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วასนา คุณาอภิสิทธิ์ และคณะ (2547: 3-5) ได้กล่าวไว้ว่า

“...ขั้นตอนสำคัญในกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดคือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพราะเป็นขั้นตอนที่เชื่อมโยงหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียนที่ประเทศชาติและโรงเรียนหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งต้องการเข้ากับผู้เรียน แผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นหัวใจของคุณภาพการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีเกิดจากองค์ประกอบหลายอย่าง แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ครูผู้สอน...”

ดังนั้น เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาพลศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ มีคุณภาพตามที่โรงเรียนต้องการ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาต้องจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกคน ดังที่ วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ (2548: 228-231) กล่าวว่า “...การจัดโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาควรมีการวางแผนที่แน่นอนและมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ มีแผนการสอนประจำสัปดาห์ ประจำภาค และประจำปีไว้ในแต่ละระดับชั้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้...”

การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา มีการบูรณาการกับสาระสุขศึกษาเป็นส่วนใหญ่ แต่การบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่นๆ นั้น พบว่า ส่วนใหญ่มีการบูรณาการน้อยกว่า ร้อยละ 50 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ และคณะ (2547: 15) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาไว้ว่า “...การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษาในสถานศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนารอบด้านจากสาระต่างๆ รวมทั้งสามารถจัดให้สอดคล้องเชื่อมโยง บูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ อีก 7 กลุ่ม และยังสามารถนำไปจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อการเติมเต็มให้แก่ผู้เรียน ได้อีกด้วย...”

องค์ประกอบที่ได้พิจารณาในการเลือกกิจกรรม/กีฬา วิชาพลศึกษา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่เลือกตามความสนใจและความต้องการของนักเรียน ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 24 วรรค (1) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ว่า “จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล” และสอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545ข) ได้กล่าวว่า “...การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา ควรจัดให้เหมาะสมกับระดับความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน...”

ด้านการจัดและบริหารโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน โดยส่วนใหญ่จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ร้อยละ 99.78 แต่มีโรงเรียนที่จัดให้มีการเรียนการสอนเฉพาะ ม.1- 5 จำนวน 1 โรงเรียน ร้อยละ 0.22 มีการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนทุกโรงเรียน โดยส่วนใหญ่จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 1 ครั้ง ร้อยละ 96.11 โรงเรียนส่วนใหญ่จัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

ร้อยละ 95.90 มีโรงเรียนดำเนินการจัดโปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษเป็นส่วนน้อย ร้อยละ 33.05 และโรงเรียนส่วนใหญ่จัดโปรแกรมนันทนาการ ร้อยละ 93.09 ซึ่งสอดคล้องกับ วิสูตร กองจินดา (2545: 67-68) ได้กล่าวว่า “...การดำเนินโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โปรแกรมนันทนาการ และโปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ...”

กิจกรรม/กีฬาที่ดำเนินการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรม/กีฬาที่มีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน สอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548: 231-233) ได้กล่าวถึงหลักการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนที่กล่าวว่า “...เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนในชั่วโมงพลศึกษาแล้วมาใช้เพื่อความสนุกสนานและเพื่อออกกำลังกายตามความถนัด และความสนใจของแต่ละคน...”

ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีสนามกลางแจ้ง ร้อยละ 99.78 รองลงมาคือ โรงยิมเนเซียม ร้อยละ 40.17 สภาพและลักษณะ พบว่า มีความปลอดภัย เป็นพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ มีความพอเพียง และมีมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ วัลลภ ปัสมาลา (2545: บทคัดย่อ) พบว่า “...ด้านอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกของโครงการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง...”

อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ส่วนใหญ่มีการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัย รองลงมาคือ นักเรียนมีอุปกรณ์ส่วนตัวเพื่อใช้ในการฝึกซ้อมและพัฒนาทักษะ มีอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนใช้ในการออกกำลังกาย และฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาทักษะนอกเวลาเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Bamigboye (1985) พบว่า “...อุปกรณ์ทางพลศึกษาควรมีให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้ และสถานที่ควรปรับปรุงให้อยู่ในสภาพดีด้วย...” เป็นไปตามที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548: 371-372) ได้กล่าวว่า “...หลักการของการจัดอุปกรณ์และวัสดุทางพลศึกษานั้น ควรจะมุ่งเพื่อความสะดวก ความง่าย และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ ทั้งในแง่ของการนำไปใช้ในการเรียนการสอนและการที่นักเรียนจะมีการยืมไปใช้ในเวลาว่างตามลำพังได้ด้วย...” และจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีโรงเรียนที่มี

งบประมาณเพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงร้อยละ 53.13 และพบข้อสังเกตว่า มีสระว่ายน้ำ ห้องฝึกศิลปะการต่อสู้ ห้องฝึกด้วยน้ำหนัก ห้องกิจกรรมเข้าจังหวะ ไลลาศ แอโรบิกดีนซ์ และห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายในปริมาณที่น้อย อาจเนื่องมาจากสถานที่เหล่านี้ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก โรงเรียนส่วนใหญ่จึงไม่สนใจที่จะจัดซื้อ ผู้วิจัยเห็นว่า หากโรงเรียนมีความต้องการที่จะจัดซื้อ ควรมีแนวทางการบริหารงบประมาณคือ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบ โครงการนี้วางแผนจัดทำงบประมาณทั้งระยะสั้นและระยะยาว ที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของโรงเรียน รวมทั้งมีการประเมิน โครงการและรายงาน ให้ผู้บริหารรับทราบเป็นระยะ และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาที่มีหน้าที่ รับผิดชอบโครงการสามารถจัดทำโครงการเสนอต่อองค์กรของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริษัท ห้างร้าน เอกชน เพื่อขอสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา

ในช่วงชั้นที่ 3 จัดให้เป็นสาระพื้นฐาน ร้อยละ 96.54 โดยเรียน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ ร้อยละ 46.65 เรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ร้อยละ 47.08 และมีเพียงร้อยละ 2.81 เรียน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ และจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ในช่วงชั้นที่ 4 จัดให้เป็นสาระพื้นฐาน ร้อยละ 96.33 โดยเรียน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ ร้อยละ 57.88 เรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ร้อยละ 36.50 และมีเพียงร้อยละ 1.94 เรียน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ แสดงให้เห็นว่า ในช่วงชั้นที่ 3 มีร้อยละ 49.89 และช่วงชั้นที่ 4 มีร้อยละ 38.44 ที่เรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ที่เป็นไปตามข้อกำหนดของ ปฏิญญาราชบุรี (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย, 2548: 102) ตามหลักการที่ว่า “การจัดเวลาเรียนสุขศึกษาและพลศึกษาในสาระพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ควรต้องจัดเวลาเรียนให้เป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย โดยแบ่งเป็นสุขศึกษา 1 ชั่วโมง และพลศึกษา 2 ชั่วโมง ในทุกระดับชั้น” และเป็นไปตามหลักการของปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) ที่กำหนดไว้ว่า “ให้ทุกโรงเรียนจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและ พลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์”

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ในช่วงชั้นที่ 3 มีเพียงร้อยละ 2.81 และในช่วงชั้นที่ 4 มีเพียงร้อยละ 1.94 ที่เรียน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ ที่เป็นไปตามหลักการของปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา ที่กำหนดไว้ว่า “จัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและพลศึกษา 180 นาทีต่อสัปดาห์”

ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

องค์ประกอบที่โรงเรียนส่วนใหญ่นำมาประเมินเพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา พบว่า มีด้านความรู้และด้านทักษะเท่ากัน (ร้อยละ 98.50) รองลงมาคือด้านเจตคติ (ร้อยละ 96.11) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม (ร้อยละ 89.42) และด้านสมรรถภาพทางกาย (ร้อยละ 86.20) พบข้อสังเกตว่า ทุกโรงเรียนได้นำองค์ประกอบด้านความรู้และด้านทักษะมาประเมินการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา แต่องค์ประกอบในด้านเจตคติ ด้านสมรรถภาพทางกาย และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม ยังมีโรงเรียนที่ไม่ได้นำองค์ประกอบเหล่านี้มาประกอบการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการประเมินผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545ก) กล่าวไว้ว่า

“...การวัดและประเมินผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพและสมรรถภาพ ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้หลายวิธี อาทิเช่น การสังเกต พฤติกรรมและความสามารถในการปฏิบัติ การทดสอบ การวัด การสัมภาษณ์ การสำรวจ แฟ้มผลงาน...”

เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมิน พบว่า ด้านทักษะซึ่งมีสัดส่วนของคะแนนมากที่สุดคือ มีฐานนิยมเท่ากับ 40 รองลงมาคือ ด้านความรู้ มีฐานนิยมเท่ากับ 20 ด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านเจตคติ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม มีสัดส่วนของฐานนิยมเท่ากันคือ 10 จากสัดส่วนของการให้คะแนนนี้ แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษายังจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะเป็นสำคัญ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของพลศึกษา ดังที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548: 1) ได้กล่าวถึงพลศึกษาไว้ว่า “...พลศึกษาช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม และด้านเจตคติที่ดีไปพร้อมๆ กัน โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาและกีฬาเป็นสื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ และมีพัฒนาการด้วยการมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง...” และไม่สอดคล้องกับ ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข” (มาตรา 6) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีโรงเรียนที่ไม่มีการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ร้อยละ 10.58 แต่เมื่อพิจารณาถึงมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3) สาระที่ 4 มาตรฐาน พ 4.1 กำหนดไว้ว่า “ทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพและหรือสมรรถภาพทางกลไก และพัฒนาได้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยวิธีที่ถูกต้อง” และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6) กำหนดไว้ว่า “ประเมิน สร้างเสริมและดำรงสมรรถภาพทางกาย และทางจิตตามหลักการ วิธีการและความต้องการ” ดังนั้น โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องทดสอบสมรรถภาพทางกายให้กับผู้เรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีโรงเรียนร้อยละ 10.58 ไม่เป็นไปตามสาระที่ 4 มาตรฐาน พ 4.1 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Bowen (2010) พบว่า “...มีครูพลศึกษาเพียง 13 เปอร์เซนต์ ที่ทำการทดสอบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนอย่างเป็นระบบ และ 45 เปอร์เซนต์ที่ประเมินดัชนีมวลกาย (BMI) ของนักเรียน แสดงว่า ยังมีโรงเรียนที่ขาดการประเมินวิชาพลศึกษา...”

เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ประเมินผล ด้านความรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาใช้ข้อสอบเป็นส่วนใหญ่ ด้านทักษะ มีการประเมิน 2 แบบ คือ เชิงปริมาณ ใช้แบบทดสอบทักษะ/ข้อทดสอบทักษะทุกโรงเรียน และการประเมินเชิงคุณภาพใช้เกณฑ์การประเมินเป็นส่วนใหญ่ ด้านเจตคติ ใช้เกณฑ์การประเมินเป็นส่วนใหญ่ ในด้านสมรรถภาพทางกาย ส่วนใหญ่มีการทดสอบและใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ส่วนใหญ่ใช้ข้อทดสอบ/แบบทดสอบมาตรฐาน แต่พบว่ามีบางโรงเรียนใช้ข้อทดสอบที่สร้างขึ้นเอง เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์มาตรฐานสำหรับนักเรียนทุกคน และในการประเมินด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม ส่วนใหญ่ใช้แบบสังเกต ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545ก) กล่าวไว้ว่า “...เน้นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนตามสภาพจริงหรือใกล้เคียงสถานการณ์ที่เป็นจริง (Authentic Learning and Assessment) สะท้อนความสามารถและการแสดงออกของผู้เรียน (Student Performance) อย่างชัดเจน...”

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสถานภาพของผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่างของประเทศไทย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย รวมจำนวนประชากร
ทั้งสิ้น 534 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 534 โรงเรียน ในเขตพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ ชัยภูมิ นครราชสีมา
บุรีรัมย์ ยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาสถานภาพของ
ผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย โดยแบ่ง
ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายปิด แบบ Multiple
Choices

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน เป็นคำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices

ตอนที่ 3 สถานภาพของผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่างของประเทศไทย ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านครูผู้สอนวิชาผลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices และ
แบบ Multi-Response

3.2 ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรผลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบ Multiple
Choices และแบบ Multi-Response

3.3 ด้านการจัดและบริหาร โปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียน เป็นคำถามปลายปิด
แบบ Multiple Choices และแบบ Multi-Response

3.4 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นคำถามปลายปิด แบบ
Check lists

3.5 ด้านโครงสร้างวิชาผลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices และ
คำถามปลายเปิด

3.6 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นคำถามปลายปิด แบบ Multiple Choices
แบบ Multi-Response และคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากภาควิชาผลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน ขอความอนุเคราะห์ให้หัวหน้ากลุ่มสาระการ
เรียนรู้สุขศึกษาและผลศึกษาตอบแบบสอบถามสถานภาพของผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน เพื่อให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
 สุขศึกษาและพลศึกษาตอบแบบสอบถามสถานภาพของพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย โดยส่งทางไปรษณีย์ แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ

2.1 ช่วงที่ 1 เดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามครั้งที่ 1
 จำนวน 534 ฉบับ ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 534 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืน
 มา จำนวน 284 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 53.18

2.2 ช่วงที่ 2 เดือน กรกฎาคม – กันยายน พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามครั้งที่ 2
 จำนวน 250 ฉบับ ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 250 โรงเรียน ที่ไม่ได้ตอบแบบสอบถามกลับคืน
 มาในครั้งที่ 1 ได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืนมาจำนวน 150 ฉบับ รวมจำนวนแบบสอบถามที่
 ได้รับตอบกลับคืนมาทั้งหมด 434 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.27

2.3 ช่วงที่ 3 เดือน พฤศจิกายน – ธันวาคม พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามครั้งที่ 3
 จำนวน 100 ฉบับ ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 100 โรงเรียน ที่ไม่ได้ตอบแบบสอบถามกลับคืน
 มาในครั้งที่ 2 ได้รับแบบสอบถามตอบกลับคืนมา จำนวน 29 ฉบับ รวมจำนวนแบบสอบถามที่
 ได้รับตอบกลับคืนมาทั้งหมด 463 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.70

3. นำสอบแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับคืนไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน
 463 ฉบับ จากแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 534 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.70 ไปวิเคราะห์ข้อมูลตาม
 จุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. ข้อคำถามปลายเปิด แบบ Multiple Choices แบบ Multi-Response และแบบ Check lists
 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วหาค่าร้อยละ (Percentage) และฐานนิยม (Mode)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย โดยครอบคลุมด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ด้านการจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

- 1.1 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา
- 1.2 โรงเรียนส่วนใหญ่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาทุกคน
- 1.3 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่มีการะงานสอน 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยสอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษามากที่สุด
- 1.4 โรงเรียนส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในด้านการเรียนการสอน ส่วนใหญ่สนับสนุนการเข้าร่วมประชุมวิชาการ หัวข้อที่เข้าร่วมมากที่สุดคือ การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

2. ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

- 2.1 โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา โดยจัดทำด้วยตนเอง คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาประกอบด้วยครูผู้สอนวิชาพลศึกษาเป็นหลัก

2.2 จำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนกำหนดโดยคณะกรรมการฝ่ายวิชาการเป็นส่วนใหญ่

2.3 กระบวนการ ขั้นตอนในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำมากที่สุดคือ ศึกษาสาระ มาตรฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น กำหนดสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น รายปี รายภาค และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

2.4 การพิจารณาเลือกกิจกรรม/กีฬา วิชาพลศึกษา ได้พิจารณาถึง ความสนใจและความต้องการของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

2.5 คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาได้ปรับปรุงหลักสูตรพลศึกษาทุกๆ 2 ปี เป็นส่วนใหญ่

3. ด้านการจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

3.1 โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน ส่วนใหญ่จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี โดยจัดชั้นเรียนในลักษณะสหศึกษา มีการส่งแผนการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา และจัดให้มีการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนวิชาพลศึกษาทุกชั้นปี

3.2 โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 1 ครั้ง กิจกรรมหรือกีฬาที่จัดดำเนินการแข่งขันมากที่สุดคือ วอลเลย์บอล เซปักตะกร้อ และฟุตบอล

3.3 โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน มีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการแข่งขันแต่ไม่เพียงพอ กีฬาที่สนับสนุนให้จัดเข้าร่วมการแข่งขันมากที่สุดคือ ฟุตบอล เซปักตะกร้อ และวอลเลย์บอล

3.4 โปรแกรมการจัดพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความสามารถเป็นเลิศ และเด็กที่มีความพิการทางร่างกาย

3.5 โปรแกรมสนับสนุนการ กิจกรรมที่จัดมากที่สุดในคือ ดนตรี โดยช่วงหลักเล็กเรียนเป็น ช่วงระยะเวลาที่จัดกิจกรรมมากที่สุด

4. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

4.1 สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็น สนามกลางแจ้ง อยู่ในลักษณะที่มีความปลอดภัย มีพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ มีความเพียงพอ และมีมาตรฐาน

4.2 อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนใหญ่มีการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัย แต่มีห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับให้นักเรียนเปลี่ยนชุดเป็นส่วน น้อย

5. ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา

5.1 ในช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3) ส่วนใหญ่กำหนดเป็นสาระพื้นฐาน เรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ เกณฑ์การประเมินผลที่ใช้เป็นส่วนใหญ่คือ ระดับคะแนน

5.2 ในช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6) ส่วนใหญ่กำหนดเป็นสาระพื้นฐาน เรียน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ เกณฑ์การประเมินผลที่ใช้เป็นส่วนใหญ่คือ ระดับคะแนน

5.3 จำนวนกิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในแต่ละภาค การศึกษา ส่วนใหญ่จัด 1 กิจกรรม กิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษามาก ที่สุดคือ เทเบิลเทนนิส กระบี่กระบอง กรีฑาลู่-ลาน วอลเลย์บอล บาสเกตบอล ฟุตบอล แบดมินตัน และลีลาศ

6. ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

6.1 โรงเรียนส่วนใหญ่ให้คะแนนแบบอิงเกณฑ์

6.2 องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนนในการประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านทักษะ ซึ่งมีสัดส่วนของคะแนนมากที่สุด มีฐานนิยมเท่ากับ 40 รองลงมาคือ ด้านความรู้ มีฐานนิยมเท่ากับ 20 ด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านเจตคติ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้าน สังคม มีสัดส่วนของคะแนนเท่ากันคือ ฐานนิยมเท่ากับ 10

6.3 เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้

6.3.1 ด้านความรู้ส่วนใหญ่ใช้ข้อสอบ

6.3.2 ด้านทักษะ มีการประเมินเชิงปริมาณ โดยใช้แบบทดสอบทักษะ/ข้อทดสอบ ทักษะทุกโรงเรียน การประเมินเชิงคุณภาพ ส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์การประเมิน

6.3.3 ด้านเจตคติ ส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์การประเมิน

6.3.4 ด้านสมรรถภาพทางกาย ส่วนใหญ่มีการทดสอบและใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา ใช้ข้อทดสอบ/แบบทดสอบมาตรฐาน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ใช้เกณฑ์มาตรฐานสำหรับนักเรียนทุกคนเป็นส่วนใหญ่

6.3.5 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม ส่วนใหญ่ใช้แบบสังเกต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถสรุปข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง สถานภาพของพลศึกษา ดังนี้

1. โรงเรียนควรจัดให้มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างน้อย 1 คนต่อ 1 โรงเรียน

2. โรงเรียนควรจัดให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีอัตราการสอนเป็น 3 คาบต่อวัน หรือ 15 คาบต่อสัปดาห์ เพราะครูจะได้นำเวลาออกเหนือจากเวลาสอนไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ตรวจสอบ ทำบันทึกการสอน ฝึกอบรมนักศึกษา สอนวิชาลูกเสือ-เนตรนารี ให้บริการ ทำหน้าที่ครูเวร ครูประจำชั้น และการฝึกสมรรถภาพของตนเองให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอ
3. โรงเรียนควรกำหนดจำนวนชั่วโมงการเรียนวิชาพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ในระยะยาว
4. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา มีส่วนร่วมในขั้นตอน กระบวนการจัดทำสาระหลักสูตรทุกขั้นตอน และต้องจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาทุกคน
5. โรงเรียนควรจัดให้มีสถานที่ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ เพื่อให้สามารถดำเนินการจัด โปรแกรมการสอนพลศึกษาใน โรงเรียน และ โปรแกรมอื่นๆ ได้ดียิ่งขึ้น
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการประเมินผล เพื่อการตัดสินใจระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาต้องประเมินให้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบ ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ ด้านสมรรถภาพทางกาย และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม
7. โรงเรียนต้องส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาทดสอบและประเมินสมรรถภาพทางกายให้กับผู้เรียนทุกระดับชั้นปี

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาด้านสภาพของพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด และภาคอื่นๆ ของประเทศไทย เพื่อให้ทราบสภาพของพลศึกษาที่แท้จริงของประเทศไทย
2. ควรมีการศึกษาด้านสภาพของพลศึกษาทั้งใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพลศึกษาทุกระดับ

3. ควรมีการศึกษาสถานภาพของพลศึกษา โดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต่อไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2550. ข้อมูลการปกครอง (Online).

<http://www.dopa.go.th/padmic/jungwad76/jungwad76.htm>, 11 กรกฎาคม 2551.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2533. คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. 2535. คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2544. คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. 2545ก. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุศึกษาและพลศึกษาใน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. 2545ข. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

_____. 2546. การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษาตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

กรรวิ บุญชัย. 2550. เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา ขั้นสูง. ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัคราณา)

- กรรวี บุญชัย. 2552. “การพัฒนาเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้” เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา. ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กุลยา อนันตวงศ์. 2539. สภาพและปัญหาการจัดดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรัช เทียบทอง. 2548. การพัฒนาเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงวิชาทักษะและวิธีสอนกิจกรรมเข้าจังหวะ สำหรับนิสิตสาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. 2544. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: วิทยาการพิมพ์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. 2527. หลักการบริหารการศึกษา. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2549. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์.
- ประสิทธิ์ คำภูง. 2544. ปัญหาการจัดและบริหารโครงการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประสิทธิ์ สาระสันต์ และคณะ. 2544. รายงานการวิจัยความต้องการบริการแนะแนวสุขภาพของ
นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษา สังกัดกรมพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กรม
พลศึกษา.

พัฒนา เจริญวัฒนะมงคล. 2532. สภาพและปัญหาการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน
มัธยมศึกษา คาทอลิก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
พลศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การดี อมรรัตนานนท์. 2547. การประเมินโครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2550. โครงการประเมินยุทธศาสตร์ 4 ปี สร้างกีฬาชาติ พ.ศ. 2548-
2551 (ระยะครึ่งแผน). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2538. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร:
อักษรเจริญทัศน์.

รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์. 2549. สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2548. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ. 2540. หลักการพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ. แปลจาก Williams, J. F. 1964. **The Principles of Physical
Education.** Philadelphia: Saunders.

_____. 2548. รวบรวมความเกี่ยวกับปรัชญา หลักการ วิธีสอนและการวัดเพื่อประเมินผลทาง
พลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลภ ปัสมาลา. 2545. การประเมินโครงการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วัลลภ ลำพวย. 2551. เทคนิควิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. 2541. หลักสูตรพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

_____. 2547. การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดทำสาระหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์, ภาวนา อนนตะชัย และ อุทัย สุขเสริม. 2547. คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3). กรุงเทพมหานคร: อรุณลาดพร้าว.

วิริยา บุญชัย, อลิสา พงษ์อมรพรหม และ ไพวัลย์ ตันลาพุด. 2532. “การประเมินโครงการพลศึกษาของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาของไทย” รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิสูตร กองจินดา. 2545. การจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วุฒิสักดิ์ นนทะเสน. 2544. ศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมาคมสุศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย. 2548. **ปฏิญญาธนบุรี.**

วารสารสุศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ. 31(มกราคม-ธันวาคม 2548): 102.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2550. **จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสังกัด ประจำปี 2550**

(Online). http://210.1.20.11/doc/web_doc/download/sch50/count_sch.htm, 2 กรกฎาคม 2551.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554).** กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สุรงค์ ควบสุวรรณ. 2537. **การประเมินโครงการพลศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**

สุวิมล ตั้งัจจงพน. 2540. **สารานุกรมเกี่ยวกับพลศึกษาและนันทนาการ.** กรุงเทพมหานคร: มิตรภาพการพิมพ์และสตูดิโอ จำกัด.

สุวิมล ตั้งัจจงพน และ กุลยา ดันติผลาชีวะ. 2542. **การประเมินผลงานเพิ่มสะสมทางพลศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.

สุวิมล ตรีภานันท์. 2550. การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนงค์ รักษ์วงศ์. 2543. การศึกษาปัญหาการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุดม วัชรวิทย์. 2543. สภาพของโปรแกรมกิจกรรมพลศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Bamigboye, S. O. 1985. **An Appraisal of the Physical Education Program in the Teacher Colleges in the Kwara State of Nigeria** (Online). <http://www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>, July 23, 2008.

Bowen, H. 2010. **Study: Idaho children not getting enough opportunity to maintain healthy weight: Physical education time in elementary through high school doesn't meet national recommendations** (Online). <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=1957611411&sid=31&Fmt=3&clientId=56170&RQT=309&VName=PQD>, February 20, 2010.

Dumaguin, J. 1985. **An Evaluation of the Status of Physical Education Programs in the Public High School of Hawaii** (Online). <http://www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>, July 23, 2008.

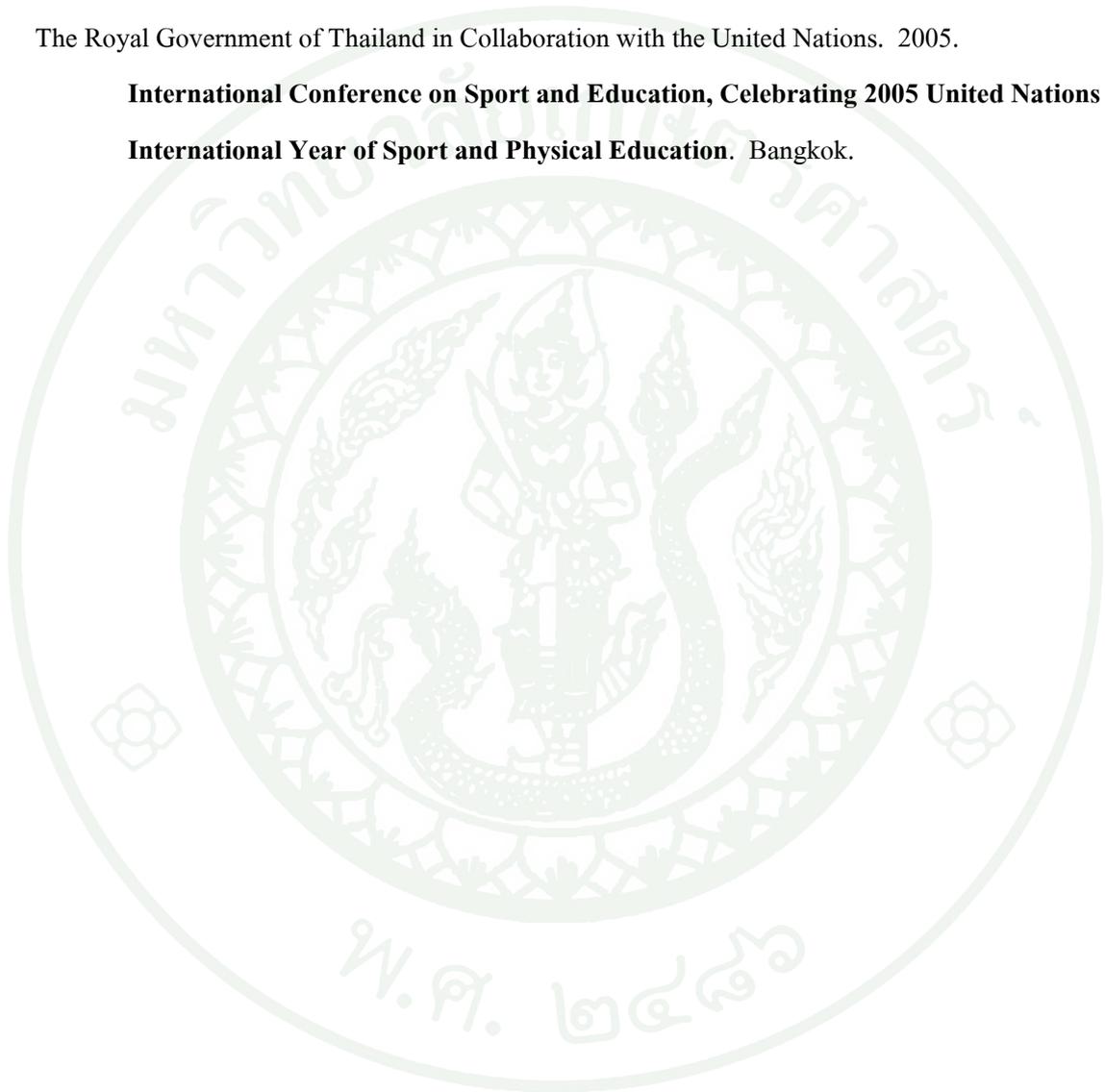
Kulik, K. S. 2009. **Implementation of a quality physical education program as defined by the National Association for Sport and Physical Education of public high schools in southwestern Pennsylvania** (Online). <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=1917927421&sid=18&Fmt=2&clientId=56170&RQT=309&VName=PQD>, February 20, 2010.

National Association for Sport and Physical Education & American Heart Association. 2006.

2006 Shape of the Nation Report: Status of Physical Education in the USA. Reston, VA: National Association for Sport and Physical Education.

The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations. 2005.

International Conference on Sport and Education, Celebrating 2005 United Nations International Year of Sport and Physical Education. Bangkok.

ภาคผนวก

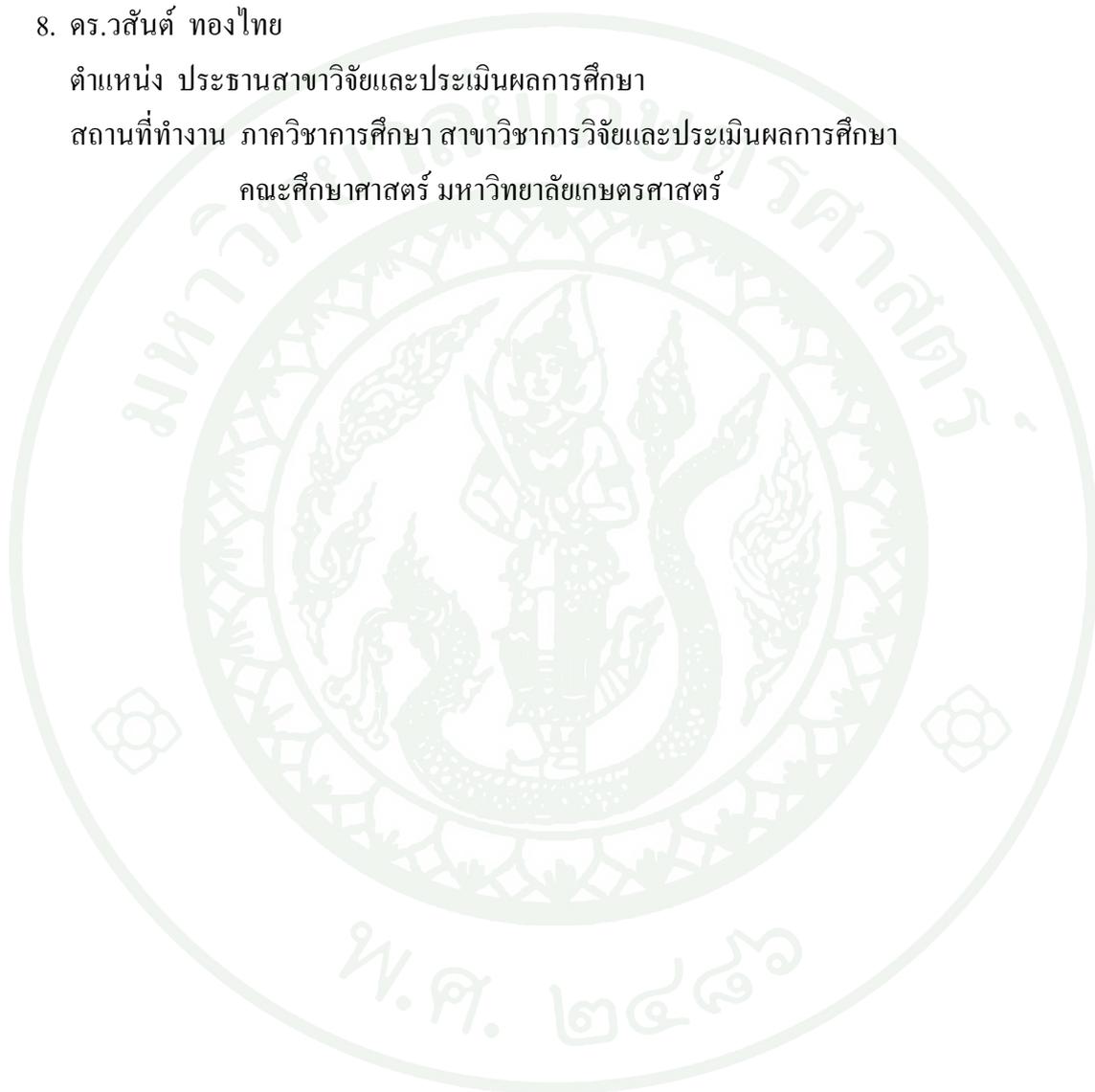

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา คุณาอภิสิทธิ์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรางค์ เมรานนท์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
3. รองศาสตราจารย์มงคล แฝงสาเคน
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน โปรแกรมวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
4. รองศาสตราจารย์รตนา เสงส์สวัสดิ์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลานามัย
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. รองศาสตราจารย์สมบูรณ์ จิระสถิตย์
ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (สุขศึกษา): ประถมศึกษา
สถานที่ทำงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนสาธิตแห่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีระ มาลีหอม
ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวงษ์ เข้มงามเหลือ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
8. ดร.วสันต์ ทองไทย
ตำแหน่ง ประธานสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาการศึกษา สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

(สำเนา)

ที่ ศธ.0513.10905/

ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

50 พหลโยธิน จตุจักร กทม. 10900

มกราคม พ.ศ. 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม

2. โครงการวิทยานิพนธ์ (ฉบับย่อ)

ด้วย นางสาวอรพรรณ ปุณญา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในประเทศไทย” ภายใต้การควบคุมของ

1. อาจารย์จุฑามาศ บัตรเจริญ, ค.ศ. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
2. รองศาสตราจารย์กรวิ บุญชัย, Ed. D. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย และอยู่ในระหว่างการดำเนินการปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ซึ่งการปรับปรุงดังกล่าว จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิต จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีระ มาลีหอม)

หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา

ภาควิชาพลศึกษา

โทร. 0-2579-7149

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ.0513.10905/

ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

50 พหลโยธิน จตุจักร กทม. 10900

กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวอรพรรณ ปุญญา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในประเทศไทย” การวิจัยครั้งนี้ นิสิตได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ในการนี้ภาควิชาพลศึกษา มีความประสงค์ขอความร่วมมือจากท่าน โดยให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียนตอบแบบสอบถามนี้ เพื่อใช้ประกอบการทำวิจัยให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ อนึ่ง ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับ ไม่นำไปเปิดเผย

ภาควิชาพลศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีระ มาลีหอม)

หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา

ภาควิชาพลศึกษา

โทร. 02-579-7149 โทรสาร. 02-942-8671

มือถือ (นิสิต). 086-679-3762

ภาคผนวก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

สถานภาพของผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในประเทศไทย

ผู้ตอบ

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสถานภาพของผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในประเทศไทย เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาผลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป ในฐานะที่ท่านเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ช่วยตอบแบบสอบถามนี้ และขอได้โปรดตอบให้ครบทุกข้อ พร้อมด้วยข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด หากมีข้อสงสัยหรือขัดข้องประการใด สามารถติดต่อมายังผู้วิจัย โทรศัพท์ 086-6793762 โดยรายละเอียดของแบบสอบถามประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

ตอนที่ 3 สถานภาพของผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในประเทศไทย

ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของท่าน มีความสำคัญยิ่งต่อความสมบูรณ์ของการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอความกรุณาท่านส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย โดยนำแบบสอบถามใส่ในซองเอกสารสีน้ำตาลที่ติดแสตมป์และจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยแล้วส่งกลับมายังผู้วิจัย ภายในวันที่ 13 เดือน มีนาคม 2552 อนึ่ง ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับ ไม่นำไปเปิดเผย

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งในความร่วมมือของท่าน

นางสาวอรพรรณ ปุญญา
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพลศึกษา
ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

- โรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานเป็นโรงเรียนขนาด
 - เล็ก (มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน)
 - กลาง (มีจำนวนนักเรียน 500 – 1,499 คน)
 - ใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน 1,500 – 2,499 คน)
 - ใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป)
- ลักษณะของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานเป็นโรงเรียนแบบ
 - เฉพาะชาย
 - เฉพาะหญิง
 - สหศึกษา (ชาย-หญิง)
- จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้องต่อความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน
 - น้อยกว่า 30 คน
 - 31-40 คน
 - 41-50 คน
 - มากกว่า 50 คน (โปรดระบุจำนวน).....

ตอนที่ 3 สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย

3.1 ด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

- จำนวนครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน.....คน
- คุณวุฒิทางการศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน
 - จำนวนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา.....คน
 - จำนวนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่จบวุฒิการศึกษาทางด้านอื่นๆ.....คน
(โปรดระบุวุฒิการศึกษา).....
- ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีภาระงานสอน โดยเฉลี่ย.....ชั่วโมง/สัปดาห์

4. รายวิชาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- สอนเฉพาะวิชาพลศึกษา
 - สอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา
 - สอนวิชาพลศึกษา และวิชาอื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. โรงเรียนส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในด้านการเรียนการสอนอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- การนิเทศการสอน
 - สนับสนุนการเข้าร่วมประชุมวิชาการ
 - เชิญวิทยากรมาบรรยาย
 - ให้ลาศึกษาต่อ
 - ให้ทุนการศึกษา
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. หัวข้อใดต่อไปนี่ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้รับการอบรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา
 - การสอนวิชาพลศึกษา
 - การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา
 - การวิจัยในชั้นเรียน
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3.2 ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

- คำชี้แจง 1. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
2. โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

1. โรงเรียนได้มีการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษาหรือไม่
- มี (ทำข้อถัดไป)
 - ไม่มี (เข้าไปทำด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา หน้า 6)
2. หากโรงเรียนไม่มีการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา แล้วโรงเรียนใช้สาระหลักสูตรใด (โปรดระบุ).....
-

3. โรงเรียนได้จัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษาอย่างไร
- จัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษาด้วยตนเอง
 - จัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษาร่วมกับโรงเรียนอื่น
4. คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษาประกอบด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา
 - ครูผู้สอนวิชาสุขศึกษา
 - ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ
 - ตัวแทนนักเรียน
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาของโรงเรียน กำหนดโดย
- คณะผู้บริหารโรงเรียน
 - ฝ่ายวิชาการ
 - กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. ก่อนการดำเนินการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา โรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตร โดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- การจัดสัมมนาวิชาการ
 - การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
 - เชิญวิทยากรมาบรรยาย
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. ก่อนการดำเนินการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษาได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
 - ความมุ่งหมายและหลักการ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
 - แนวการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
- หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - หลักการและเป้าหมาย ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - วิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
 - คุณภาพของผู้เรียน
 - สาระ มาตรฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
 - กระบวนการจัดทำสาระหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
 - การประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - ความสำคัญของการประเมินสมรรถภาพทางกาย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - องค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพและสมรรถภาพทางกลไก
 - หลักในการเลือกข้อทดสอบสมรรถภาพทางกาย
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. กระบวนการ ขั้นตอนในการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีส่วนร่วม
ในการจัดทำ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ศึกษาสาระ มาตรฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
- วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
- กำหนดสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น รายปี รายภาค
- กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาค
- เขียนคำอธิบายรายวิชา
- ออกแบบหน่วยการเรียนรู้
- กำหนดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้
- การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

9. การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษาได้บูรณาการกับกลุ่มสาระใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- สาระสุขศึกษา
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- ไม่มีการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น

10. การพิจารณาเลือกกิจกรรมทางกาย/กีฬา ในวิชาพลศึกษา ได้พิจารณาถึงองค์ประกอบที่สำคัญ
ดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- พิจารณาความสนใจและความต้องการของนักเรียน
- พิจารณานुकตากร
- พิจารณาสถานที่
- พิจารณาวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

11. โรงเรียนได้จัดทำเอกสารหลักสูตรวิชาพลศึกษาหรือไม่

- มี
- ไม่มี

12. โรงเรียนได้จัดทำคู่มือการสอนวิชาพลศึกษาหรือไม่

- มี
- ไม่มี

2.3 เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มของนักเรียน

- แบ่งเป็นห้อง แบ่งเป็นสี
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2.4 กิจกรรม/กีฬาที่จัดดำเนินการแข่งขัน มีดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล เซปักตะกร้อ
 ฟุตซอล รักบี้ฟุตบอล แสนด์บอล แชร้บอล
 แบดมินตัน เทเบิลเทนนิส เปตอง ลีลาศ
 วายน้ำ หมากรุก กรีฑาลู่-ลาน กีฬาพื้นเมือง
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

3.1 โรงเรียนมีโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนหรือไม่

- มี (ทำข้อถัดไป)
 ไม่มี (ข้ามไปทำข้อ 4)

3.2 โรงเรียนมีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนหรือไม่

- มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ
 มีการสนับสนุนงบประมาณแต่ไม่เพียงพอ
 ไม่มีการสนับสนุนงบประมาณ

3.3 โรงเรียนมีนโยบายสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนชนิดใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล เซปักตะกร้อ
 ฟุตซอล รักบี้ฟุตบอล แสนด์บอล แชร้บอล
 แบดมินตัน เทเบิลเทนนิส เปตอง ลีลาศ
 วายน้ำ หมากรุก กรีฑาลู่-ลาน กีฬาพื้นเมือง
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. โปรแกรมการจัดพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

4.1 โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษประเภทใดบ้าง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

 เด็กที่มีความพิการทางร่างกาย เด็กที่มีความสามารถเป็นเลิศ

4.2 โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษอย่างไร

 จัดให้เรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียนตามปกติ จัดแยกสอนตามความผิดปกติ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4.3 โรงเรียนของท่านมีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษหรือไม่

 มี ไม่มี5. โปรแกรมนันทนาการ

5.1 กิจกรรมนันทนาการที่โรงเรียนจัด

 กิจกรรมพิเศษ การท่องเที่ยว ศิลปะวาดเขียน การแสดง ดนตรี อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5.2 ช่วงระยะเวลาที่จัดกิจกรรม

 ช่วงเช้า ช่วงพักกลางวัน ช่วงหลังเลิกเรียน อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3.4 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงของสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนของท่าน ดังต่อไปนี้

ข้อ	รายการ	ช่องทำเครื่องหมาย	
		มี	ไม่มี
1	สภาพและลักษณะสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน วิชาพลศึกษาในโรงเรียน 1.1 มีความเพียงพอ..... 1.2 มีมาตรฐาน..... 1.3 มีความปลอดภัย..... 1.4 มีพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ.....
2	สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน 2.1 สนามกลางแจ้ง..... 2.2 โรงยิมเนเซียม..... 2.3 ห้องกิจกรรมเข้าจังหวะ ลีลาศ แอโรบิกแดนซ์..... 2.4 ห้องฝึกด้วยน้ำหนัก..... 2.5 ห้องฝึกศิลปะการต่อสู้..... 2.6 สระว่ายน้ำ..... 2.7 อื่นๆ (โปรดระบุ)
3	อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชา พลศึกษาในโรงเรียน 3.1 มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก 3.2 มีอุปกรณ์ เช่น ลูกบอล เบาะยิมนาสติก ตาข่าย และอุปกรณ์อื่นๆ เพียงพอสำหรับการเรียนการสอน..... 3.3 นักเรียนมีอุปกรณ์ส่วนตัว เช่น ไม้เทเบิลเทนนิส กระบี่ เพื่อใช้ใน การ ฝึกซ้อมและพัฒนาทักษะ..... 3.4 มีอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนใช้ในการออกกำลังกาย และฝึกซ้อม เพื่อพัฒนาทักษะนอกเวลาเรียน..... 3.5 มีห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับให้นักเรียนเปลี่ยนชุด..... 3.6 มีการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัย.....

3.5 ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง และเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

หมายเหตุ เขียนเครื่องหมายได้มากกว่า 1 ช่อง ในกรณีที่คำตอบมีหลายข้อที่เป็นจริง

1. โรงเรียนกำหนดโครงสร้างวิชาพลศึกษาใน ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3) และ ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6) ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3)	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์	เกณฑ์การประเมินผล
☐ สาระพื้นฐาน	☐ เกรต ☐ ผ่าน/ไม่ผ่าน
☐ สาระเพิ่ม	☐ เกรต ☐ ผ่าน/ไม่ผ่าน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	☐ เกรต ☐ ผ่าน/ไม่ผ่าน
ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6)	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์	เกณฑ์การประเมินผล
☐ สาระพื้นฐาน	☐ เกรต ☐ ผ่าน/ไม่ผ่าน
☐ สาระเพิ่ม	☐ เกรต ☐ ผ่าน/ไม่ผ่าน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	☐ เกรต ☐ ผ่าน/ไม่ผ่าน

2. จำนวนกิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา

- 1 กิจกรรม 2 กิจกรรม 3 กิจกรรม
 มากกว่า 3 กิจกรรม อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. กิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในแต่ละชั้นปี

ชั้นมัธยมศึกษา	รายชื่อกิจกรรม	
	ภาคต้น	ภาคปลาย
ปีที่ 1		
2		
3		
4		
5		
6		

3.6 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

- คำชี้แจง 1. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
2. โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

1. เกณฑ์ในการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)

- ให้คะแนนแบบอิงเกณฑ์ ให้คะแนนแบบอิงกลุ่ม
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. องค์กรประกอบและสัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมิน เพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) พร้อมทั้งเขียนสัดส่วนคะแนนในแต่ละองค์ประกอบ (รวม 100 คะแนน)

องค์ประกอบที่นำมาเป็นส่วนในการพิจารณาตัดสินวิชาพลศึกษา	สัดส่วนคะแนน
☐ ด้านความรู้	
☐ ด้านทักษะ	
☐ ด้านเจตคติ	
☐ ด้านสมรรถภาพทางกาย	
☐ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม	
รวม	100 คะแนน

3. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

3.1 ด้านความรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ข้อสอบ การสัมภาษณ์
 แฟ้มสะสมงาน อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.2 ด้านทักษะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ด้านปริมาณ
- แบบทดสอบทักษะ/ข้อทดสอบทักษะ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- ด้านคุณภาพ
- แบบตรวจสอบรายการ (check list) แบบประมาณค่า (rating scale)
- เกณฑ์การประเมิน (rubic) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.3 ด้านเจตคติ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- แบบวัดเจตคติ แบบตรวจสอบรายการ (check list)
- แบบประมาณค่า (rating scale) เกณฑ์การประเมิน (rubic)
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.4 ด้านสมรรถภาพทางกาย

3.4.1 โรงเรียนได้จัดให้มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายหรือไม่

- มีการทดสอบ และใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนน
วิชาพลศึกษา (เกรด)
- มีการทดสอบ แต่ไม่ใช่เป็นองค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนน
วิชาพลศึกษา (เกรด)
- ไม่มีการทดสอบ

3.4.2 ข้อทดสอบ/แบบทดสอบที่ท่านนำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

- ข้อทดสอบ/แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐาน (โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

- ข้อทดสอบ/แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

3.4.3 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายของโรงเรียนใช้

เกณฑ์ชนิดใด

- เกณฑ์ที่กำหนดเป็นมาตรฐานสำหรับนักเรียนทุกคน
(Criterion-referenced Standard)
- เกณฑ์ที่กำหนดไว้เปรียบเทียบกับนักเรียนเป็นรายบุคคล
(Norm-referenced Standard)
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.5 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- แบบวัดคุณลักษณะ แบบตรวจสอบรายการ (check list)
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง ในความกรุณาของท่าน

นางสาวอรพรรณ ปุญญา

(ผู้วิจัย)

ภาคผนวก จ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางผนวกที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ 8 ท่าน

ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 8 ท่าน								ค่า IOC	
	1	2	3	4	5	6	7	8		
ตอนที่ 1										
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม										
1. เพศ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2. อายุ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3. คุณวุฒิทางการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4. ประสบการณ์ในการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5. การปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
6. ท่านมีภาระงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียนนอกเหนือจากการปฏิบัติงานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
ตอนที่ 2										
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน										
1. โรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานเป็นโรงเรียนขนาด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	0.75
2. ลักษณะของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	0.75
3. จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้องต่อความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 8 ท่าน								ค่า IOC
	1	2	3	4	5	6	7	8	
ตอนที่ 3 สถานภาพของพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างใน ประเทศไทย									
3.1 ด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา									
1. จำนวนครูผู้สอนวิชาพลศึกษาใน โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2. คุณวุฒิทางการศึกษาของครูผู้สอน วิชาพลศึกษาในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	0.75
3. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีภาระงาน สอนโดยเฉลี่ยกี่ชั่วโมง/สัปดาห์	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4. รายวิชาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาสอน	+1	+1	+1	+1	+1	0	-1	+1	0.63
5. โรงเรียนส่งเสริมครูผู้สอนวิชา พลศึกษาในด้านการเรียนการสอน อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
6. หัวข้อใดต่อไปนี้ที่ครูผู้สอนวิชา พลศึกษาได้รับการอบรม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	0.75
3.2 ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรวิชา พลศึกษา									
1. โรงเรียนได้มีการจัดทำสาระ หลักสูตรวิชาพลศึกษาหรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2. หากโรงเรียนไม่มีการจัดทำสาระ หลักสูตรวิชาพลศึกษา แล้วโรงเรียนใช้ สาระหลักสูตรใด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3. โรงเรียนได้จัดทำสาระหลักสูตรวิชา พลศึกษาอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.88

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 8 ท่าน								ค่า IOC	
	1	2	3	4	5	6	7	8		
4. คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5. การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1		0.75
6. ก่อนการดำเนินการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา โรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรโดย	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
7. ก่อนการดำเนินการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1		0.75
8. กระบวนการ ขั้นตอนในการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษาที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
9. การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษาได้บูรณาการกับกลุ่มสาระใด	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
10. การพิจารณาเลือกกิจกรรมทางกาย/กีฬา ในวิชาพลศึกษา ได้พิจารณาถึงองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
11. โรงเรียนได้จัดทำเอกสารหลักสูตรวิชาพลศึกษาหรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1		0.75
12. โรงเรียนได้จัดทำคู่มือการสอนวิชาพลศึกษาหรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1		0.75

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 8 ท่าน								ค่า IOC
	1	2	3	4	5	6	7	8	
13. คณะกรรมการการจัดทำสาระ หลักสูตรวิชาพลศึกษาได้ปรับปรุง หลักสูตรวิชาพลศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	0.75
3.3 ด้านการจัดและบริหารโครงการพลศึกษาในโรงเรียน									
1. โครงการพลศึกษาที่จัดขึ้นใน โรงเรียนประกอบด้วยโครงการ ดังต่อไปนี้									
1. โครงการสอนพลศึกษาในโรงเรียน									
1.1 โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
1.2 ลักษณะการจัดชั้นเรียนวิชาพลศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	0.88
1.3 โรงเรียนได้กำหนดให้มีการส่งแผนการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาหรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
1.4 โรงเรียนได้กำหนดให้มีการนิเทศการสอนภายในวิชาพลศึกษาในทุกชั้นปีหรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2. โครงการแข่งขันกีฬภายใน									
2.1 จำนวนครั้งในการจัดดำเนินโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2.2 ช่วงเวลาที่จัดดำเนินโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2.3 เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2.4 กิจกรรม/กีฬาที่จัดดำเนินการแข่งขัน	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 8 ท่าน								ค่า IOC
	1	2	3	4	5	6	7	8	
3. โครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน									
3.1 โรงเรียนมีโครงการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนหรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3.2 โรงเรียนมีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนหรือไม่	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.88
3.3 โรงเรียนมีนโยบายสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนชนิดใดบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4. โครงการพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ									
4.1 โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษประเภทใดบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	0.75
4.2 โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	0.75
4.3 โรงเรียนของท่านมีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษหรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	0.75
5. โครงการนันทนาการ									
5.1 กิจกรรมนันทนาการที่โรงเรียนจัด	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.88
5.2 ช่วงระยะเวลาที่จัดกิจกรรม	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.88

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 8 ท่าน								ค่า IOC
	1	2	3	4	5	6	7	8	
3.4 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก									
1. สภาพและลักษณะสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.88
2. สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.88
3. อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	0.88
3.5 ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา									
1. โรงเรียนกำหนดโครงสร้างวิชาพลศึกษาใน ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3) และ ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6)	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2. จำนวนกิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้วิชา พลศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.88
3. กิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในแต่ละชั้นปี	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	0.88

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ข้อความ	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 8 ท่าน								ค่า IOC
	1	2	3	4	5	6	7	8	
3.6 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้									
1. เกณฑ์ในการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2. องค์กรประกอบและสัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมิน เพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) พร้อมทั้งเขียนสัดส่วนคะแนนในแต่ละองค์กรประกอบ (รวม 100 คะแนน)	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	0.75
3. เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน									
3.1 ด้านความรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3.2 ด้านทักษะ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	0.75
3.3 ด้านเจตคติ	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	0.75
3.4 ด้านสมรรถภาพทางกาย	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3.4.1 โรงเรียนได้จัดให้มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายหรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3.4.2 ข้อทดสอบ/แบบทดสอบที่ท่านนำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3.5 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือด้านสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	+1	-1	+1	0.75

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ -นามสกุล	นางสาวอรพรรณ ปุญญา
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 19 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-พลศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2551 ผู้ช่วยสอน วิชา 172361: การเป็น เจ้าหน้าที่และผู้ฝึกบาสเกตบอล พ.ศ. 2552 อาจารย์ผู้ช่วยสอน วิชา 01175123: วอลเลย์บอล วิชา 01175142: การเดินร่ำพื้นเมืองนานาชาติ